

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI ANASANAT DALI

KOCAELİ İLİNDE YAPILAN İĞNE OYASI ÜRÜNLER
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

SANATTA YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Mine KOCABAŞ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Yakute DEVELİOĞLU

ANKARA-2000

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

Mine Kocabaş’a ait “Kocaeli İlinde Yapılan İğne Oyası Ürünler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışma, jürimiz tarafından El Sanatları Anasanat Dalında SANATTA YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Üye

Üye

ÖNSÖZ

Geleneksel Türk el sanatları içerisinde en güzel ve en incisini teşkil eden iğne oyları, Türk kadınının asırlardan bu yana gelen yaratıcılık gücünü, ince zevkini tüm görkemiyle gözler önüne sermektedir.

Ancak günümüzde oyacılık sanatında doğal malzemelerden sentetik malzemelere yöneliş, iğne oylarımızın özelliklerini ve kalitesini bozmakta, teknolojinin hızla gelişmesi ise el sanatlarına olan ilginin giderek azalmasına neden olmaktadır.

Bu nedenle iğne oylasını tanıtip yöresel özelliklerini belgelendirerek kaynak oluşturmak ve gelecek nesillere aktarılmasına yardımcı olmak üzere; Kocaeli ilinde yapılan iğne oylası ürünler araştırmaya konu olarak seçilmiştir.

Ayrıca yöresel motif ve tekniklerden esinlenip, günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte tasarımlar yapılarak, iğne oylasının kullanım alanları çoğaltılmış ve bu sanatın yaşatılmasına katkıda bulunmaya çalışılmıştır.

Araştırmada yörede elde edilen iğne oylası ürünler fotoğraf ve çizimlerle belgelenerek, çeşit, araç-gereç, motif, kompozisyon, renk, kalite, yöreye ait teknik ve estetik özellikleri ile kullanım alanları hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırmanın her aşamasında benden ilgi ve desteğini esirgemeyen sayın hocam Yrd. Doç. Yakute Develioğlu'na, yöre halkına ve aileme teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Ankara-2000

Mine KOCABAŞ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	vii
TABLolar LİSTESİ	xii
ÇİZİMLER LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ	1
2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	4
3. LİTERATÜRDEN ELDE EDİLEN BİLGİLER	5
3.1. Kocaeli İli İle İlgili Bilgiler.....	5
3.1.1. Kocaeli İlinin Tarihi Durumu.....	5
3.1.2. Kocaeli İlinin Coğrafi Durumu	6
3.1.3. Kocaeli İlinin Ekonomik ve Sosyal Yapısı	7
3.1.4. Kocaeli İlinin Kültürel Etkinlikleri ve El Sanatları.....	8
3.2. Gebze İle İlgili Bilgiler.....	11
3.3. Tavşancıl İle İlgili Bilgiler	12
3.4. Hereke İle İlgili Bilgiler	12
3.5. Örücülük ve Oya Sanatı İle İlgili Genel Bilgiler.....	13
3.5.1. Örücülük Sanatının Tarihçesi	13
3.5.2. Örücülüğün Tanımı ve Örücülük Sanatı İçerisinde Oyanın Yeri.....	14
3.5.3. Oyacılık Sanatının Tarihi Gelişimi	14
3.5.4. Oya Çeşitleri.....	16
3.5.5. İğne Oyaları Hakkında Genel Bilgi.....	17
3.5.6. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçlerin Özellikleri	18
3.5.6.1. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Araçların Özellikleri	18
3.5.6.1.1. Dikiş İğnesi	18
3.5.6.2. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Gereçlerin Özellikleri	19
3.5.6.2.1. İbrişim	19
3.5.6.2.2. Çamaşır İpeği	19

3.5.6.2.3. Dantel İpliği	19
3.5.6.2.4. Fındık Yumak	19
3.5.6.2.5. Naylon İplikler	19
3.5.6.3. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Yardımcı Araçların Özellikleri.....	20
3.5.6.3.1. Tığ	20
3.5.6.3.2. Mekik	20
3.5.6.3.3. Firkete	21
3.5.7. Oyada Motif ve Oya Yapımında Faydalanılan Motif Kaynakları.....	21
3.5.8. Oyanın Kullanıldığı Yerler ve Oyada Kompozisyon	25
3.6. İğne Oyasının Temel Yapım Teknikleri.....	26
3.6.1. İğne Oyası Başlama Teknikleri	27
3.6.1.1. Zincir ve Yapılışı	27
3.6.1.2. Trabzan ve Yapılışı.....	28
3.6.2. İğneyi Tutuş Şekli ve İpliğin Zürefa Yapılacak Yere Tutturulması.....	29
3.6.3. Zürefa ve Yapılışı.....	30
3.6.3.1. Tek Dolamalı Zürefanın Yapılışı.....	30
3.6.3.2. Çift Dolamalı Zürefanın Yapılışı.....	31
3.6.4. Üçgen İlmeğin Yapılışı	31
3.6.5. Kare İlmeğin Yapılışı	32
3.6.6. Üçgen İlmekte Eksiltme	33
3.6.7. Kare İlmekte Eksiltme.....	34
3.6.8. Oyada Artırma.....	35
3.6.9. Motif Başlama	36
4. YÖNTEM.....	37
4.1. Materyal.....	37
4.2. Metot	37
5. BULGULAR VE TARTIŞMA	39
5.1. Anketten Elde Edilen Bulgular ve Tartışma.....	39
5.1.1. Kocaeli İlinde İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kişisel Özellikleri..	39

5.1.1.1. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Yaş Kümelerine Göre Öğrenim Durumları.....	39
5.1.1.2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Yaş Kümelerine Göre Medeni Durumları.....	41
5.1.1.3. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Temel Uğraşı Alanları	42
5.1.2. Kocaeli İlinde İğne Oyası Dışında Uygulanan Diğer El Sanatları Çeşitlerinin Dağılımı.....	42
5.1.3. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Kaynağı.....	45
5.1.4. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Yaşı	46
5.1.5. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Süreleri.....	47
5.1.6. Kocaeli İlinde İğne Oyasının Bireyler Tarafından En Çok Yapılma Yaşı	48
5.1.7. Bireylerin İğne Oyası Yapım Zamanları	49
5.1.8. İğne Oyasının Bireylere Göre Yapılma Nedenleri	49
5.1.9. Kocaeli İlinde İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları Araçların Özellikleri	51
5.1.9.1. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Tercih Ettikleri İğne Özellikleri.....	51
5.1.9.2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları Yardımcı Araç Çeşitleri	52
5.1.10. Kocaeli İlinde Yapılan İğne Oyası Ürünlerde Kullanılan İplik Çeşitleri.....	53
5.1.10.1. Bireylerin Günümüzde Yapılan İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitleri.....	53
5.1.10.2. Kocaeli İlinde Bireylerin Eski İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitleri.....	54
5.1.10.3. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları İpliklerin Kat Sayıları	55
5.1.10.4. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Kullandıkları İplikleri Tercih Etme Nedenleri.....	56

5.1.11. Kocaeli İlinde İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uyguladığı İğne Teknikleri	57
5.1.11.1. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uyguladığı Başlama Teknikleri.....	58
5.1.11.2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uygulama Sırasında Kullandıkları Yapım Yönu	60
5.1.12. Kocaeli İlinde İğne Oyası Yapımında Kullanılan Motiflerin Kaynakları	60
5.1.12.1. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Motiflerin Elde Ediliş Şekilleri.....	62
5.1.12.2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Motif Seçiminde Dikkat Ettikleri Esaslar.....	63
5.1.13. Kocaeli İlinde Yapılan İğne Oyası Ürünlerin Kullanım Alanlarına Göre Kompozisyon Özellikleri.....	64
5.1.14. Kocaeli İlinde Bireylerin İğne Oyası Ürünlerde Tercih Ettikleri Renkler	65
5.1.15. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Sertleştirmede Kullandıkları Kola Çeşitleri.....	68
5.1.16. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Ütüleme Teknikleri	69
5.1.17. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Temizleme Teknikleri	70
5.1.18. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Muhafaza Şekilleri	70
5.1.19. İğne Oyasını Ekonomik Amaçla Yapan Bireylerin Ürünlerini Pazarlama Şekilleri	71
5.1.19.1. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Elde Ettikleri Geliri Değerlendirme Şekilleri	72
5.1.20. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Karşılaştıkları Güçlükler.....	73
5.1.21. Kocaeli İlinde İğne Oyasının Turistik Amaçlı Değerlendirilme Durumu.....	74
5.2. Kocaeli İli İğne Oyacılığının Analizi	74
5.2.1. Ters Zürefa ve Yapılışı.....	75
5.2.2. Piko ve Yapılışı	75

5.2.3. Sinek ve Yapılışı	76
5.2.4. Bit ve Yapılışı.....	77
5.2.5. İnci ve Yapılışı	78
5.2.6. Kurdele ve Yapılışı.....	79
5.2.7. Yuva ve Yapılışı.....	80
5.2.8. Fisil ve Yapılışı	81
5.2.9. Seykirli ve Yapılışı.....	82
5.2.10. Selvili ve Yapılışı	83
5.2.11. Kesme Şeker ve Yapılışı	84
5.3. Bilgi Formları	86
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	302
6.1. Sonuç	302
6.2. Öneriler.....	309
KAYNAKÇA.....	311
EKLER	
EK-1. Ürün Tanıtım Kartı 1	315
Ürün Tanıtım Kartı 2	317
Ürün Tanıtım Kartı 3	319
EK-2. Tasarım Tanıtım Kartı 1	321
Tasarım Tanıtım Kartı 2.....	323
Tasarım Tanıtım Kartı 3.....	325
EK-3. Anket Formu Örneği.....	327
EK-4. Bilgi Formu Örneği.....	333
EK-5. İsim Listesi.....	334
ÖZET.....	335
SUMMARY	338

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf No	Sayfa
1. İğne oyası yapımında kullanılan iplikler.....	20
2. İğne oyası yapımında kullanılan araçlar	21
3.1. Seykirli menekşe motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsünün yöresel kullanım şekli	86
3.2. Seykirli menekşe motifinden detay	86
4.1. Üzümlü motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	89
4.2. Üzümlü motifinden detay	90
5.1. Selvili badem motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	92
5.2. Selvili badem motifinden detay	93
6.1. Kaburga motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	95
6.2. Kaburga motifinden detay	96
7.1. Kesme şeker motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	98
7.2. Kesme şeker motifinden detay	99
8.1. Zigzaglı yan testere ve menekşe motifleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü	101
8.2. Zigzaglı yan testere ve menekşe motiflerinden detay	102
9.1. Zigzaglı testere ve çarklı karanfil teker motifleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	104
9.2. Zigzaglı testere ve çarklı karanfil teker motiflerinden detay	105
10.1. Baklavali menekşe motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	107
10.2. Baklavali menekşe motifinden detay	108
11.1. Çift sıralı pıtırak motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	110
11.2. Çift sıralı pıtırak motifinden detay	111
12.1. Yuvalı karanfil motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	113
12.2. Yuvalı karanfil motifinden detay	114
13.1. Yıldızlı motifinden oluşturulmuş namaz örtüsü.....	116
13.2. Yıldızlı motifinden detay	117
14.1. Menekşe motifinden oluşturulmuş namaz örtüsü	119
14.2. Menekşe motifinden detay	120

Fotoğraf No	Sayfa
15.1. Karanfil motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	122
15.2. Karanfil motifinden detay	123
16.1. Çilek çiçeği motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	125
16.2. Çilek çiçeği motifinden detay	126
17.1. Çilek çiçeği ile oluşturulmuş namaz örtüsü	128
17.2. Çilek çiçeği motifinden detay	129
18.1. Saray süpürgesi motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	131
18.2. Saray süpürgesi motifinden detay	132
19.1. Selvili büyük çilek motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	134
19.2. Selvili büyük çilek motifinden detay	135
20.1. İncili yedi sırada biten motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	137
20.2. İncili yedi sırada biten motifinden detay.....	138
21.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	140
21.2. Fotoğraf 21.1’den detay	141
22.1. Tohumlu yedi sıra motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	143
22.2. Tohumlu yedi sıra motifinden detay	144
23.1. Tavus kuşu motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	146
23.2. Tavus kuşu motifinden detay	147
24.1. Seykirli yan üzüm motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	149
24.2. Seykirli yan üzüm motifinden detay	150
25.1. Yuvalı yan karanfil motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	152
25.2. Yuvalı yan karanfil motifinden detay	153
26.1. Çilek motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	155
26.2. Çilek motifinden detay	156
27.1. Altı ok motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	158
27.2. Altı ok motifinden detay	159
28.1. Enginar kafası motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	161
28.2. Enginar kafası motifinden detay	162
29.1. Dut motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	164
29.2. Dut motifinden detay.....	165

Fotoğraf No	Sayfa
30.1. Taraklı guguk motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	167
30.2. Taraklı guguk motifinden detay	168
31.1. Taç motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	170
31.2. Taç motifinden detay.....	171
32.1. Küçük çilek motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	173
32.2. Küçük çilek motifinden detay	174
33.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	176
33.2. Fotoğraf 33.1'den detay	177
34.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	179
34.2. Fotoğraf 34.1'den detay	180
35.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	182
35.2. Fotoğraf 35.1'den detay	183
36.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	185
36.2. Fotoğraf 36.1'den detay	186
37.1. Çilek motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	188
37.2. Çilek motifinden detay.....	189
38.1. Yan karanfil motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	191
38.2. Yan karanfil motifinden detay	192
39.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	194
39.2 Fotoğraf 39.1'den detay	195
40.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş namaz örtüsü.....	197
40.2. Fotoğraf 40.1'den detay	198
41.1. Enginar kafası motifi ile oluşturulmuş namaz örtüsü	200
41.2. Enginar kafası motifinden detay	201
42.1. Baklavalı karanfil teker motifi ile oluşturulmuş çarşaf kenarı.....	203
42.2. Baklavalı karanfil teker motifinden detay.....	204
43.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş karyola eteği	206
43.2. Fotoğraf 43.1'den detay	207
44.1. Karanfil motifi ile oluşturulmuş uzun yastık	209
44.2. Karanfil motifinden detay	210

Fotoğraf No	Sayfa
45.1. Selvili motifi ile oluşturulmuş bebek yüz örtüsü	212
45.2. Selvili motifinden detay	213
46.1. Pıtırak motifi ile oluşturulmuş bebek yüz örtüsü ve yastığı.....	215
46.2. Pıtırak motifinden detay	216
47.1. Sinekli motifi ile oluşturulmuş bohça	218
47.2. Sinekli motifinden detay	219
48.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş bohça	221
48.2. Fotoğraf 48.1'den detay	222
49.1. Kesme şekerli dut motifi ile oluşturulmuş peçete	224
49.2. Kesme şekerli dut motifinden detay.....	225
50.1. Yan karanfil motifi ile oluşturulmuş peçete.....	227
50.2. Yan karanfil motifinden detay	228
51.1. Yelpaze motifi ile oluşturulmuş peçete.....	230
51.2. Yelpaze motifinden detay	231
52. Seykirli yan karanfil motifi ile oluşturulmuş peçete	233
53. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş peçete.....	236
54. Sinekli motifi ile oluşturulmuş peçete	239
55. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş peçete.....	242
56. İncili yedi sırada biten motifi ile oluşturulmuş peçete	245
57. Çarklı motifi ile oluşturulmuş sehpa örtüsü	248
58. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş sehpa örtüsü.....	251
59. Çarklı motifi ile oluşturulmuş sehpa örtüsü	254
60. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş sehpa örtüsü.....	257
61. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş sehpa örtüsü.....	260
62. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı	263
63. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı	266
64. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı	269
65. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı	272
66. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı	275
67. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş sehpa örtüsü.....	278

Fotoğraf No	Sayfa
68. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı.....	281
69. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı.....	284
70. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı.....	287
71.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş havlu kenarı	290
71.2. Fotoğraf 71.1'den detay	291
72.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş masa örtüsü.....	293
72.2. Fotoğraf 72.1'den detay	294
73.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı.....	296
73.2. Fotoğraf 73.1'den detay	297
74.1. İğne oyası teknikleri ile oluşturulmuş oda takımı.....	299
74.2. Fotoğraf 74.1'den detay	300
75. İğne oyası teknikleri ile hazırlanmış bluz	315
76. İğne oyası kese	317
77. İğne oyası teknikleri ile hazırlanmış örtü.....	319

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo No	Sayfa
1. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Yaş Kümelerine Göre Öğrenim Durumları...	40
2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Yaş Kümelerine Göre Medeni Durumlarının Dağılımı	41
3. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Temel Uğraşı Alanları.....	42
4. Kocaeli İlinde İğne Oyası Dışında Uygulanan Diğer El Sanatları Çeşitlerinin Dağılımı	43
5. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Kaynakları	45
6. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Yaşlarının Dağılımı	46
7. Bireylerin İğne Oyasını Yaş Kümelerine Göre Öğrenme Sürelerinin Dağılımı ..	47
8. Kocaeli İlinde İğne Oyasının Bireyler Tarafından En Çok Yapılma Yaşı.....	48
9. Bireylerin İğne Oyası Yapım Zamanları.....	49
10. İğne Oyasının Bireylere Göre Yapılma Nedenlerinin Dağılımı	50
11. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Tercih Ettikleri İğne Özellikleri.....	51
12. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları Yardımcı Araç Çeşitleri.....	52
13. Bireylerin Günümüzde Yapılan İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitleri	53
14. Kocaeli İlinde Bireylerin Eski İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitleri	54
15. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları İpliklerin Kat Sayıları+	55
16. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Kullandıkları İplikleri Tercih Etme Nedenleri	57
17. Kocaeli İlinde İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uyguladığı İğne Teknikleri ...	58
18. İğne Oyası Yapan Bireylerin Uyguladığı Başlama Teknikleri	59
19. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uygulama Sırasında Kullandıkları Yapım Yönü.....	60
20. Kocaeli İlinde İğne Oyası Yapımında Kullanılan Motiflerin Kaynakları.....	61
21. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Motiflerin Elde Ediliş Şekilleri	62
22. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Motif Seçiminde Dikkat Ettikleri Esaslar	63

Tablo No	Sayfa
23. Kocaeli İlinde Yapılan İğne Oyası Ürünlerin Kullanım Alanlarına Göre Kompozisyon Özelliklerinin Dağılımları.....	64
24. Araştırma Kapsamına Alınan İğne Oyası Ürünlerde Tercih Ettikleri Renkler	66
25. Kocaeli İlinde Bireylerin İğne Oyası Ürünlerin Renk Özelliklerinin Dağılımları	67
26. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Sertleştirmede Kullandıkları Kola Çeşitleri.....	68
27. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Ütüleme Teknikleri	69
28. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Temizleme Teknikleri.....	70
29. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Muhafaza Şekilleri	71
30. İğne Oyasını Ekonomik Amaçla Yapan Bireylerin Ürünlerini Pazarlama Şekilleri	71
31. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Elde Ettikleri Geliri Değerlendirme Şekilleri	72
32. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Karşılaştıkları Güçlükler.....	73
33. Kocaeli İlinde İğne Oyasının Turistik Değerlendirilme Durumu	74

ÇİZİMLER LİSTESİ

Çizim No	Sayfa
1. Zincir ve Yapılışı.....	28
2. Trabzan ve Yapılışı	28
3. İğnenin Tutuluş Şekli	29
4. İğnenin Kumaşı Kesiş Şekli	29
5. Tek Dolamalı Zürefa ve Yapılışı	30
6. Çift Dolamalı Zürefa ve Yapılışı	31
7. Üçgen İlmek ve Yapılışı.....	32
8. Kare İlmek ve Yapılışı	33
9. Üçgen İlmekte Eksiltme ve Yapılışı	34
10. Kare İlmekte Eksiltme ve Yapılışı	34
11. Oyada Arttırma ve Yapılışı	35
12. Motif Başlama ve Yapılışı	36
13. Ters Zürefa ve Yapılışı.....	75
14. Piko ve Yapılışı	76
15. Sinek ve Yapılışı	76
16. Bit ve Yapılışı	77
17. İnci ve Yapılışı	78
18. Kurdele ve Yapılışı	79
19. Yuva ve Yapılışı.....	81
20. Fisil ve Yapılışı	81
21. Seykirli ve Yapılışı.....	83
22. Selvili ve Yapılışı.....	84
23. Kesme Şeker ve Yapılışı	85
24. Seykirli Menekşe Motifinden Bir Bölüm.....	88
25. Üzümlü Motifinden Bir Bölüm.....	91
26. Selvili Badem Motifinden Bir Bölüm	94
27. Kaburga Motifinden Bir Bölüm	97
28. Kesme Şeker Motifinden Bir Bölüm.....	100
29. Zigzaglı Yan Testere ve Menekşe Motifinden Bir Bölüm.....	103

Çizim No	Sayfa
30. Zıgzıglı Testere ve Çarklı Karanfil Teker Motifinden Bir Bölüm	106
31. Baklavalı Menekşe Motifinden Bir Bölüm	109
32. Çift Sıralı Pıtırak Motifinden Bir Bölüm	112
33. Yuvalı Karanfil Motifinden Bir Bölüm.....	115
34. Yıldızlı Motifinden Bir Bölüm.....	118
35. Menekşe Motifinden Bir Bölüm	121
36. Karanfil Motifinden Bir Bölüm	124
37. Çilek Çiçeği Motifinden Bir Bölüm.....	127
38. Çilek Çiçeği Motifinden Bir Bölüm.....	130
39. Saray Süpürgesi Motifinden Bir Bölüm.....	133
40. Selvili Büyük Çilek Motifinden Bir Bölüm	136
41. İncili Yedi Sırada Biten Motifinden Bir Bölüm.....	139
42. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	142
43. Tohumlu Yedi Sıra Motifinden Bir Bölüm.....	145
44. Tavus Kuşu Motifinden Bir Bölüm	148
45. Seykirlı Yan Üzüm Motifinden Bir Bölüm.....	151
46. Yuvalı Yan Karanfil Motifinden Bir Bölüm.....	154
47. Çilek Motifinden Bir Bölüm	157
48. Altı Ok Motifinden Bir Bölüm.....	160
49. Enginar Kafası Motifinden Bir Bölüm.....	163
50. Dut Motifinden Bir Bölüm.....	166
51. Taraklı Guguk Motifinden Bir Bölüm	169
52. Taç Motifinden Bir Bölüm.....	172
53. Küçük Çilek Motifinden Bir Bölüm	175
54. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	178
55. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	181
56. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	184
57. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	187
58. Çilek Motifinden Bir Bölüm	190
59. Yan Karanfil Motifinden Bir Bölüm.....	193

Çizim No	Sayfa
60. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	196
61. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	199
62. Enginar Kafası Motifinden Bir Bölüm.....	202
63. Baklavalı Karanfil Teker Motifinden Bir Bölüm.....	205
64. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	208
65. Karanfil Motifinden Bir Bölüm	211
66. Selvili Motifinden Bir Bölüm	214
67. Pıtırak Motifinden Bir Bölüm	217
68. Sinekli Motifinden Bir Bölüm	220
69. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	223
70. Kesme Şekerli Dut Motifinden Bir Bölüm	226
71. Yan Karanfil Motifinden Bir Bölüm.....	229
72. Yelpaze Motifinden Bir Bölüm.....	232
73. Seykirli Yan Karanfil Motifinden Bir Bölüm	235
74. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	238
75. Sinekli Motifinden Bir Bölüm	241
76. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	244
77. İncili Yedi Sırada Biten Motifinden Bir Bölüm.....	247
78. Çarklı Motifinden Bir Bölüm.....	250
79. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	253
80. Çarklı Motifinden Bir Bölüm.....	256
81. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	259
82. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	262
83. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	265
84. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	268
85. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	271
86. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	274
87. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	277
88. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	280
89. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	293

Çizim No	Sayfa
90. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	286
91. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	289
92. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	292
93. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	295
94. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	298
95. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm.....	301
96. İğne Oyası Teknikleri İle Oluşturulmuş Bluzdan Bir Bölüm	316
97. İğne Oyası Teknikleri İle Oluşturulmuş Keseden Bir Bölüm.....	318
98. İğne Oyası Teknikleri İle Oluşturulmuş Örtüden Bir Bölüm.....	320
99. İğne Oyası Teknikleri İle Hazırlanacak Örtüden Bir Bölüm	322
100. Mücevher Kutusundan Bir Bölüm	324
101. İğne Oyası Teknikleri İle Hazırlanacak Bluzdan Bir Bölüm.....	326

1. GİRİŞ

El sanatları bütün halk sanatları gibi, bir ulusun kültürel kişiliğinin en canlı ve anlamlı belgeleridir (Onuk, 1988:VII).

İlkçağlardan bu yana insanoğlu, iklim ve diğer dış etkilere korunmak ve bazı ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yaptığı her işi süsleyecek güzeli aramıştır. Bu tutku el sanatlarının doğmasına ve gelişmesine sebep olmuştur.

İnsanla çevresi arasında sürekli bir dengenin varlığı en gelişmiş toplumlarda bile düşünüldüğüne göre, sanat geçmişte olduğu gibi gelecekte de gerekli olacak demektir (Fischer, 1990: 5).

El sanatları sanat değerinden başka halkın sosyal yapısını yansıtması bakımından da büyük önem taşır. Her biri, halkın dilini, inançlarını, adetlerini, felsefesini ve köklü bir sanat geleneğini ifade eder. El sanatları aynı zamanda geçmişin değer ölçülerini geleceğe aktarırken, nesilden nesile süren geleneksel bir bağ oluşturur. Topluma damgasını vurur ve gelişmiş kültür sanatlarına yön, şekil ve anlam kazandıran bir temel veya kaynak oluşturur (Atay, 1987: 37).

“Türk el sanatlarının öz kaynağı Orta Asya’dır. Altay dağlarının güneybatı etekleri Türk kültürünün gelişme yerleridir” (Ögel, 1971: 4).

Türkler 1071 Malazgirt Savaşı ile Anadolu’ya girdiklerinde kendilerinden önce varolan sanat anlayışından da etkilenerek yeni bir sentez oluşturmuşlar ve çevrelerinde yaşamakta olan ilkel süsleme sanatı özelliklerinden de yararlanarak kişiliklerini ortaya koymuşlardır.

Türk el sanatları dünya el sanatları içinde seçkin bir yere sahiptir. Anadolu’nun pek çok yerinde görülen ve örme sanatımız içinde yeralan el sanatlarımızdan birisi de oyacılıktır.

“Oya, süslemek ve süslenmek ihtiyacıyla yapılan ve tekniği örgü olan, bir el sanatıdır” (Onuk, 1988: IX).

Türk halkının zevk üstünlüğünü, zekasını, incelik ve yaratıcılığını tamamiyle yansıtan iğne oyları çok zengin ve köklü bir geçmişe sahiptir. İğne oyları güzellik, estetik duygularının yanında, topluma iyi ve güzeli görmede yardımcı olurken, aynı zamanda yöredeki maddi imkanları sınırlı ailelerin geçim kaynağıdır (Onuk, 1983:

179). Toplumumuzda fazla söz sahibi olamayan çekingen, içine kapanık Türk kadınının kimseye anlatamadığı duygu ve düşüncelerinin dili olmuştur. Sessiz ama duygulu Anadolu kadını köyünün çiçeğinden, dağından, kuşundan, yılanından, koçundan, ninesinden aldığı örnekleri kendi saf anlayışı içinde sosyal olaylarla ve geleneklerle bütünleştirerek, içinden geldiği gibi motife, kompozisyona dönüştürmüştür. Böylece ortaya çıkan bu eserler, motif ve renk özellikleri ile ilginç olduğu kadar duygu ve düşünceleri, sembollerle anlatmaları bakımından sosyal bir değer taşıdıkları için de incelemeye değerdir (Atay, 1987: 38).

Varolan bu değerlerin karakterini bozmadan gelecek kuşaklara aktarmak ve oyacılık sanatını yaşatmak adına “Kocaeli ilinde yapılan iğne oyası ürünler üzerine bir araştırma” adlı tez planlanmış ve yürütülmüştür.

Geçmişten günümüze kadar geçen süreç içerisinde yörede üretilmiş iğne oyası ürünlerin çeşit, araç-gereç, motif, kompozisyon, renk, kalite, yöreye ait geleneksel teknik ve estetik özellikleri ile kullanım alanlarının incelenmesi, belgelenmesi ayrıca yöre halkına sağladığı ekonomik yararların saptanması araştırma kapsamına giren konular olarak tesbit edilmiştir.

Araştırmanın genel amacı;

- . Geleneksel el sanatlarımız içerisinde iğne oyasının yeri ve önemini araştırmak,
- . Kocaeli ilinde yapılan iğne oyası ürünleri çeşit, araç-gereç, kalite ve kullanım alanları açısından incelemek,
- . Kocaeli iline ait iğne oyası ürünlerin geleneksel teknik ve estetik (renk, motif ve kompozisyon) özelliklerini incelemek, mevcut olan teknikleri belgelemek,
- . Yöreye ait iğne oyası ürünlerin günümüzde üretilen çeşitleri ile eski ürünler arasındaki benzer ve farklı yönlerini, kullanılan gereç özellikleri bakımından incelemek,
- . Yörede yoğun olarak kullanılan teknikleri analiz etmek,
- . Kocaeli ilinde yapılan iğne oyalarının geleneksel özelliklerini bozmadan

farklı kullanım alanlarına yönelik çağdaş tasarımlar yapmak,

. İğne oyasının yöre halkına sağladığı ekonomik yararlarını araştırmaktır.

Türkiye, her köşesi zengin el sanatları ile dolu bir ülkedir. İğne oyası ise bu derya içinde güzel bir damlayı oluşturmaktadır.

Türk kadınları ince bir zevk ile biçim, teknik ve estetiği birleştirerek bu alanda eşsiz sanat eserleri meydana getirmişlerdir. Ancak hızlı teknolojik gelişmelerin yaşandığı çağımızda, kültürel zenginliklerimiz giderek unutulma ve kaybolma tehlikesi ile karşı karşıyadır. İğne oyası yapan kişilerin sayısının gitgide azalması ise bu sanatın geleceği açısından düşündürücüdür. Bu gelişme süreci içerisinde Kocaeli ilinde yapılan iğne oyacılığı sanatını ayrıntılı olarak ele alarak, ürünlerin çeşit, araç-gereç, malzeme, kalite, kullanım alanı, teknik, renk, motif ve kompozisyon özelliklerinin incelenmesi, belgelenmesi varolan güzelliklerimizin tanıtılması bakımından önemlidir.

Belirtilen özellik çerçevesinde iğne oyası ürünlerin bilimsel olarak incelenip incelenmediği yazılı kaynaklar taranarak araştırılmıştır. Yapılan literatür taramasında Kocaeli ilinde yapılan iğne oyacılığı ile ilgili bilimsel bir araştırma ve yayına rastlanmamıştır.

Bu araştırma alanda hissedilen eksikliği gidermek, mevcut olan ürünlerin tüm özelliklerini ortaya koyarak belgelemek, eğitim kurumlarının ilgili özel ve kamu kuruluşlarının, derneklerin, tüketicilerin ve üreticilerin bilgisine sunma bakımından faydalı olacaktır.

Ayrıca çağdaş üretim tekniklerini uygulayan ticari amaçlı bazı kuruluşların geleneksel özellik taşıyan iğne oyacılığı sanatına dikkatlerini çekerek, kültürel zenginliklerimizi tanıtmaya, canlandırma ve bu sanatla uğraşan insanımızın ekonomik kazancını araştırma imkanı yaratılabilir.

Bu araştırma sonucunda elde edilecek bulguların eğitim, öğretim kurumlarının, eğitim ve öğretim programlarına, yapılacak bilimsel ve sanatsal araştırmalara katkıda bulunacağı umulmaktadır.

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

BAYKASOĞLU (1986) “Tavşanlı İğne Oyaları” adlı yayınlanmamış yüksek lisans tezinde, el sanatları, oyalar ve iğne oyaları, yöre ile ilgili bilgiler verilmiştir. Yörede konu ile ilgili anket uygulanarak değerlendirilmiş, Tavşanlı iğne oyacılığı teknik, araç-gereç, renk ve motif yönünden incelenerek bilimsel bir doküman oluşturulmuştur.

SAROĞLU (1991) “Rize-Çayeli İğne Dantelleri” adlı yayınlanmamış yüksek lisans tezinde el sanatları, örücülük sanatı, oyalar ve iğne oyaları hakkında bilgi verilmiştir. Yörede konu ile ilgili anket uygulanarak değerlendirilmiş, yörede yapılan iğne dantellerinin yapım teknikleri işlem basamakları ve örnekleriyle birlikte sunulmuştur.

3. LİTERATÜRDEN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3.1. Kocaeli İli İle İlgili Bilgiler

Kocaeli, Marmara Bölgesi'nin doğusunda Asya-Avrupa kara ve demiryolları üzerinde kurulmuştur. Gebze, Gölcük, Kandıra, Karamürsel, Körfez ve Merkez ilçe İzmit olmak üzere altı ilçesi bulunmaktadır. Yüzölçümü 3626 km²'dir. Kuzeyde Karadeniz, güneyde Bursa, batı ve kuzey batıda İstanbul, doğuda Sakarya ile çevrilidir (Meydan Larousse, 1990: 371).

3.1.1. Kocaeli İlinin Tarihi Durumu

Kocaeli ve çevresi, eski çağlarda Friky Krallığına dahildi. M.Ö. VIII. yüzyılda Megaralı Yunanlılar İzmit Körfezi'nin ucuna yerleşmişlerdir. Şehir M.Ö. III. Yüzyılda Balkanlar'dan gelen Trakya kralı Lysimachos tarafından tahrip edilmiştir. M.Ö. IV. yüzyılda İran (Pers) hakimiyet ve nüfuzundan kurtulup Makedonya (İskender) İmparatorluğu'na katılan bölge, az sonra Bitinya krallığına geçmiştir. Bitinya krallığı zaman zaman, Bergama krallığının hücumlarına maruz kalmıştır. M.Ö. II. yüzyılın son yarısında Roma'ya tabi olan Bitinya krallığı, M.Ö. 74'de tamamen Roma'ya geçmiştir. M.S. 255'de Gotlar ve 284'de İranlılar, bölgeyi ve İzmit şehrini yakıp yıkmışlardır. İmparator Diocletianus, İzmit'i imparatorluk başkenti yapmayı bile düşünmüştür. Büyük Konstantin, Roma İmparatorluğu'nun başkentini İstanbul'a naklettikten sonra, İzmit civarında ölmüştür. 395 yılında Roma İmparatorluğu ikiye ayrılınca, bütün Anadolu gibi bu çevre de Doğu Bizans İmparatorluğu'nun payına düşmüştür (Türk Ansiklopedisi,. 1975: 145).

Sultan Alparslan 1071 Malazgirt zaferinden sonra, Kutalmışoğlu I.Süleyman Şah'ın başkomutanlığındaki Türk Selçuklu Oğuz orduları, bu bölgeye de geldiler. 1077'de Büyük Selçuklular'a tabi olarak Anadolu Selçuklu Devleti kurulunca İznik şehri başkent oldu. İznik'e çok yakın olan bu bölge de Türk hakimiyetine girdi. 1097'de Haçlılar İznik'i alıp, başkent Konya'ya nakledilince, Kocaeli bölgesi tekrar Bizans'a geçti (Türk Ansiklopedisi, 1975: 145).

Bölge, ancak Osmanlı Türkleri'nin fethi ile kesin şekilde Türk hakimiyetine girmiştir. İzmit'i Orhan Gazi 1337'de fethederek sancak (vilayet) olarak büyük oğlu

Rumeli fatihi Gazi Süleyman Paşa'ya vermiştir. Bundan sonra bölgeye adını veren “Koca ili, Kocaeli” Türk komutanlarından Akça Koca, şehrin bütün çevresini Osmanlı Devleti'ne katmış, devlet ilk defa olarak Karadeniz'e erişmiştir (Türk Ansiklopedisi, 1975: 145). Kocaeli bir ara Bizanslıların eline geçmiş ise de 1419'da Gazi Timurtaşoğlu Umur Bey Hereke, Pendik, Gebze ve İzmit'i geri almıştır (Meydan Larousse, 1990: 371).

Osmanlı Türkiye'sinde İzmit, bir sancak merkezi olmuş, bu sancak, önce Anadolu, sonra Kaptan paşa eyaletlerine bağlanmıştır. Tanzimat'tan sonra hiçbir eyalete bağlı olmaksızın dahiliye nezaretine bağlı bir sancak merkezi olmuştur. Adapazarı, Kandıra, Geyve, Karamürsel, Yalova, Gebze kazaları, 1888'de kurulan Kocaeli müstakil sancağına bağlıydılar (Türk Ansiklopedisi, 1975: 145).

Osmanlı idaresinde İzmit, Üsküdar'dan doğuya giden büyük ticaret yolu üzerindeki mühim konaklardan biri olmuştur. Şehirde bir çok kervansaray ve ticaret hanları yapılmıştır. İzmit'de bir tersane de vardı. Şehir aynı zamanda kereste ticaretinin büyük merkez ve pazarlarından biri idi. Bir süre sonra canlılığını kaybeden İzmit şehrine ve Kocaeli bölgesine 1873'de Haydarpaşa-İzmit demiryolunun açılması ile bir kalkınma hızı verilmiştir. Fakat İzmit 1920'de İngilizler ve Yunanlılar tarafından işgal edilmiş, 27 Haziran 1921'e kadar 11 ay, 22 gün devam etmiş, Ankara hükümetince geri alınmıştır (Türk Ansiklopedisi, 1975: 145).

3.1.2. Kocaeli İlinin Coğrafi Durumu

Kocaeli ili toprakları üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kuzeydeki Kocaeli platosudur. Bu plato daha çok Karadeniz'e yönelen küçük akarsularla yarılmıştır. Üzerinde az sayıda yüksek tepe vardır. Bu tepelerin en yüksekği İzmit'in kuzeybatısında bulunan Çene dağıdır (646 m.). İkinci bölüm Kocaeli platosunun güneyindeki çöküntü alanlarıdır. Bu bölüm batıda İzmit körfezi, orta kesimde İzmit ovası ve doğuda Sapanca gölünü içine alır. Üçüncü bölüm çöküntü alanlarının güneyinde uzanan doğu-batı doğrultulu Samanlı dağlarıdır. Bu dağlar, Sapanca gölünün güneyinde dik yamaçlarla yükselir. Bu kesimde arazi 1400-1500 m. yükseltilere ulaşan yüksek platolar ve dağlık kesimlerden meydana gelir. Samanlı

dağları, daha batıda İzmit körfezinin güney kıyılarını takip eder. Çok yerde kıyıda dar bir kıyı şeridi bırakarak, körfez kıyısında birden yükselir. Bazı kesimlerde Samanlı dağlarından inen akarsuların oluşturduğu deltalar, kıyıda alüvyal düzlükler meydana getirir. Karamürsel'in batısındaki Yalakdere deltası bunlardan biridir (Meydan Larousse, 1990: 371).

Kuzeydeki Kocaeli yarımadasının çekirdeğini I. zaman arazisi teşkil eder. Bu eski çekirdek, yaklaşık olarak Darıca-Şile çizgisinin doğusunda, İzmit'e yaklaştıkça gençleşen depolar altına dolar. Çeşitli yaş ve tabiattaki kütleler, akarsular tarafından aşındırılarak, dayanıklı kütleler kabartılar meydana getirmiştir. Buna en güzel örnek Gebze'de görülen Beylik ve Gazi dağlarıdır. Aşındırmaların rendelediği bu alanlar IV.zaman başlarında yükselmeye maruz kalmış, yükselme oranı Marmara kıyılarında, Karadeniz kıyılarına göre daha fazla olmuştur. İzmit körfezine varlık veren faylar bu dönemde meydana gelmiştir (Türk Ansiklopedisi, 1975: 143).

Kocaeli ilinde iklim yer yer değişiklikler gösterir. İlin dağlık kesimlerinde kışlar daha sert geçer. İzmit körfezi kıyıları, Kocaeli yarımadasındaki engebelerin kuzeyden gelen soğuk rüzgarlara engel olması nedeni ile ılıktır (Meydan Larousse, 1990: 371). Yağışların mevsimlere göre dağılımı da her iki bölümde farklıdır. Kuzey bölümde yılın en yağışlı mevsimi sonbahar, güneyde ise Akdeniz'de olduğu gibi kıştır (Türk Ansiklopedisi, 1975: 371).

Kocaeli ili tabii bitki örtüsü bakımından Akdeniz ve Karadeniz karakterlerinin birarada görüldüğü bir alandır. İzmit körfezi kıyılarında belli bir yüksekliğe kadar, Akdeniz'in tanıtıcı özelliği olan makiler vardır. İlin orman örtüsü bakımından en zengin köşesi olan Samanlı dağlarının kuzeye bakan yamaçlarıdır (Meydan Larousse, 1990: 371). Denize bakan yamaçlarda ise Akdeniz ikliminin tanıtıcı unsurlarından zeytin ağacı belirir. Körfez kıyıları aynı zamanda meyve sahasıdır (Türk Ansiklopedisi, 1975: 143).

3.1.3. Kocaeli İlinin Ekonomik ve Sosyal Yapısı

İlin iktisadi faaliyetleri arasında sanayi başta gelir. İl nüfusunun yarıdan fazlasının şehir ve kasabalarda yaşaması da bunu göstermektedir. Türkiye'nin en önemli sanayi alanlarından biridir (Meydan Larousse, 1990: 371).

Kocaeli ilinin İstanbul gibi büyük bir tüketim merkezine yakınlığı, işçi bulmada, ulaşım sağlamada kolaylık, fabrika kurmaya elverişli arsa imkanları sanayi bölgesi olmasına neden olduğu gibi, endüstriyi deniz kıyısına çeken başlıca etkidir. Sanayi Gebze, Yarımca, Tütün Çiftliği-Derince ve İzmit olmak üzere başlıca dört bölgede toplanmıştır (Türk Ansiklopedisi, 1975: 143). Kıyı şeridindeki bu yoğunluk İzmit körfezinin iki kenarındaki dar kıyı şeridinde nüfusun çok artmasına neden olmuştur. Türkiye'nin en önemli sanayi kuruluşlarının yanında, Hereke'de kurulan Türkiye'nin ilk dokuma fabrikası ve Gölcük'de kurulan ilk askeri tersanesi de ilin sınırları içerisinde (Meydan Larousse, 1990: 371).

Kocaeli topraklarının %27'si ekili dikili alanlardır. Tahıl tarımı, ilin her tarafında yaygın olmakla birlikte, tarım alanlarının yerini sürekli fabrikalar almaktadır. İzmit körfezi kıyıları turfanda sebze ve meyveciliğin geliştiği alanlardır. Dikili alanlarda bağlar ve zeytinlikler önemli yer tutar. Kıyı kuşağı özellikle meyve ziraatinin yaygın olduğu bir sahadır. Kocaeli ilinde mera az olmakla birlikte çeşitli hayvanlar yetiştirilir. Sığır, koyun ve kıl keçisi başta gelir (Meydan Larousse, 1990: 371).

3.1.4. Kocaeli İlinin Kültürel Etkinlikleri ve El Sanatları

Kocaeli sanayi bölgesi olmasının yanı sıra, Karadeniz ve Marmara'ya olan kıyıları, plajları, yaylaları ile doyumsuz doğal güzelliklere sahip, turistik bir kent ve ticaret merkezidir. Yüzyıllar boyu çeşitli medeniyetlerin hüküm sürdüğü bölge çok sayıda tarihi esere sahiptir (Kocaeli, 1990: 2).

Kartaca kralı Hannibal Roma yenilgisinden sonra Bifhinya kralı Prussias'ın yanına sığınmış ve Libyssa (Gebze) de yaşamını yitirerek buraya gömülmüştür. Mezarı 1934 yılında Atatürk tarafından anıt mezar haline getirilmiştir. Gebze ve Hereke'de denize bakan yamaçlarda muhtemelen Bizanslılardan kalmış kalelerde bulunmaktadır (Kocaeli, 1990: 4).

Mimar Sinan'ın eseri olan Çoban Mustafa Paşa Camii ve Külliyesi Gebze'nin önemli tarihi hazineleridir. Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman'ın vezirlerinden olan Mustafa Paşa tarafından yaptırılan caminin bazı malzemeleri Mısır ve Rodos'tan getirilmiştir. Türk süsleme sanatının bütün özelliklerine sahip eser,

çevresindeki medrese, han, kervansaray, imaret ve kütüphane ile bir bütün oluşturmaktadır. İzmit'in önemli mimari eserlerinden olan Pertev Paşa külliyesi'de Mimar Sinan tarafından yapılmıştır (Kocaeli, 1990: 18).

1774 yılında İzmit'in denize bakan bir yamacı üzerine inşa edilen Saatçi Ali Efendi Konağı (Etnografya Müzesi) planı, ahşap kepenkli ve lokmalık parmaklık pencereleri, dış ve iç duvarlarındaki kalem işi süslemeleriyle dönemini en iyi yansıtan sivil mimari örneklerindendir. İzmit'ti Osmanlı Sultanı Abdülaziz tarafından yaptırılan mermer işçiliği ve tavan süslemeleriyle bol sütunlarıyla Dolmabahçe Sarayı'na benzeyen Abdülaziz'in Av Köşkü (Arkeoloji Müzesi) İstanbul dışında günümüze kadar gelen tek saray yapısıdır. Müzede Bithinya, Nicomedia bölgelerinde bulunmuş roma ve Bizans dönemlerine ait eserler bulunmaktadır. Gebze Eskişehir'da bulunan büyük Türk müzecisi ve ressamı olarak Osman Hamdi Bey (1842-1910)'in yalısı Müze olarak kullanılmaktadır. Körfeze bağlı Hereke'de Sümerbank halı fabrikası sınırları içinde ise Alman imparatoru için yapılmış Wilhelm Kaiser Köşkü bulunmaktadır (Ana Britannica, 1990: 165-166).

Kocaeli'de yapılan el sanatları dendiğinde ilk akla gelen halıcılık sanatıdır. 1843 yılından günümüze kadar geçen bir asır içinde üretilen ipek ve yünlü halıları ile Hereke, dünya halıcılık literatürüne girmiştir. Hereke halıları, Anadolu geleneksel halıcılığının yüzyılımızdaki sentezidir. Bugün Yıldız Sarayı'nda bulunan dünyanın en büyük halısının üretildiği Hereke tezgahları, ülkemizde ve dünyada ipek halı dokumacılığı konusunda çok önemli bir konumda bulunmaktadır (Kocaeli, 1990: 20).

İzmit Körfezi'nin kuzeyinde, merkeze 45 km. uzaklıkta ve Karadeniz kıyılarında yeralan Kandıra ilçesi yerli dokuma kumaşları ile ünlüdür. Kandıra bezi adı verilen kumaşlar yerli halk tarafından yetiştirilen keten bitkisinin liflerinden, el tezgahlarında dokunmaktadır (Kocaeli, 1990: 8).

İzmit Körfezi'nin güney kıyısında, Yalova kıyı yolu üzerinde bulunan Karamürsel ilçesinde de bitkisel örücülük yapılmaktadır (Kocaeli, 1990: 5).

3.2. Gebze İle İlgili Bilgiler

Marmara bölgesinin doğusunda, Kocaeli yarımadasının kuzey batısında ve İzmit Körfezi'nin kuzeyinde yeralan büyük bir ilçedir. Sanayiye dayanan ekonomik yapısı ile hızla gelişen ve büyüyen bir yerleşim yeridir. Gebze ve yöresinin çok eski tarihi yapıya sahip olduğu bilinmektedir. Günümüze kadar gelen birçok kültürel kalıntı, bu yörenin çağlar boyunca çeşitli ulusların ve uygarlıkların merkezi olduğunu doğrulamaktadır (Kaya, 2000: 4).

Gebze'nin ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir. Fakat Gebze tarihinin Romalılar dönemine kadar uzandığı kalıntılardan anlaşılmaktadır. Finikeliler'in, Asurlar'ın, Lidyalılar'ın, Trak'ların, Amazon'ların, Romalılar'ın, Bizanslılar'ın, Grek'lerin ve Araplar'ın uğrak yeri olan Gebze, Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk yıllarında Türk'lerin eline geçmiştir. Son defa 1261 yılında Haçlı istilasından kurtulmuştur. Bizanslılar'ın zaman içinde bölgedeki gücünün giderek zayıflaması, Osmanlılar için elverişli bir ortam oluşturmuştur (Kaya, 2000: 3).

Yazılı kaynaklara göre; Libsyssa, Guebize, Geliboş, Gekboze, Gekbüze, Gökboze, Gebize gibi adlarla adlandırıldığı ileri sürülmüştür. Osmanlı ve Bizans savaşçıları arasında sık sık el değiştiren ve özlenen bir yöre olmasından dolayı, Gel bize veya Bize Gel ifadelerinden oluşan ve zaman içinde değişen, halkın öz dilinde Gebze adını alarak günümüze gelmiştir. 1640 yılında Gebze'ye geldiği anlaşılan Evliya Çelebi ünlü Seyahatname'sinde "Gebze Gel Bize'den galattır..." ifadesini kullanmıştır (Kaya, 2000: 3).

Gebze 1323 tarihinde Orhan Gazi'nin kumandalarından Akçakoca'nın oğlu İlyas Bey tarafından ilk kez fethedilip Osmanlı topraklarına katılmıştır. Milli mücadelede Seur, Mudanya Müterakesi, Çanakkale Mıntıkası ve Lozan Antlaşması'nda yeralan Gebze, 1918 yılında İngilizler tarafından işgal edilmiştir. 27 Ekim 1920'd' İngiliz işgal kuvvetlerince Gebze, Yunan birliklerine teslim edilmiştir. Mustafa Kemal Paşa'nın emirleriyle Yahya Kaptan tarafından Gebze ve yöresinde Kuva-i Milliye teşkilatı kurulmuştur. Karşılıklı yapılan antlaşmalar gereği 4 Şubat 1924'de Girit, Drama, Kavala, Serez'den göç eden Türk aileler bu günkü Darıca

beldesine yerleştirilmişlerdir. Rum kökenli ailelerde bölgeyi terk etmişlerdir. Daha önce Türk ordusunun bölgeye girmesiyle burada yaşayan Rumlar'ın bir bölümü İstanbul'a, diğerleri ise İngiliz gemileri ile Yunanistan'a kaçmışlardır (Kaya, 2000: 9).

3.3. Tavşancıl İle İlgili Bilgiler

Ankara İstanbul karayolu ve körfeze bakan tepeler üzerinde kurulu bulunan Tavşancıl Gebze'ye 12, İzmit'e 33 km. uzaklıktadır. Doğusunda Hereke, batısında Dilovası ve Gebze, kuzeyinde Çerkeşli köyü, güneyinde ise İzmit körfezi vardır. Gebze'ye bağlı bir belde ve önemli bir yerleşim birimidir. Tavşancıl, Roma ve Bizans döneminde de önemli bir konuma sahipti. Selçuklulara geçen belde Bizanslılarla sınır oluşturmaktaydı. Daha sonra Osmanlılara katılan bu küçük yerleşim birimi 15.YY'da Kocaeli Sancağı'na bağlıdır. 16.YY'da ise Kocaeli Sancağı'na bağlı Kaptan Paşa Eyaletidir (Kaya, 2000:78).

Türk Tarih Kurumu arşivlerinden elde edilen bilgilere göre Tavşancıl, Kocaeli Sancağı'na bağlı Gebbuze Kazasına bağlı bir köydü. Köy aynı zamanda Osmanlı ordusunun Anadolu seferlerinde konaklama yeridir. Köyün eski mezarlığında 1722 yılına varan mezar taşları tespit edilmiştir. Tavşancıl'da, 1421 yılından itibaren Yıldızhan Boyu'na bağlı Türkmenler, yoğun olarak İzmit Körfezi'nin kuzeyine yerleşmeye başladılar. Gekbuze'den sonra kurdukları en büyük yerleşime Tavşancıl ismini verdiler. Tavşancıl Orta Asya'da bir totem kuşunun ismidir (Kaya, 2000: 98).

3.4. Hereke İle İlgili Bilgiler

İzmit'e 27, İstanbul'a 70 km. uzaklıktadır. Güzel bir kasaba olan Hereke deniz kıyısında dağlar arasındaki yamaçlara doğru uzanır. Çevresinde zeytinlikler vardır. Roma İmparatorluğu döneminde yazlık bir yer, Bizanslılar döneminde bir karakol, sonraları yol üzerinde çok uğranılan bir konak yeri olmuş, Orhan Gazi zamanında Osmanlı İmparatorluğu'na katılmıştır. Hereke'nin eski adı tarih kaynaklarında Charakx, Carracas, Quaracat, Quaratat gibi biçimlerde yazılmıştır (Türk Ansiklopedisi, 1971: 179).

Türkiye'deki ilk dokuma fabrikalarından biri Tanzimat döneminde Hereke'ye

kurulmuş ve 1930'larda Sümerbank'a bağlanmıştır. Hereke'de halıcılığın başlayıp gelişmesinde Gördes ve Demirci'den getirilip, İstanbul'da saray için çalışan tezgahlarda halı dokuyan ustalar öncülük yapmıştır. Bu ustalarca köylerden getirilen kızlara halı dokumacılığı öğretilmiş ve Hereke'de halıcılık hızla gelişerek uluslar arası üne kavuşmuştur. Dokunan halılarda, XII.yüzyıldan sonraki Selanik, Uşak, Bergama, Gördes ve Saray halılarından motifler örnek alınarak Hereke'ye özgü desenler geliştirilmiştir. Hereke Yünlü Sanayii Müessesesi'nde halen çeşitli tür kumaşlar dokunmakta ve halı dokumacılığı sürdürülmektedir. İpekli dokumacılık ise sembolik düzeyde yapılmaktadır. Saray, müze, tarihsel köşk gibi yerlerin eskiyen perdelik ve döşemelikleri de burada dokunmaktadır (Yurt Ansiklopedisi, 1986: 5028).

3.5. Örücülük ve Oya Sanatı İle İlgili Genel Bilgiler

3.5.1. Örücülük Sanatının Tarihçesi

İnsanlık tarihi kadar eski olan örme sanatı insanoğlunun geçirdiği gelişim dönemlerine paralel değişiklikler göstermiştir. Örücülük sanatı ile ilgili araştırmalar halen devam etmekle birlikte araştırmacılar örgünün kaynağının doğa olduğunu kabul etmişlerdir (Atay, 1987: 31-34).

Türlere ait ilk belgeler Orta Asya'da yapılan arkeolojik kazılarda bulunmuştur. M.Ö. VII., VIII.yüzyıllar arasında Orta Asya'da yaşayan Hunlara ait Pazırık 2.kurganındaki bulgular arasında konç kısmı koç boynuzu motifleri ile süslü yün çoraplar bulunmaktadır. Bu örnek örgü sanatının Asya Türkleri arasında da gelişmiş olduğunu göstermektedir (Diyarbakırlı, 1972; Atay, 1987: 33).

İlk örme araçları değişik boy ve kalınlıkta iğnelerdir. Anadolu'da yaşayan friglerin tümülüslerinden (mezar) çıkan çeşitli boylarda iğneler arasında bir şiş boyunda olanlar vardır (Atay, 1987: 34).

Türkler, 1071 Malazgirt savaşı ile Anadolu'ya girdiklerinde, Orta Asya'dan uygarlık ve kültürlerini de beraberlerinde getirmişlerdir. Anadolu'nun yabancı olduğu kendi sanat anlayışları ile karşılaştıkları örnekleri bağdaştırarak, yepyeni bir Türk sanatı yaratmışlardır (Sürür, 1976; Saroğlu, 1991: 2). Türk sanatının en önemli türlerinden biri de örme sanatıdır (Atay, 1987: 37). Ülkemizde örücülük sanatının en

güzel örnekleri Türk köylü çorapları ve iğne oyalarıdır. Renk, kompozisyon ve teknik zenginliği yanında Türk kadınının ince zevkini yansıtması, sosyal olaylarla bütünleşip gelişerek, günümüze kadar önemini korumasına neden olmuştur (Atay, 1987: 34).

3.5.2. Örücülüğün Tanımı ve Örücülük Sanatı İçerisinde Oyanın Yeri

“İnce ya da kalın bükümlü çeşitli cinsten ipliklerin; iğne, mekik, şiş gibi basit araçlarla ve el yardımı ile sırayla birbiri üzerine ilmiklenerek tutturulmasından meydana gelen işlere örgü diyoruz” (Öğüt, 1973: 55).

El sanatları arasında önemli bir yer teşkil eden örgüler, işlendikleri malzeme ve aletlere göre kalın ve ince örgüler olmak üzere ikiye ayrılır (Özbel, 1945: 3).

İnce örgüler; iğne, tığ veya mekik ile yapılan oya, dantel ve keselerdir (Akbiç, 1970: 36).

Kalın örgüler ise; iki veya beş şişle yapılan çorap, eldiven, başlık, tozluk, terlik gibi sık örülmüş olanlardır (Akbiç, 1970: 36).

Çorap, kese ve eldivenlerin malzemelerine göre her iki şekilde de örülmesi mümkündür (Özbel, 1945: 3).

Bu örgüler yapılış teknikleri bakımından; düğümlü, düğümsüz; kafesli, kafessiz veya halk arasında benzetme yoluyla pirinç örgüsü, badem örgüsü gibi adlar alırlar (Öğüt, 1973: 55).

Oyacılık bir örgü sanatıdır. Oyacılığın örgü sanatı içinde kendine özgü bir yeri vardır (Öğüt, 1973: 55). Genel olarak oyalarla ilgili bir tanım vermek gerekirse;

“Oya; ince, bükümlü ve çeşitli cinsten ipliklerin iğne, tığ, mekik, firkete gibi basit araçlarla ve el yardımı ile birbiri üzerine ilmiklenerek tutturulmasından meydana gelmiş ince örgülerdir” (Ortaç, 1997: 174).

Oya denildiğinde ilk akla gelen iğne oyasıdır. Diğer tüm oyalar adları ile anılır. Boncuk oyası, pul oyası vb. (Erbek, 1984: 136).

3.5.3. Oyacılık Sanatının Tarihi Gelişimi

Bir örgü tekniğinin adı olduğu gibi aynı zamanda bir bezemeyi de tanımlayan oyanın, el sanatlarımız içinde çok önemli bir yeri vardır (Erbek, 1984: 135).

Anadolu doğal coğrafi konumu nedeniyle M.Ö.7000 yıllarından beri birçok uygarlığın beşiği olmuştur ve bu kültürlerin izlerini her köşesinde taşımaktadır. Türkler Anadolu'ya yerleşmeye başladıktan sonra, eski uygarlıkların kültürlerini, yeni bir sentez oluşturarak varlıklarını sürdürmüşlerdir. İşte bu nedenle Anadolu el sanatları çok zengin kaynak ve araçlara sahiptir (Onuk, 1983: 178).

Ülkemizde Kastamonu ve çevresinde yapılan kazılarda M.Ö. 1500 yıl öncesine ait kütükden oyma bir mezar içinde bulunan bir kadının başındaki takkenin kenarları iğne oyası ile süslüdür (Bayram, 1993: 3).

“1905’de Mentiz kazılarında bulunmuş örneklerden bu sanatın İ.Ö.2000 yıllarının öncesine ait olduğu tespit edilmiştir. Diğer bazı kayıtlardan da iğne ile yapılan örgülerin 12.yüzyılda Anadolu’dan Yunanistan’a, oradan da İtalya yolu ile Avrupa’ya geçtiğini öğreniyoruz” (Öğüt, 1973: 55).

İğne oyacılığı, ipek böcekçiliğinin olduğu yerlerde gelişmiştir (Meriç, 1993: 25). O nedenle oyanın tarihçesini araştırırken onunla yakından ilgili olan ipekböcekçiliğine de değinmek gerekir. İpekçiliğinde kaynağı doğrudur. İpek böceği tohumu 522 yılında Avrupa’ya Anadolu üzerinden kaçırılmıştır. Fakat kozacılığın gelişmesi batıda daha uzun zaman almıştır (Erbek 1984: 136). 1.Dünya savaşı öncesi Türk dokumacılığının merkezi olan Bursa’da ipekli dokumacılık ve ipekçilik çok ileri bir seviyede yapılmıştır (Yağan, 1978: 64).

El sanatlarının en parlak devri, o dönemin süslemecilerinin meydana getirdiği eserlerden de anlaşılacağı gibi Selçuklular devrinde yaşanmıştır. Selçukluların geliştirdiği ipekçilik, Osmanlı devletinin kuruluşundan sonra daha da geliştirilip işleme alanında önemli bir yer alarak bu sanatın devamına öncülük etmiştir (Sürür, 1976; Saroğlu, 1991: 2).

Eski iğne oyası örneklerinden anlaşıldığına göre iğne oyaları ve tüm el işlemeciliği Anadolu’da 18.yüzyılda altın çağını yaşamış, Tanzimattan sonra yanlış anlaşılmış bir batı hayranlığının doğurduğu taklitçiliğin olumsuz etkilerinin sonucu olarak, iğne oyalara ilgi giderek azalmıştır (Onuk, 1988: 7).

“Oyayı dile getirdiğimizde kendisine benzetilen dantel Avrupa’da 16.yüzyılda ortaya çıkmıştır. 1594 yılında dantel olarak Fransız Akademi sözlüğüne geçmiş ve diğer diller içinde kabul edilmiştir” (Öğüt, 1973: 55).

Türkiye’de iğne oyası ile dantelciliğin başlangıç tarihini tespit etmek mümkün değildir. Bugün bile Türk kadınının başlıca işlerinden biri olan ve Avrupa’da ancak XV.yüzyılda ortaya çıkan el işlerinin buralara Türkler eliyle gitmiş olması gerçek dışı değildir (Meydan Larousse, 1970: 394).

Ancak iğne oyasına dantel diyemiyoruz. Çünkü dantel tığ aracılığıyla yapılan ve sökülebilen bir örme çeşitidir. İğne oyası ise tek, iki veya üç boyutlu olması, iğne aracılığı ile sıkı düğümler yapılması, at kılı, tel gibi gereçlerin kullanılması özelliği ile dantelden ayrılmaktadır (Bayram, 1993: 3). Oya üç boyutlu olup başlı başına bir süs eşyası olarak da kullanılmaktadır (Öğüt. 1973: 55).

Tamamen Türk kadınına özgü bir yaratı olan, batının dantelinden çok ayrı, gerek teknik, gerekse motifleri bakımından dünyada benzeri olmayan oylarımız, bugünün süsleme sanatına başlı başına bir kaynak olabilecek zenginliktedir (Özbağı, 1995: 64).

Ayrıca oya sözcüğünün başka dillerde karşılığının bulunmaması, bu sanatın Türklere ve özellikle Türk kadınına özgü bir sanat olduğunu göstermektedir (Öğüt, 1973:55; Ögel, 1978:345; Onuk, 1988: VII; Ortaç, 1997: 174).

İğne oyası Anadolu’nun hemen her bölgesinde yapılmakta olup kullanılan iplikler, motiflerin şekillendirilmesi, kumaşa uygulanması, renklendirilmesi bakımından bazı farklılıklar göstermektedir. Anadolu’da geleneksel kültürümüzün sözsüz anlatım aracı olarak kullanılan oylar, özellikle çeyiz geleneğinin vazgeçilmez bir parçasını oluşturmaktadır (Ortaç, 1997: 174).

Hızlı üretim teknolojisi ve zevklerin sürekli değişimine karşılık, el sanatları, Türk kadınının el yeteneğinde ve çağdaş sanat anlayışına uygun olarak soyut varlığını devam ettirmektedir (Onuk, 1988: VII).

3.5.4. Oya Çeşitleri

Oylar yapımında kullanılan gerece göre; boncuk, iplik, bez, koza, mum... gibi, uygulamada kullanılan araçlara göre de tığ oyları, mekik oyları, firkete oyları ve daha estetik değerler taşıyan iğne oyları olarak da sınıflandırılabilir. Ayrıca oylar kullanıldıkları yere göre yemeni oyları, krep oyları, hotoz

oyaları, taç oyaları, kese oyaları... vb. olarak da adlandırılmaktadır (Sürür, 1983: 12; Erbek, 1984: 136-137).

Oyalar genellikle kadınlar tarafından yapılır ve kadınlarca kullanılır. Ancak sadece erkekler için yapılan oyalar da vardır. Örneğin Ege bölgesinde zeybeklerin giydiği kabalak adı verilen başlıklara bağlanan poşuların kenarlarına özel olarak yapılan oyalar, efe mendili oyaları, giysi devrimine kadar çevre adı verilen ve erkeklerin boyunlarına ter için bağladığı büyük mendillere yapılan oyalar gibi (Erbek, 1984: 140). Bu nedenle oyalar, kadın ve erkek oyaları diye ayrı ayrı değerleri olan türler olarak, geleneksel önem taşımaktadır (Sürür, 1983: 12).

Özcan (1997:4)'a göre oyalar, yapımında kullanılan araç-gereç ve tekniklere göre bir çok çeşite ayrılır:

1. İğne oyaları
2. Tığ oyaları
3. Mekik oyaları
4. Firkete oyaları
5. Koza oyaları
6. Yün oyaları
7. Mum oyaları
8. Boncuk oyaları
9. Dokuma oyaları
10. Kumaş artığı oyaları.

3.5.5. İğne Oyaları Hakkında Genel Bilgi

Oya denildiğinde ilk akla gelen iğne oyasıdır (Erbek, 1984: 36).

İğne oyacılığı, ipek böcekçiliğinin olduğu yerlerde gelişmiştir ve ana malzeme ipek ipliktir. İpliğin üzerine sarılarak oluşturulan iplik halkasının içinden iğnenin çekilmesiyle meydana gelen düğümlerin, ya da ilmiklerin üst üste tutturulması işlemidir (Meriç, 1993: 25-26).

Oyaların çoğu ipek iplikten yapılmıştır ama pamuk ipliği kullanılarak yapılmış mekik, iğne ve tığ oyalarına da rastlanır (Akbiç, 1970: 36).

Bütün oyalarda başlangıç genellikle aynıdır. Yazmaların, örtülerin ya da yapılacak daha farklı bir ürünün hemen kenarına veya önceden hazırlanan zincir, trabzan ya da kurdele kenarına zürefa yapılır. Onun üzerine ilmikler yapılarak, oluşturulacak motife göre farklı şekiller meydana getirilir (Meriç, 1993: 26). İğne oyası yapılırken oluşturulan düğümler sıklaştıkça örgü gözleri de küçülür. Bu gözler bazen görünmeyecek dereceyi bulur (Özbel, 1945: 3).

Oyaların esin kaynakları genellikle, bitki ve bilinen çiçekler, soyut ve simgesel konular, güncel ve halk arasında çok bilinen popüler konular ile belli değer yargılarını dile getiren konulardan oluşmaktadır (Sürür, 1983: 12).

Özellikle iğne oyaları işlevsel amaçlarının dışında Anadolu halkı arasında taşıdığı anlamlarla bazı mesajlar da iletmektedir (Ortaç, 1997: 174). Anadolu kadını paylaşmadığı kaderi “Sevdim Alamadım”, açığa vuramadığı sevinci, özlemi “Şeker Pembesi” isteği “Yarım ile”, sevgiyi “Ben Gidiyorum Sen Arkamdan Gel”, nefreti “Biber Oya” ve benzeri tüm duygusal yaklaşımlarını oyalar ile dile getirmiştir (Erbek, 1984: 135).

3.5.6. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçlerin Özellikleri

3.5.6.1. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Araçların Özellikleri

3.5.6.1.1. Dikiş İğnesi

İğne oyası yapımında kullanılan temel araç iğnedir. Günümüzde kullandığımız iğnelerin ekserisi çelikten yapılır. Üzeri ve çeliğinin içi cilalıdır. İyi bir iğne hafif büküldüğü zaman kendi kendine doğrulabilir. Dikiş iğnesinin başı gövdesi ile orantılı olmalıdır (Korkusuz, 1980: 13).

İğneler numaralıdır. Dikiş iğneleri 1-13 numaralar arasında sıralanmıştır. 1 numaralı iğne çok kalın, 13 numaralı iğne ise en incesidir. İğne oyası yapımında kullanılan iğnelerin oya gözlerinden kolay geçebilmesi için ince iğneler tercih edilir (Fot. 2) (Korkusuz, 1980: 14).

3.5.6.2. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Gereçlerin Özellikleri

İğne oyası yapımında kullanılan temel gereç ipliktir. Oya yapımında kullanılan ipliklerin her tarafının aynı kalınlıkta ve sağlam olması gerekir. İğne oyası yapımında kullanılan iplikleri; ibrişim, çamaşır ipeği, dantel ipliği, fındık yumak, naylon iplik olarak sıralamak mümkündür.

3.5.6.2.1. İbrişim: Tabii ipek liflerinden elde edilir. İki kat ipliğin bükülmesinden meydana gelir. İnce ve çok bükümlüdür. Katları kolaylıkla ayrılabilir. Parlak ve sağlamdır. Çile, makara, masura halinde satılır. Çeşitli renkleri vardır (Korkusuz, 1980: 12).

3.5.6.2.2. Çamaşır İpeği: Tabii ipek liflerinden elde edilir. Parlak, sağlam ve güzel görünüştür. Bir katı, iki kat ipliğin bükülmesinden meydana gelir. Katları ayrılabilir. Çileler halinde veya metre ile satılır. Çeşitli renkleri ve bu renklerin tonları vardır (Korkusuz, 1980: 12).

3.5.6.2.3. Dantel İpliği: Keten veya pamuk liflerinden yapılır. İki kat ipliğin bükülmesinden meydana gelir. Kukalar halinde satılır. Az bükümlü, ince, sağlam ve parlak görünüştür. Beyaz ve renklileri vardır. 50-60-70-80 numaraları bulunur. 50 numara kuka en kalın, 80 numara kuka ise en incesidir (Korkusuz, 1980: 12).

3.5.6.2.4. Fındık Yumak: Pamuk liflerinden yapılır. Küçük renkli yumaklardır. İpliği 70, 80 numara dantel kukalarının kalınlığındadır. İşleme, oya ve dantel yapımında kullanılır.

3.5.6.2.5. Naylon İplikler: Naylondan yapılan iplikler parlak, güzel görünümlü ve çok bükümlüdür. Piyasada iki veya üç katlı olarak, çile, masura veya bobin olarak satılır. Çok sağlam ipliklerdir (Korkusuz, 1980: 13).

Fot.1. İğne Oyası Yapımında Kullanılan İplikler

3.5.6.3. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Yardımcı Araçların Özellikleri

3.5.6.3.1. Tığ: Bir ucu çengelli, diğer ucu düz, 15-20 cm uzunluğunda çelik, alüminyum kaplama, plastik, şimşir, fildişi veya kemikten yapılmış bir örgü aracıdır. Tığın ucu çengellidir. Çengelin iç tarafı ilmeği kolay alabilmek için düzleştirilmiştir. Tığlar yapılacak işe ve kullanılacak yere göre çeşitli kalınlıkta olurlar. Tığ kalınlıkları numara veya harflerle gösterilir. Küçük numaralar kalın, büyük numaralar ince tığların karşısıdır. Yani numara büyüdükçe tığ incelir. Oya yapımında kullanılan ince tığların boyları 12-15 cm arasındadır. Çapları 0.60, 0.75, 1.00, 1.25, 1.50, 1.75 mm'dir. Numaralar büyüdükçe tığların başları incelir (Atay, 1987: 330-331).

İğne oyasının üzerine başlanarak tamamlandığı zincir veya trabzan gibi örmeler tığ ile örülür (Fot. 2).

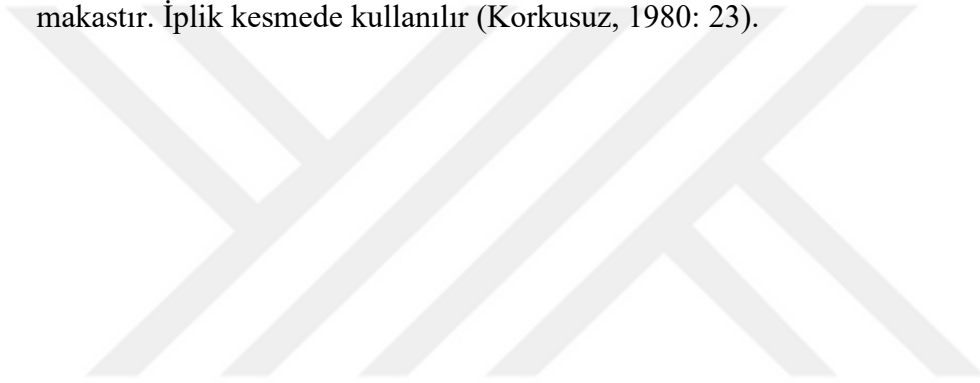
3.5.6.3.2. Mekik: İki düz yüzeyin orta noktalarından birbiri ile birleşmesinden meydana gelir. Uzun yüzeylerin her iki başı gittikçe incelir. Ağız kısımları hafif açıktır. Mekik, mika, kemik, fildişi, tahta veya plastikten yapılır. 2 cm.

eninde ve 4-5 cm boyundadır (Korkusuz, 1980: 19).

Bazı iğne oyası motiflerin ortaları mekik ile hazırlanır (Fot. 2).

3.5.6.3.3. Firkete: U şeklinde bükülen yuvarlak, uzun bir metaldir. İki kenarı arasında kalan 1 cm genişliğinde bir metal levha ile oya işlenirken el tazyiki ile iki ucun birbirine yaklaşması engellenir. Firketenin üzeri cilalıdır (Korkusuz, 1980: 20). Anadolu'nun bazı yörelerinde firkete ile oluşturulan örmeler üzerine iğne oyası motifleri tutturulmaktadır (Fot. 2).

Küçük Makas: 7-9 cm boyunda, her iki ucu da sivri ve keskin olan bir makastır. İplik kesmede kullanılır (Korkusuz, 1980: 23).

Fot. 2. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Araçlar

3.5.7. Oyada Motif ve Oya Yapımında Faydalanılan Motif Kaynakları

Süsleme sanatları ile diğer güzel sanatlarda motif, kompozisyonları meydana getiren bir unsurdur. Süs işlerinde halk dilinde motife, yaniş, model, örnek adları verilmektedir (Özbel, 1945: 4).

Süsleme sanatları arasında oya motifleri, çok defa hacimli işlenebilmeyi elverişli işçiliği yüzünden öteki motiflerden ayrı bir özellik taşır (Özbel, 1945: 4). Motifler bazen tek, bazen birkaç şeklin bir araya getirilmesi ile meydana gelir (Öğüt, 1973: 56). Anadolu'nun bir çok köy, kasaba ve kentlerinde insanlar sustuğu ya da susturuldukları zaman renkler, motifler, çevreler ve oylar konuşur (Onuk, 1983: 179).

Sanatçı modelini kendisi bulur ve karşısına koyarak örgü desenlerini hesaplar ve işlemeye başlar. Şekilleri ve renkleri hafızasında muhafaza ederek ezberden meydana getirir. Bu tarz bir çalışmanın sonucu olan bir çiçek motifine Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde rastlandığı halde, çeşitli elden çıkmaları, ayrı bir görüş ve zevkle işlenmiş olmaları yüzünden birbirlerine benzemediği görülür. Çoğu zaman da aynı şehir, kasaba ve köyde bile bir çiçeğin birbirine benzemeyen çeşitlerine rastlanır. Bazen bunlara örenin adı verilerek sanatçısı belli edilir. Motifler bulanın malıdır. Sahibinin rızası olmadan başkaları tarafından taklit edilemez. Oya sanatında bu gelenek, motiflerin çoğaltılmasına yaramış, büyük bir zevkle işlenmeleri benzer sanatlar arasında üstün bir motif zenginliğine sebep olmuştur. Yalnız Bursa bölgesinde kısa zamanda yapılan araştırmada üçyüz altmış mine ve beşyüze yakın karanfil motifi tespit edilmiştir (Özbel, 1945: 4-5).

Motifleri çeşitlerine göre veya oya yapımında faydalanılan kaynaklara göre beş ayrı bölüme ayırabiliriz:

- A. Bitkiler
- B. Manzaralar
- C. Canlılar
- D. Geometrik şekiller ve eşya şekilleri
- E. Sembolik motifler (Özbel, 1945: 5).

Bitkiler: Bitkiler doğadan ustaca stilize edilerek yalın ifadeyle ya iki boyutlu ya da üç boyutlu biçimde dile getirilmişlerdir (Özbağı, 1995: 64). Bu motifler örgüye elverişli olanları bakımından Özbel (1945: 5)'e göre dört gruba ayrılmaktadır:

1. Çiçekler

2. Yapraklar
3. Ağaçlar
4. Meyve ve Sebzeler

Çiçekler; özel yetiştirilmiş olanlar, kır çiçekleri, sebze ve ağaçlarda açan çiçeklerdir. Bu motiflerden karanfil, menekşe, mine ve papatyaya Anadolu'nun bütün bölgelerinde rastlanır. Diğerleri yetiştirildikleri bölgelerin oyalarında görülür (Özbel, 1945: 5).

Yapraklar; oyada çiçeklerin yanına örüldüğü gibi yaprakla ilgisi olmayan motiflerin yanına da örülür. Yanında yer aldığı motiflerin şekil ve renklerine göre değişikliğe uğrar. Motifin değerini artırır ve kompozisyonunu tamamlar. Ayrıca başlı başına bir motif olarak da örülür. Bu motifler diğer yapraklar arasında çeşitleri ve renkleri itibariyle yirmiyi geçmez. Örneğin; maydanoz (Anadolu'nun bütün bölgelerinde rastlanır), dut yaprağı (ipek böceği yetiştirilen bölge oyalarında görülür), zeytin yaprağı (daha çok batı Anadolu'da) söğüt yaprağı (bütün Orta Anadolu oya motifleri arasında yer alır)... gibi (Özbel, 1945: 5).

Ağaçlar arasında da daha çok kullanılan söğüt, kavak, selvi ve çınar motifleridir. Söğüt ve kavak motifleri Orta Anadolu oyalarında muhakkak bulunur. Selvi ve çınar motiflerinin çeşitlerine Konya, Bursa ve İzmir oyalarında rastlanmıştır. Bunlar aynı zamanda örüldükleri şehirlerdeki meşhur çınar ve selvilerin adları verilerek özelleştirilir. Bursa'da Ali Paşa Çınarı, Emir Sultan Selvileri ... gibi (Özbel, 1945: 5).

Meyveler arasında en çok çilek, dut, iğde ve portakal motiflerine rastlanır. Bazılarının yanına çiçek ve tomurcukları da ilave edilerek güzelleştirilir.

Sebzelerden biber, bamya ve enginar motifleri vardır. Biberler bölgelerin malıdır ve çeşit itibari ile bir sınıf teşkil edecek kadar çoktur (Özbel, 1945: 5).

Manzaralar: Dağlar, tepeler, kayalar, kesme kayalar gibi isimler alırlar. Bunların üzerine yapılan küçük ilaveler ağaçları, daireler ise güneşi temsil eder. Bazı bölgelerde ağaç motiflerinde olduğu gibi yerli isimler verilir. Konya'nın Duatpe, Alaattin Tepesi ve Takke Dağ... gibi kırlara "çayır çimen" adı verilir. Sıralanmış

yaprakların arasına serpiştirilmiş çiçekler, kır çiçeklerini temsil eder. Bu isimde örülmüş motiflere Anadolu'nun bütün bölgelerinde rastlanır (Özbel, 1945: 5).

Canlılar: Kelebek, kış, arı, tavşan, kirpi, solucan, geyik ve yılan... gibi hayvan motifleri ile insan motifleridir. Bu motifler, dekoratif şekillerine göre, ya tam olarak ya da temsili şekilde örülür. Bunun için kuşlar, kelebekler gerçek şekillerine benzer. Tavşan ve kirpi ... temsili şekildedir. Horoz ibiği, tavşan kulağı, ördek ayağı ismini taşıyan motifler, bu hayvanların seçilmiş karakteristik yerleridir (Özbel, 1945: 5).

İnsan motiflerinde “mektepli kızlar, hanım beye kol attı” adı verilmiş motifler tam bir insanı temsil eder. “El, aşık kirpiği” adı verilmiş olan motiflerde ise bir insanın örgüye elverişli karakteristik tarafları işlenmiştir (Özbel, 1945: 5).

Geometrik Şekiller ve Eşya Şekilleri: Oyaların örgü desenleri geometri esasına ve ince bir hesaba dayanır. Başlıca geometrik motif isimleri, cami kapıları, köprüler, kubbeler, pencereler, köşkler ve çeşitli parmaklıklardır. Sanatçı bunları görmüş ve hafızasında muhafaza ederek örmüş veya hiçbir yere bakmadan icat ettiği motiflere, benzerlerinin ismini vermiştir (Özbel, 1945: 5).

Eşya şekilleri geometrik şekillerinden daha çok asıllarına benzerler. Bunlar bir kadının kıymet verdiği küpe, ayna ... gibi eşyalar başta olmak üzere her gün gördüğü ve ev içinde kullandığı leğen, ibrik, masa ... gibi motiflerdir. Bu motiflerin yanına örülen yapraklarla motif tamamlanır. Çoğu zaman görenlere nebati bir motif duygusu verir. Bütün Anadolu oyalarında bu tür motiflere rastlanır ve bölgeden bölgeye şekilleri değişir (Özbel, 1945: 6).

Sembolik motifler: Bu grup içine giren motifler için şekil sadece bir ifade vasıtasıdır. Şekillerin isimleriyle hiçbir benzerliği yok gibidir. Kişi şahsi hadiseler karşısındaki karpisini bu motiflerle tatmin eder (Özbel, 1945: 6).

“Yandım alamadım, yar yara küstü, ben gidiyorum arkamdan gel, elti eltiye küstü” ... gibi motif isimleri şahıs duygularından, “saray önü kavgası, kol kola kızlar, köçekler ve halay oyunu” ... gibi motif isimleri ise toplum görüşüne ait duyguların sonucu olarak meydana getirilmiştir (Özbel, 1945: 6).

3.5.8. Oyanın Kullanıldığı Yerler ve Oyada Kompozisyon

Oyacılık sanatında güzelliği olan ve ardarda tekrarlanan biçimlere motif diyoruz ve bir yaprak, geometrik bir şekil ya da bir çiçek başlı başına bir motif sayılır. Motiflerin biraraya gelerek bir yeri süsleyecek şekilde düzenlenmesine de kompozisyon denmektedir (Öğüt, 1973: 56).

Söz kompozisyonları, kenar, orta, köşe ve serpmeye olarak dört bölümde toplanır (Özbel, 1945: 6). Oyacılıkta kenar esas olarak alınır. En zengin kompozisyon ve motiflere iğne oylarında rastlanır (Öğüt, 1973: 56). Motifler kompozisyon çeşitlerine göre işlenerek meydana getirilir. Motiflerin değeri renkle bir kat daha artar. Gerek motiflerin gerekse renklerin işlenmelerindeki uygunluk başta gelen esaslardandır (Özbel, 1945: 6).

İğne oylarının, dikildikleri yerlere göre başlıca kompozisyon çeşitleri şunlardır:

Ulamalar, ulama adı verilen oylar, geometrik motiflerin aralarında boşluk bırakmadan birbirine bitişik bir sıra izleyerek meydana getirilir. Bunun için herhangi bir yere dikilmesine elverişli “birli” adı verilen ince bir zincir örülür. Bu zincirler ya doğrudan doğruya oyanın süsleyeceği örtü veya dokuma üzerine başlanır ya da ayrı hazırlanıp, sonradan örtüye dikilir. Ayrı hazırlananlara at kılı katılarak sertleştirilir. Motifler daima bu zincirler üzerinden çıkar. Ulamalar düz motiflerden seçilir, herhangi bir baskıdan etkilenmedikleri için iç giyime ait bürümcüm ve benzer çamaşırların uygun yerlerine dikilir. Yazmalara pek az uygulanır (Özbel, 1945: 7).

Yemeni oyları; “Birli” adı verilen ince şerit örgüsünün üstüne araları boş bırakılarak çeşitli şekillerde tabanlar örülür. Oyacılar arasında buna kök adı verilir. Köklerin üzerine asıl motifler örülür. Bu motifler dal ismini alır. Dallar yatık, dik dağınık, simetrik ve asimetrik olurlar ve genellikle ulamalarda olduğu gibi tek bir şekil ile oluşmayıp, birkaç şeklin bir araya getirilmesiyle meydana getirilirler (Özbel, 1945: 7).

Hotoz oyları; hotozlar, krep ve papaze adı verilen düz ve ince kumaşlarla yapılan kadın baş tuvaletidir. Hotozların iskeleti mukavvadan yapılır. Etrafı ile

üstüne bu krepler sarılarak meydana gelir. Hotoz oyalarındaki motifler ötekilerinden büyük olması ile ayrılır ve daima hacimli motifler tercih edilir (Özbel, 1945: 7).

Taç oyaları; bir başın çevresine yetecek uzunlukta, bir dal şeklindedir. Büyük bir tele bağlanmış çiçek ve yapraklar ile meydana getirilir. Teller çiçeklerin dallarına benzeyecek renkte ibrişimle sarılır. Tellerin iki, bazen bir ucu halka şeklinde bükülür. Bu halkalar birbirine bir iplikle kavuşturularak başın arka kısmından birbirine bağlanarak istenilen şekil verilir (Özbel, 1945: 8).

Düğünlerde genç kızların başlarını süsleyen bu taçlarda kompozisyon; tabiattaki bahar dallarını temsil eder. Oyacının tabiat karşısındaki gözlem ve buluşları ile bir özlülük yaratır (Özbel, 1945: 8).

Dal oyaları; göğüslere, başlara takılmakla beraber, resim ve yazı levhalarını çerçevelemekte de kullanılır. Başa takılanları bir tek veya birkaç çiçeğin bir araya getirilmesi ile meydana gelir. Göğüse takılanları genellikle buket şeklindedir. Ayrıca fanusların içine konarak ev dekorasyonunda da kullanılır (Özbel, 1945: 8).

Saksı oyaları; taç ve dal oyalarından daha fazla işçilik gerektirir. Saksısı hariç iskeleti tellerle yapılır. Örölmüş çiçekler bu iskelete ustalıkla eklenir. İskelet taç oyalarında olduğu gibi taşıdığı çiçeklerin dallarına benzeyecek renkte ibrişimle sarılır. Tabiat dışı bir düzenleri vardır. Menekşe gibi fide halinde olan çiçekler büyük bir saksı haline sokuldukları gibi kavak ve çınar gibi büyük ağaçlarda küçük motiflerle ifade edilirler (Özbel, 1945: 8).

3.6. İğne Oyasının Temel Yapım Teknikleri

“İğne oyası kumaş veya zincir üzerine doğrudan iğne ile düğüm atılarak yapılan veya tel üzerine yapıp sonradan kumaş veya örmeler üzerine tutturulan düğümlü bir örgü sanatıdır” (Bayram, 1999: 2).

İğne oyaları küçük iğnelerle düğümlenerek örölür (Erbek, 1984: 137). İğne ile ipliklerin, düğümlenmesi sonucunda meydana gelen şekillere ise ilmek adı verilir. Bu ilmeklerin çoğaltılması ile, iğne oyası meydana gelir (Onuk, 1988: IX).

Literatürden elde edilen bilgilere göre iğne oyası yapımında, üçgen ve kare

ilmek adı verilen iki türlü ilmek kullanılmaktadır (Onuk, 1988: X; Bayram, 1993: 18-22).

3.6.1. İğne Oyası Başlama Teknikleri

İğne oyası kumaş kenarını kıvrıyarak veya kurdele üzerine başlanarak yapılabildiği gibi önceden tığ ile örülerek hazırlanan zincir ya da trabzan üzerine de işlenebilmektedir (Saroğlu, 1991: 7).

3.6.1.1. Zincir ve Yapılışı

İşlem Basamakları:

- İplik sol elin küçük ve yüzük parmağı arasına sıkıştırılır (İpliğin açıkta kalan ucu avuç içi tarafına getirilir).
- İpliğin açıkta kalan ucu işaret parmağı üzerine yukarıdan aşağıya doğru iki defa dolandır.
- İpliğin ucu baş ve orta parmak arasında tutulur (İpliğin ucu parmakların arasından 5-6 cm sarkıtılır).
- Sarkan ipliğin ucu bir daire yapılarak tekrar baş ve orta parmak arasında tutulur.
- Tığ sağ ele alınır ve tığ ucu önden arkaya doğru ve dairenin içinden geçirilir.
- İşaret ve baş parmak arasında gerili duran ipliğin ucuna bir defa dolandır.
- Tığ dairenin içinden geri çekilir.
- Tığ tekrar gergin duran ipliğe dolanarak, dairenin içinden çekilir.
- İpliğin açıkta kalan ucu çekilerek ilmek sıkıştırılır.
- İlmek işlemine devam edilir.

Çizim 1. Zincir ve Yapılışı

3.6.1. Trabzan ve Yapılışı

İşlem Basamakları:

- Bir sıra zincir çekilir.
- İplik tığın üzerine bir defa dolanır.
- Geriye dönerek sağdan sola doğru baştan yedinci zincire tığ batırılır.
- Yumaktan gelen iplik tığın ucuna bir defa dolanır ve tığ boşluktan çıkarılır.
- Yumaktan gelen iplik tekrar tığa dolanarak ilk iki ilmek içerisinden geçirilir.
- Tekrar tığa iplik dolanarak kalan son iki ilmek içinden geçirilir.
- İki zincir ara ile aynı işleme devam edilir.

Çizim 2. Trabzan ve Yapılışı

3.6.2. İğneyi Tutuş Şekli ve İpliğin Zürefa Yapılacak Yere Tutturulması

İşlem Basamakları:

- İplik iğneye geçirilir.
- Üzerine iğne oyası başlanacak olan gereç (kumaş kenarı ise kıvrılarak) sol elin işaret parmağı üzerine dolanarak, baş ve orta parmak ile desteklenir.
- İğne sağ el orta parmakla işaret parmağı arasında tutulur.
- Baş parmak iğneyi arkadan destekler (Çizim 3).
- İplik zürefa yapılacak yere düğüm yapmadan tutturulur. Zürefa kumaş üzerine başlanacaksa iğne önce kumaş bükümünün içinden geçirilir.
- Zürefa, trabzan, zincir veya kurdele üzerine başlanacaksa ilk biritin içinden bir oyulgama ile geçirilir.
- Sonra ipliğin ucu 1 cm kalıncaya kadar çekilir.
- İplik sol elin baş ve işaret parmağı arasında tutularak kaçmaması sağlanır.
- İğne kumaş veya diğer gereçleri dikine kesecek şekilde batırılır (Çizim 4).
- İplik böylece başlangıç düğümüne hazır hale getirilmiş olur.

Çizim 3. İğnenin Tutuluş Şekli

Çizim 4. İğnenin Kumaşı Kesiş Şekli

3.6.3. Zürefa ve Yapılışı

Oya düğümü dediğimiz zürefa, iğne oyasının temel tekniğidir. Zürefa, iğne oyasına başlarken üzerine işlendiği gereçle ana örgeyi birbirine birleştiren bölümdür (Onuk, 1988: IX).

3.6.3.1. Tek Dolamalı Zürefanın Yapılışı

İşlem Basamakları

Sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- İğne kumaş üzerine dikine kesecek şekilde batırılır.
- İpliğin kumaşa tutturulan kısmı iğnenin üzerinden sola doğru atılır.
- İpliğin iğne deliğinden gelen kısmı, iğnenin altından geçip bir defa dolanarak sağ tarafa doğru bırakılır.
- İğne batırıldığı yerden çekilirken iplik yere paralel bir şekilde yukarıya doğru kaldırılarak düğüm sıkıştırılır. Bu arada iplik sağa ve sola doğru hareket ettirilerek dolanan ipliklerin düğümlenmemesi sağlanır.
- Aynı işlemler sola doğru 2 mm'lik aralıklarla tekrar edilir.

3.6.3.2. Çift Dolamalı Zürefanın Yapılışı

İşlem Basamakları:

Sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- İğne kumaş üzerine dikine kesecek şekilde batırılır.
- İpliğin kumaşa tutturulan kısmı iğnenin üzerinden sola doğru atılır.
- İpliğin iğne deliğinden gelen kısmı, iğnenin altından geçip, iki defa dolanarak sağ tarafa doğru bırakılır.
- İğne batırıldığı yerden çekilerek düğüm sıkıştırılır.
- Aynı işlemler sola doğru 2 mm'lik aralıklarla tekrar edilir.

Çizim 6. Çift Dolamalı Zürefa ve Yapılışı

3.6.4. Üçgen İlmeğin Yapılışı

İşlem Basamakları:

Sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.

- Sağdan sola doğru beş tane zürefa çalışılır.
- Başa gelince iplik sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır (1.Basamak).
- Atılan iplik araya alınarak sağdan sola doğru dört tane zürefa çalışılır (2.Basamak).
- Başa gelince iplik tekrar sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır (3.Basamak).
- İplik her sıranın sonunda başa alınarak aynı işlemler şekle göre tekrar edilir.

Çizim 7. Üçgen İlmek ve Yapılışı

3.6.5. Kare İlmeğin Yapılışı

İşlem Basamakları:

Sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru beş tane zürefa çalışılır.
- En son çalışılan ilmek üzerine iplik hafif bol bırakılarak geri dönülür.
- Soldan sağa doğru boş deliklere batarak dört tane zürefa çalışılır (1. Basamak).
- Başa gelince tekrar aynı ilmek üzerine iplik hafif bol bırakılarak geri

dönülür (2.Basamak).

- Sağdan sola doğru boş deliklere ve dönüş noktasında oluşan ilmeğe batarak dört tane zürefa çalışılır (3. Basamak).
- Aynı işlemler tekrar edilir.
- Not: Kare ilmek sağdan sola ve soldan sağa olmak üzere her iki yöne çalışılır.

Çizim 8. Kare İlmek ve Yapılışı

3.6.6. Üçgen İlmekle Eksiltme

İşlem Basamakları:

Sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlanğıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru beş tane zürefa çalışılır.
- Başa gelince iplik sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır.
- Atılan iplik araya alınarak sağdan sola doğru dört tane zürefa çalışılır (1. Basamak)
- Başa gelince iplik tekrar sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır (2. Basamak).
- Tek ilmek kalıncaya kadar aynı işleme devam edilir (3. Basamak)

Çizim 9. Üçgen İlmekte Eksiltme ve Yapılışı

3.6.7. Kare İlmekte Eksiltme

İşlem Basamakları:

Sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru beş tane zürefa çalışılır.
- En son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür (1. Basamak)
- Soldan sağa doğru boş deliklere batarak dört tane zürefa çalışılır.
- Başa gelince tekrar aynı ilmek üzerine geri dönülür (2. Basamak).
- Sağdan sola doğru boş deliklere batarak üç tane zürefa çalışılır (3. Basamak).
- Tek ilmek kalıncaya kadar aynı işleme devam edilir.

Çizim 10. Kare İlmekte Eksiltme ve Yapılışı

3.6.8. Oyada Arttırma

İşlem Basamakları:

Sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru iki zürefa çalışılır.
- İplik sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır.
- Bu boşluğa tekrar batılarak bir zürefa çalışılır (1. Basamak).
- Sola doğru atılan iplik araya alınarak yan boşluğa bir zürefa ile geçilir.
- Aynı boşluğa bir zürefa daha çalışılır (2. Basamak).
- İplik sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır.
- Bu boşluğa tekrar batılarak bir zürefa çalışılır (3. Basamak).
- Sağdan sola doğru atılan iplik araya alınarak iki tane zürefa yapılır.
- Aynı boşluğa bir zürefa daha çalışılır (4. Basamak).
- Aynı işlemler tekrar edilerek istenilen sayıya kadar arttırma işlemine devam edilir.

3.6.9. Motif Başlama

İşlem Basamakları:

- 1.Basamaktaki gibi ipliğin ucu sol elin işaret parmağına dolanır (1. Basamak).
- İpliğin başlangıcı ile iğneden gelen kısmı kesiştirilir.
- Kesişim noktasına bir oya düğümü yapılır (2. Basamak).
- İplik parmak üzerindeyken, daire şeklindeki iplik üzerine sağdan sola doğru istenilen sayıda piko yapılır (3. Basamak).
- İplik parmaktan çıkarılır.
- İpliğin serbest kalan ucu çekilerek daire küçültülür (4. Basamak).

4. YÖNTEM

4.1. Materyal

Araştırmanın materyalini Kocaeli iline bağlı ilçe ve bu ilçelere bağlı beldelerden iğne oyası bilen ve uygulayan bireylerden elde edilen ürünler ile bu bireylerden sağlanan bilgiler oluşmaktadır.

Araştırma kapsamına Kocaeli yarımadası güney sahilinde yeralan ve birbirine coğrafi konumu nedeni ile benzerlik gösteren Gebze ilçesi, Gebze ilçesine bağlı Tavşancıl beldesi ve Körfez ilçesine bağlı Hereke beldesi alınmıştır.

Bu ilçe ve beldelerde iğne oyası yapımının büyük ölçüde olduğu evler dolaşarak Gebze ilçesinde 8, Tavşancıl beldesinde 12, Hereke beldesinde 7 olmak üzere toplam 27 kadın birey seçilmiştir.

4.2. Metot

Bu çalışmada Kocaeli ilinde yapılan iğne oyası ürünlerin çeşit, araç-gereç, kalite ve kullanım alanları ile yöreye ait geleneksel teknik ve estetik özelliklerin incelenmesi, yöre halkına sağladığı ekonomik yararların araştırılması amaçlandığından “Tarama Modeli” kullanılmıştır.

Yörede yapılacak incelemelere geçmeden önce araştırmanın konusu ile ilgili kaynak taraması yapılmıştır. Araştırma Türkçe ve İngilizce kaynaklarla sınırlandırılmıştır.

Kocaeli iline bağlı ilçe ve beldelerde iğne oyacılığı ile uğraşan bireylerden, araştırmanın konusu ve amaçları doğrultusunda bilgi toplamak üzere, 44 sorudan oluşan bir anket hazırlanmıştır. Hazırlanan anket soruları uygulanmadan önce anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla konu ile ilgili uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Anketin güvenilirliğini test etmek amacı ile yörede 10 kişilik bir gruba ön deneme yapılmıştır. Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra ankete son şekli verilerek, yörede iğne oyası bilen toplam 27 bireye araştırmacı tarafından bizzat uygulanmıştır.

Anketin uygulanmasında doğum yöreleri farklı olan bireyler araştırma

yöresini temsil etmemeleri nedeni ile araştırma kapsamına alınmamıştır.

Anket uygulanan bireylerin yaş kümelerine göre öğrenim durumlarını belirlemek üzere yapılan grupta Türkiye Eğitim Sistemi esas alınmıştır.

Ankete katılan bireylerin medeni hali ve temel uğraşı alanları belirlenerek, yörede el sanatları çeşitlerinden başka hangi tekniklerin uygulandığı belirlenmiştir.

Anket formlarından elde verilen verilere göre, uygun görülen konu başlıkları altında teknik, araç ve gereç özelliği, kompozisyon, renk özelliği, motif, ütüleme tekniği, kolalama, saklama, yıkama, aile ekonomisine katkısı ve karşılaşılan güçlükler konusunda alt başlıklar oluşturularak sonuçlar alınmıştır. Elde edilen bilgiler tablolara dönüştürülerek, istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiş ve araştırmanın bulgular ve tartışma bölümünde sunulmuştur.

Değerlendirmede (Kaptan, 1973) ve (Karasar, 1979)'dan yararlanılmış ve eser raporu Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tez Yazım ve Basım Yönergesi'nde belirtilen ilkeler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Araştırma yöresindeki bireylerden elde edilen mevcut ürünler var olduğu şekli ile gözlenerek, birbirinden farklı örnek özelliği gösteren ürünlerin fotoğraf ve slayt çekimleri yapılmıştır. Yörede 72 adet değişik örnek türünden toplam 125 adet fotoğraf çekilmiştir. Çekilen fotoğraflar araştırmanın bulgular ve tartışma bölümünde bilgi formları aracılığı ile sunulmuştur. Fotoğrafları çekilen bütün ürünlerin çizimleri yapılarak ilgili bilgi formunun ardında verilmiştir.

İğne oyası yapımında kullanılan temel teknikler ile yörede uygulanan tekniklerin tümü yöresel özellikleri korunarak aynen analiz edilmiştir. Temel tekniklerin analizi araştırmanın literatürden elde edilen bilgiler kısmında, yörede uygulanan teknikler ise bulgular ve tartışma bölümünde verilmiştir.

Araştırmanın rapor kısmı tamamlandıktan sonra araştırmacının yaratıcılığını sergileyen teze dayalı altı adet iki boyutlu tasarım yapılarak, bu tasarımlardan üç tanesi ürün haline dönüştürülmüştür. Daha sonra bu ürünlerin fotoğraf çekimleri yapılarak, ürün tanıtım kartları hazırlanmış ve araştırmanın ekler bölümünde sunulmuştur. Ürüne dönüştürülmeyen tasarımlar ise aynı bölümde ürün tasarım kartları aracılığı ile verilmiştir.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA

5.1. Anketten Elde Edilen Bulgular ve Tartışma

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin bu iş hakkındaki görüşlerini belirlemek amacı ile 27 bireye anket uygulanmış ve sonuçları değerlendirilerek aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

5.1.1. Kocaeli İlinde İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kişisel Özellikleri

5.1.1.1.İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Yaş Kümelerine Göre Öğrenim Durumları

Kocaeli ilinde anket uygulanan bireylerin yaş kümelerine göre öğrenim durumlarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin %22.22’sinin 46-50 yaş, %18.51’inin 61-65 yaş, %14.81’inin 56-60 yaş, %14.81’inin 70 yaş ve üzeri, %7.40’ının 66-70 yaş, %7.40’ının 51-55 yaş, %7.40’ının 41-45 yaş ve %7.40’ının ise 36-40 yaş grubunda yer aldıkları görülmektedir.

Araştırma yöresinde yapılan incelemelerde 36 yaşın altında iğne oyası ile uğraşan bireye rastlanmamıştır.

Tablodaki değerlere göre Kocaeli ilinde iğne oyası ile 46-50 yaşları arasındaki bireylerin yoğun olarak uğraştığı tespit edilmektedir. Bu gruba 51 yaşından başlayarak 70 yaş ve üzerine kadar olan yaş kümelerinin yakın değerlerle takip ettiği dikkati çekmektedir.

Aynı tablo araştırma kapsamına alınan bireylerin öğrenim durumları açısından incelendiğinde ilkokul mezunu olanların %77.77 ile en yoğun grubu oluşturduğu görülmektedir. Tablo 1’deki değerlere göre bireylerin %7.40 lise mezunu, %7.40’ı okur-yazar, %7.40’ı ise okur-yazar değildir.

İncelenen bireylerin yaşları öğrenim durumları ile karşılaştırıldığında 36-40 yaş grubundaki bireylerin tamamının lise mezunu olduğu, 41-70 yaşları arasındaki bireylerin tamamının ilkokul mezunu olduğu, 70yaşın üzerindeki bireylerin ise %50.00'nin okur-yazar, %50.00'nin ise okur-yazar olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Bu değerlere göre yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin büyük çoğunluğu 46 yaş ve üzerinde olup, yaş seviyesi yükseldikçe iğne oyası ile uğraşan kişi sayısı artmaktadır. Bireylere eğitim durumları açısından bakıldığında, öğrenim seviyesi yükseldikçe iğne oyası ile uğraşan birey sayısının azalmakta olduğunu da söylemek mümkündür.

5.1.1.2.İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Yaş Kümelerine Göre Medeni Durumları

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin yaş kümelerine göre medeni durumlarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Yaş Kümelerine Göre Medeni Durumlarının Dağılımları

Yaş Kümeleri	Birey		Medeni Durumları					
	n	%	Bekar		Evli		Dul	
			n	%	n	%	n	%
36-40	2	7.40	-	-	2	7.40	-	-
41-45	2	7.40	-	-	2	7.40	-	-
46-50	6	22.22	-	-	5	18.51	-	-
51-55	2	7.40	-	-	2	7.40	-	-
56-60	4	14.81	-	-	4	14.81	1	3.70
61-65	5	18.51	-	-	3	11.11	2	7.40
66-70	2	7.40	-	-	1	3.70	1	3.70
70'den büyük	4	14.81	-	-	4	11.11	1	3.70
GENEL TOPLAM	27	100.00	-	-	22	81.48	5	18.51

Tablo 2 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin %81.48'inin evli, %18.51'inin ise dul olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan her yaş grubundan evli bireylerin en yoğun grubu oluşturduğu belirlenmiştir. Dul bireylerin ise 56 yaş ve yukarısındaki gruplar arasında yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Araştırma yöresinde yapılan incelemelerde iğne oyası ile uğraşan bekar veya 55 yaşın altında dul bireye rastlanmamıştır.

5.1.1.3. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Temel Uğraşı Alanları

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin temel uğraşı alanlarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Temel Uğraşı Alanları

Temel Uğraşı Alanları	Birey	
	n	%
Ev hanımı	27	100.00
Kamu kuruluşunda çalışan	-	-
Özel kuruluştaki çalışan	-	-
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 3 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının ev hanımı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yörede yapılan incelemelerde kamu veya özel kuruluştaki çalışan ve aynı zamanda iğne oyası ile uğraşan bireye rastlanmamıştır. İncelemeye alınan bireylerin ev işlerinden artan zamanlarında iğne oyası yaptıkları söylenebilir.

5.1.2. Kocaeli İlinde İğne Oyası Dışında Uygulanan Diğer El Sanatları Çeşitlerinin Dağılımı

Kocaeli ilinde incelemeye alınan bireylerin iğne oyası dışında hangi el sanatlarını uyguladıklarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar

değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Kocaeli İlinin İğne Oyası Dışında Uygulanan Diğer El Sanatları
Çeşitlerinin Dağılımı

El Sanatları Çeşitleri	Gebze		Tavşancıl		Hereke		Genel Toplam	
	Toplam Birey Sayısına Oranı		Toplam Birey Sayısına Oranı		Toplam Birey Sayısına Oranı		Toplam Birey Sayısına Oranı	
	(8)		(12)		(7)		(27)	
	%	n	%	n	%	n	%	n
İşleme Teknikleri								
Kanaviçe	100.00	8	100.00	12	100.00	7	100.00	27
Çin iğnesi	75.00	6	91.66	11	85.71	6	85.18	23
Hesep işi	62.50	5	66.66	8	57.14	4	62.96	17
Türk işi	50.00	4	50.00	6	57.14	4	51.85	14
Beyaz iş	25.00	2	41.66	5	42.85	3	37.03	10
Aplike	12.50	1	50.00	6	28.57	2	33.33	9
Dokuma Teknikleri								
Halı	-	-	-	-	100.00	7	25.92	7
Kilim	37.50	3	-	-	28.57	2	18.51	5
Cicim	-	-	-	-	-	-	-	-
Zili	-	-	-	-	-	-	-	-
Sumak	-	-	-	-	-	-	-	-
Örgü Teknikleri								
Şiş örgüsü	100.00	8	100.00	12	100.00	7	100.00	27
Mekik oyası	75.00	6	91.66	11	85.71	6	85.18	23
Tığ danteli	75.00	6	83.33	10	71.42	5	77.77	21
Firkete oyası	100.00	8	33.33	4	57.14	4	59.25	16
Çorap örücülüğü	37.50	3	75.00	9	57.14	4	59.25	16
Beş şiş örgüsü	37.50	3	75.00	9	57.14	4	59.5	16
Boncuk oyası	25.00	2	33.33	4	14.28	1	25.92	7
Bitkisel örücülük	-	-	-	-	-	-	-	-
Başka	12.50	1	-	-	-	-	3.70	1

Tablo 4 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin, iğne oyası dışında uyguladıkları diğer el sanatları çeşitlerini; işleme, dokuma ve örgü teknikleri olmak üzere üç kümede toplamak mümkündür.

Tablodaki işleme teknikleri ile ilgili değerlerden incelemeye alınan bireylerin tamamının kanaviçe, %85.18'inin çin iğnesi, %62.96'sının hesap işi, %51.85'inin Türk işi, %37.03'ünün beyaz iş, %33.33'ünün ise aplike tekniklerini uyguladığı anlaşılmaktadır.

Bu tekniklerin uygulama yörelerine göre dağılımları incelendiğinde ise kanaviçe tekniğinin ankete katılan tüm bireyler tarafından bilindiği tespit edilmektedir. İkinci derecede tercih edilen çin iğnesi tekniğinin ise Tavşancıl'da %91.66, Hereke'de %85.71, Gebze'de %75.00 oranında olduğu görülmektedir.

Tablodaki değerlere göre yörede hesap işi ve Türk işi tekniklerinin uygulanma oranları Gebze, Tavşancıl ve Hereke'de birbirlerini yakın değerlerle takip ederken, beyaz iş tekniğinin Hereke'de %42.85, Tavşancıl'da %41.66, Gebze'de ise %25.00 olduğu anlaşılmaktadır. Aplike tekniği ise Tavşancıl'da %50.00 oranında uygulanırken, Gebze ve Hereke'de bu oranın çok aşağılara düştüğü görülmektedir.

Tablodaki dokuma teknikleri ile ilgili değerlerden incelemeye alınan bireylerin %25.92'sinin halı, %18.51'inin ise kilim tekniğini uyguladığı anlaşılmaktadır.

Bu tekniklerin uygulama yörelerine göre dağılımları incelendiğinde, Hereke'den ankete katılan bütün bireylerin halı dokumayı bildiği tespit edilmektedir. Kilim tekniğinin ise Gebze ve Hereke'de az sayıda birey tarafından uygulandığı ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki örgü teknikleri ile ilgili değerlerden incelemeye alınan bireylerin tamamının şiş örgüsü, %85.18'inin mekik oyası, %77.77'sinin tığ danteli, %59.25'inin firkete oyası, %59.25'inin ise çorap örücülüğü, %59.25'inin beş şiş örgüsü, %25.92'sinin ise boncuk oyası tekniklerini uyguladığı anlaşılmaktadır.

Bu tekniklerin uygulama yörelerine göre dağılımları incelendiğinde ise şiş örgüsünün ankete katılan tüm bireyler tarafından bilindiği tespit edilmektedir.

Tablodaki değerlere göre yörede mekik oyası ve tığ dantelinin uygulanma oranının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Firkete oyasının ise Gebze’de ankete katılan tüm bireyler tarafından bilindiği fakat bu oranın Hereke ve Tavşancıl’da daha düşük olduğu görülmektedir.

İncelenen yörede çorap örücülüğünün ve beş şiş örgüsünün Tavşancıl’da %75.00, Hereke’de %59.25, Gebze’de ise %37.50 oranında uygulandığı ortaya çıkmaktadır. Elde edilen veriler her iki örgü tekniğinin de Tavşancıl’da daha yoğun olarak uygulandığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Araştırma yöresinde yapılan incelemelerde bitkisel örücülük teknikleri hakkında bilgi sahibi olan bireye rastlanmamıştır. Ayrıca, anket uygulanan bireylerden başka seçeneğini işaretleyen bir kişinin, iğne oyası dışında kumaş boyama ile uğraştığı belirlenmiştir.

5.1.3. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Kaynağı

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin bu tekniği öğrenme kaynağını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Kaynakları

Öğrenme Kaynakları	Birey	
	n	%
Aile fertlerinden	22	81.48
Komşulardan	5	18.51
Çeşitli kurslardan	-	-
Eğitim kurumundan	-	-
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 5 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin iğne oyasını %81.48’inin aile fertlerinden, %18.51’inin ise komşularından öğrendiği ortaya çıkmaktadır. Yörede yapılan incelemelerde iğne oyası yapmayı çeşitli kurslardan

veya eğitim kurumlarından öğrenen bireye rastlanmamıştır.

Tablodaki değerlerden yörede bireylerin büyük çoğunluğunun bu sanatı aile fertlerinden öğrendikleri ve iğne oyasının kuşaktan kuşağa aktarılan bir el sanatı olduğunu söylemek mümkündür.

5.1.4. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Yaşı

Kocaeli ilinde bireylerin iğne oyasını hangi yaşlarda öğrendiklerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Yaşlarının Dağılımı

Yaş kümeleri	Birey	
	n	%
10-14	10	37.03
15-18	12	44.44
19-22	5	18.51
23-26	-	-
27-30	-	-
31-40	-	-
41-50	-	-
51 ve yukarı	-	-
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 6 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin %44.44’ünün 15-18 yaş, %37.03’ünün 10-14 yaş, %18.51’inin ise 19-22 yaşları arasında iğne oyası yapmayı öğrendikleri ortaya çıkmaktadır. Araştırma yöresinde yapılan incelemelerde 10 yaşından önce veya 22 yaşından sonra iğne oyası yapmayı öğrenen bireye rastlanmamıştır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin bu sanatı yoğun olarak 15-18 yaşları arasında öğrendikleri belirlenmiştir. Bu grubu 10-14

yaşları arasında iğne oyası yapmayı öğrenen bireylerin ise yakın değerlerle takip ettiği tespit edilmiştir.

5.1.5. Bireylerin İğne Oyasını Öğrenme Süreleri

Kocaeli ilinde yapılan iğne oyası tekniğinin bireyler tarafından ne kadar sürede öğrenildiğini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Bireylerin İğne Oyasını Yaş Kümelerine Göre Öğrenme Sürelerinin Dağılımı

Öğrenme Süreleri	Yaş Kümeleri			Genel Toplam	
	10-14	15-18	19-22	n	%
Bir haftada	8	5	-	13	48.14
15 günde	2	3	3	8	29.62
20-30 günde	-	4	1	5	18.51
2-3 ayda	-	-	1	1	3.70
Toplam	10	12	5	27	100.00

Tablo 7 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin %48.14’ü bir haftada, %29.62’si on beş günde, %18.51’i 20-30 günde, %3.70’inin ise iki üç ay arasında iğne oyası yapmayı öğrendikleri ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin yoğun olarak bir haftada öğrendikleri belirlenmiştir. Aynı tabloya yaş dağılımları açısından bakıldığında ise bir haftada öğrenen bireylerin 10-18 yaşları arasında yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

Öğrenme süresinin daha uzun olduğu 19-22 yaşları arasındaki grup ise yaş ilerledikçe öğrenme süresinin uzadığını vurgular niteliktedir.

Bu veriler öğrenme süresinin yaş ilerledikçe uzadığını yaş küçüldükçe kısaldığı sonucunu ortaya koymaktadır.

5.1.6. Kocaeli İlinde İğne Oyasının Bireyler Tarafından En Çok Yapılma Yaşı

Kocaeli ilinde iğne oyasının en çok hangi yaşlardaki bireyler tarafından yapıldığını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Kocaeli İlinde İğne Oyasının Bireyler Tarafından En Çok Yapılma Yaşı

Yaş Grupları	Birey	
	n	%
10-14	-	-
15-18	-	-
19-22	-	-
23-26	-	-
27-30	-	-
31-40	-	-
41-50	8	29.62
51 ve yukarı	19	70.37
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 8 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin yörede iğne oyasının en çok yapıldığı yaşları %70.37’sinin 51 ve yukarı yaşları, %29.62’sinin 41-50 yaşları arası olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Tablo 8’deki değerler, tablo 1 ile karşılaştırıldığında da elde edilen sonuçların birbirine benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Bu değerlerden Kocaeli ilinde iğne oyasının en yoğun uygulandığı yaşların 41 yaş ve üzeri olduğu ve 70 yaş yukarılarına kadar uzanan geniş bir yelpaze oluşturduğu tespit edilmiştir.

Bu verilere göre yörede iğne oyasının en çok orta yaşın üzerindeki bireyler tarafından uygulandığını söylemek mümkündür.

5.1.7. Bireylerin İğne Oyası Yapım Zamanları

Kocaeli ilinde bireylerin iğne oyasını günün hangi zamanlarında yaptıklarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Bireylerin İğne Oyası Yapım Zamanları

Yapım Zamanları	Birey	
	n	%
d	15	55.55
a-c	4	14.81
b-c	4	14.81
a-b	3	11.11
c	1	3.70
Genel Toplam	27	100.00

a. Sabah

c. Akşam

b. Öğlen

d. Günün her saatinde

Tablo 9 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin %55.55’inin günün her saatinde, %33.33’ünün akşam saatlerinde, %25.92’sinin sabah saatlerinde, %25.92’sinin ise öğle saatlerinde iğne oyası yaptığı ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin büyük çoğunluğunun oya yapmak için belirli bir zaman ayırmadıkları ve kendilerine en uygun zaman dilimini tercih ettikleri belirlenmiştir.

5.1.8. İğne Oyasının Bireylere Göre Yapılma Nedenleri

Kocaeli ilindeki bireylerin iğne oyasını yapma nedenlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. İğne Oyasının Bireylere Göre Yapılma Nedenlerinin Dağılımı

Yapılma Nedenleri	Birey	
	n	%
c-d-e	7	25.92
a-c-d-e	5	18.51
b-c-d	2	7.40
d-e	2	7.40
a-e	2	7.40
a-d	1	3.70
a-b	1	3.70
a-c-d	1	3.70
b-d	1	3.70
c-d	1	3.70
a-e	1	3.70
a-d-e	1	3.70
a-b-c-d-e	1	3.70
e	1	3.70
Genel Toplam	27	100.00

- a. Boş zamanlarımı değerlendirmek için
- b. Kullanmak için
- c. Hediye için
- d. Çeyiz amacıyla
- e. Kazanç sağlamak için

Tablo 10 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin %81.48'inin çeyiz yapmak için, %74.07'sinin kazanç sağlamak için, %62.96'sının hediye vermek için, %48.14'ünün boş zamanlarını değerlendirmek için, %18.51'inin ise kullanmak için iğne oyası yaptıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin büyük çoğunluğunun çeyiz yapmak amacıyla iğne oyası yaptıkları belirlenmiştir. Daha

sonraki değerler incelemeye alındığında ise bireylerin çeyiz yapmanın yanı sıra büyük çoğunluğunun kazanç sağlamak, hediye vermek ve boş zamanlarını değerlendirmek için de iğne oyası ile uğraştıkları anlaşılmaktadır.

5.1.9. Kocaeli İlinde İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları Araçların Özellikleri

5.1.9.1. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Tercih Ettikleri İğne Özellikleri

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin kullandıkları iğnenin özelliklerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Tercih Ettikleri İğne Özellikleri

İğne Özellikleri	Birey	
	n	%
İnce olması	-	-
İnce-uzun olması	27	100.00
İnce ve kısa olması	-	-
Kalın olması	-	-
Kalın ve uzun olması	-	-
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 11 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının iğne oyası yapımında ince ve uzun iğne kullandıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin tamamının oya yapımında kısa veya kalın iğneleri tercih etmedikleri belirlenmiştir.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde iğne oyası ile uğraşan bireylerin kullanacakları iğneyi seçerken herhangi bir marka veya numaraya dikkat etmedikleri ve rastgele bir seçim yaptıkları tespit edilmiştir.

5.1.9.2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları Yardımcı Araç Çeşitleri

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin kullandıkları yardımcı araç çeşitlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları Yardımcı Araç Çeşitleri

Yardımcı Araçlar	Birey	
	n	%
a-b	11	40.74
a	8	29.62
a-b-d	5	18.51
a-d	3	11.11
Genel Toplam	27	100.00

- a. Tığ c. Firkete
b. Mekik d. Başka

Tablo 12 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin iğne oyası yapımında yardımcı araç olarak tamamının tığ, %59.25’inin ise mekik kullandıkları ortaya çıkmaktadır.

Başka seçeneğini işaretleyen %29.62’si ise yorgan iğnesi, kalın iğne, süpürge teli, küçük makas gibi yardımcı araçlar kullandıklarını belirtmişlerdir.

Daha sonraki değerler incelemeye alındığında ise mekiğin yörede tığ kadar yoğun olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde tığ veya mekik ile motif ortalarının hazırlandığı, ayrıca tığ ile zincir ve trabzan tekniklerinin örüldüğü tespit edilmiştir. Kalın iğne, süpürge teli ve yorgan iğnesinden ise pikoları oluştururken faydalandığı gözlenmiştir.

5.1.10. Kocaeli İlinde Yapılan İğne Oyası Ürünlerde Kullanılan İplik Çeşitleri

5.1.10.1. Bireylerin Günümüzde Yapılan İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitleri

Kocaeli ilinde bireylerin günümüzde yapılan iğne oyası ürünlerde kullandıkları iplik çeşitlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. Bireylerin Günümüzde Yapılan İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitleri

İplik Çeşitleri	Yörede Kullanılan		Bireyin Kullandığı	
	n	%	n	%
a-b-c	27	100.00	8	29.62
b-c	-	-	15	55.55
b	-	-	2	7.40
c	-	-	2	7.40
Genel Toplam	27	100.00	27	100.00

- a. İbrişim c. Naylon iplik
b. Dantel ipliği d. Başka

Tablo 13 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamı günümüzde yapılan iğne oyası ürünlerde ibrişim, dantel ipliği ve naylon ipliklerin kullanıldığını belirttikleri ortaya çıkmaktadır.

Aynı tablo yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin tercih ettikleri iplik cinsleri açısından incelendiğinde %92.59’unun dantel ipliği, %92.59’unun naylon iplik, %29.62’sinin ise ibrişim kullandıkları görülmektedir.

Tablodaki değerlerden yörede günümüzde yapılan iğne oyası ürünlerde ibrişim iplik kullanımının çok düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde iğne oyası ile uğraşan

bireylerin ürüne göre 60-70 ve 80 numara dantel ipliğini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Piyasada dantel yumağı, kuka adı altında satılan bu ipliklerin makarasının önemli olmadığı fakat sipariş yapılan ürünlerde genellikle müşterilerin çapa marka ipliği tercih ettikleri elde edilen bilgiler arasındadır. Bireylerce çapa marka ipliğin tercih nedeni olarak ise diğer markalara göre daha sağlam ve ince oluşu gösterilmiştir.

İğne oyası yapımında ipek iplik kullanan bireylerin sadece ibrişimi tercih ettikleri, başka tür ipek iplik kullanmadıkları belirlenmiştir. İbrişimin piyasadan çileler halinde satın alındığı tespit edilmiştir.

Naylon ipliklerin ise masura halinde olanlarının kullanıldığı gözlenmiştir.

5.1.10.2. Kocaeli İlinde Bireylerin Eski İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitleri

Kocaeli ilinde bireylerin eski iğne oyası ürünlerde kullandıkları iplik çeşitlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Kocaeli İlinde Bireylerin Eski İğne Oyası Ürünlerde Kullandıkları İplik Çeşitleri

İplik Çeşitleri	Birey	
	n	%
a-b	14	51.85
a	6	22.22
b	5	18.51
b-d	2	7.40
Genel Toplam	27	100.00

- a. İbrişim c. Naylon iplik
b. Dantel ipliği d. Başka

Tablo 14 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin eski iğne oyası ürünlerde %77.77’sinin dantel ipliği, %74.07’sinin ise ibrişim kullanıldığını

belirttikleri ortaya çıkmaktadır.

Başka seçeneğini işaretleyen %7.40'ı ise fındık yumak, makara gibi iplikleri de eski iğne oyalarında kullandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 14'deki değerler, tablo 13 ile karşılaştırıldığında, ibrişim eski iğne oyası ürünlerde yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmektedir. Dantel ipliğinin kullanımında da belirgin bir düşüş olduğu görülmektedir. Eski iğne oyası ürünlerde hiç tercih edilmeyen naylon ipliklerin ise yörede yapılan incelemelerde son 25-30 yıldan bu yana yoğun olarak kullanıldığı belirlenmiştir.

5.1.10.3. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları İpliklerin Kat Sayıları

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin kullandıkları ipliklerin kat sayılarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları Tablo 15'de sunulmuştur.

Tablo 15. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Kullandıkları İpliklerin Kat Sayıları

İpliklerin Kat Sayıları	Dantel İpliği		Naylon İplikler	
	n	%	n	%
E	25	100.00	-	-
B	-	-	17	68.00
b-c	-	-	7	28.00
C	-	-	1	4.00
Genel Toplam	25	100.00	25	100.00

- a. Bir kat
- b. Üç kat
- c. Üç kat
- d. Dört kat
- e. Altı kat

Tablo 15 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerden, dantel ipliği kullananların tamamının altı katlı ipliği tercih ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerden iğne oyası ile uğraşan

bireylerin tamamının altı katlı dantel ipliğini sağlam, düzgün, ince parlak oluşu nedeni ile tercih ettikleri belirlenmiştir.

Aynı tablo araştırma kapsamına alınan bireylerden naylon iplik kullananların %96.00'sinin iki katlı, %36.00'sinin ise üç katlı ipliği tercih ettiklerini göstermektedir.

Tablodaki değerlerden ve yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerden iğne oyası ile uğraşan bireylerin yoğun olarak iki katlı naylon ipliği tercih ettikleri belirlenmiştir. Bireylerin iki veya üç katlı ipliği tamamen zevke göre belirledikleri ancak, iki katlı ipliğin ince olması, üç katlıya göre daha zarif durması nedeniyle tercih edildiği anlaşılmıştır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde iğne oyası ile uğraşan bireylerin ibrişimi kat sayısına göre satın almadıkları tespit edildiğinden tabloda yer verilmemiştir.

5.1.10.4. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Kullandıkları İplikleri Tercih Etme Nedenleri

Kocaeli ilinde bireylerin iğne oyası yapımında kullandığı ipliklerin tercih nedenlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin iğne oyası yapımında kullandıkları iplikleri tamamı sağlam oluşu, %96.29'u ipliğin düzgün oluşu, %96.29'u ince oluşu, %66.66'sı kat sayısı, %55.55'i parlak olması, %3.70'i ise çok bükümlü olması sebebi ile tercih ettikleri ortaya çıkmaktadır. Araştırma yöresinde yapılan incelemelerde iğne oyası ile uğraşan bireylerden ipliğin az bükümlü veya mat olmasını tercih sebebi olarak gösteren bireye rastlanmamıştır.

Tablo 16. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Kullandıkları İplikleri
Tercih Etme Nedenleri

Tercih Nedenleri	Birey	
	n	%
a-c-d-e-h	10	37.03
a-d-e-h	7	25.92
a-d-e	5	18.51
a-c-d-e	3	11.11
a-c-d-e-f-h	1	3.70
a-c	1	3.70
Genel Toplam	27	100.00

- a. Sağlam oluşu
- b. Az bükümlü oluşu
- c. Parlak olması
- d. İpliğin düzgün olması
- e. İnce oluşu
- f. Çok bükümlü olması
- g. Mat olması
- h. İpliğin kat sayısı

5.1.11. Kocaeli İlinde İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uyguladığı İğne Teknikleri

Kocaeli ilinde iğne oyası yapımında bireylerin hangi teknikleri uyguladıklarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Kocaeli İlinde İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uyguladığı İğne Teknikleri

Uygulanan Teknikler	Birey	
	n	%
a-b	27	100.00
Genel Toplam	27	100.00

a. Üçgen ilmek

b. Kare ilmek

c. Başka

Tablo 17 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının iğne oyası yapımında üçgen ve kare ilmek tekniklerini uyguladıkları ortaya çıkmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerin üçgen ilmeğe “seykir” veya “seykirli”, kare ilmeğe ise “zürefa” veya “zürafa” adını verdikleri tespit edilmiştir.

Ayrıca yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin zürefa, eksiltme, artırma ve motif başlama tekniklerini de uyguladıkları gözlenmiştir.

5.1.11.1. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uyguladığı Başlama Teknikleri

Kocaeli ilinde iğne oyası yapımında bireylerin hangi başlama tekniklerini uyguladıklarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçlar tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. İğne Oyası Yapan Bireylerin Uyguladığı Başlama Teknikleri

Başlama Teknikleri	Birey	
	n	%
a-b-d-e	13	48.14
a-b-d	7	25.92
a-d	3	11.11
d	2	7.40
a-b-c-d-e-f	2	7.40
Genel Toplam	27	100.00

- a. Zincir üzerine
- b. Trabzan üzerine
- c. Firkete üzerine
- d. Kumaşı kıvrarak zürefa ile
- e. Mekik üzerine
- f. Başka

Tablo 18 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının iğne oyasını kumaşı kıvrarak zürefa ile, %92.59'unun zincir üzerine, %81.48'inin trabzan üzerine, %55.55'inin mekik üzerine, %7.40'ının ise firkete üzerine başlayarak oluşturdukları ortaya çıkmaktadır.

Başka seçeneğini işaretleyen %7.40'ı ise tığ ile oluşturulan yuvarlak sık iğne motifler üzerine iğne oyasını başladıklarını belirtmişlerdir.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin tamamının iğne oyasını kumaşı kıvrarak zürefa ile başladıkları belirlenmiştir.

Ayrıca yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde motif ortalarının tığ ya da mekik ile oluşturulan yuvarlak birimler üzerine veya iplik halkası üzerine başladığı da gözlenmiştir.

5.1.11.2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uygulama Sırasında Kullandıkları Yapım Yönü

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin uygulama sırasında kullandıkları yapım yönünü belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Uygulama Sırasında Kullandıkları Yapım Yönü

Yapım Yönleri	Birey	
	n	%
Sağdan sola	27	100.00
Soldan sağa	-	-
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 19 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının iğne oyasını uygularken tercih ettikleri yapım yönünün sağdan sola doğru olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerin iğne tekniğinin gerektirdiği durumlarda her iki yöne de çalıştıkları anlaşılmıştır. Ürün oluşturulurken birbirine tutturulan küçük birimlerin oluşum yönünün ise soldan sağa doğru olduğu gözlenmiştir.

5.1.12. Kocaeli İlinde İğne Oyası Yapımında Kullanılan Motiflerin Kaynakları

Kocaeli ilinde iğne oyası yapımında kullanılan motiflerin kaynaklarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. Kocaeli İlinde İğne Oyası Yapımında Kullanılan Motiflerin Kaynakları

Motif Kaynakları	Birey	
	n	%
a-d-c	18	66.66
a	5	18.51
a-c-e	4	14.81
Genel Toplam	27	100.00

- a. Bitkisel motifler
- b. Hayvansal motifler
- c. Geometrik motifler
- d. Sembolik motifler
- e. Nesneli motifler

Tablo 20 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin iğne oyası yapımında tamamının bitkisel, %81.48'inin geometrik, %66.66'sının sembolik, %14.81'inin ise nesneli motifleri kullandıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin tamamının bitkisel motifleri kullandıkları belirlenmiştir. Bu grubu iğne oyası yapımında yoğun olarak geometrik ve sembolik motifleri kullanan bireylerin yakın değerlerle takip ettiği anlaşılmıştır.

Yörede araştırmacı tarafından incelemeye alınan ürünlerde hayvansal motiflerin sembolik olarak uygulandığı ve oyaya konu olan hayvanların ibik, kuyruk gibi karakteristik yerlerinin seçilerek işlendiği tespit edilmiştir. Nesneli motiflerin ise daha az tercih edildiği belirlenmiştir.

Araştırma yöresinde yapılan incelemelerde yöre halkının kullandıkları motiflere benzetmeler yoluyla çeşitli adlar verdikleri belirlenmiştir. Örneğin; selvili, çilek, badem, menekşe, karanfil, yan üzün, pıtırak, üzümlü, enginar kafası, dut ... gibi bitkisel motifler; yuva, kaburga, taraklı guguk, çark, yıldız, tavus kuşu, sinekli ... gibi sembolik motifler, üçgen, eşkenar, dörtgen, zigzag ... gibi geometrik motifler; inci,

kurdele, testere, kesme şeker, taç, altı ok, yelpaze ... gibi nesneli motifler yörede en çok tanınan ve yoğun olarak uygulanan motiflerdir.

5.1.12.1. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Motiflerin Elde Ediliş Şekilleri

Kocaeli ilinde iğne oyası yapımında bireylerin kullandıkları motifleri nasıl elde ettiklerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. İğne Oyası Yapımında Kullanılan Motiflerin Elde Ediliş Şekilleri

Motiflerin Elde Ediliş Şekilleri	Birey	
	n	%
a	19	70.37
a-c	8	29.62
Genel Toplam	27	100.00

- a. Yapılmış iğne oyası ürünlerden
- b. Hazır modellerden
- c. Oyanın sahibi getiriyor
- d. Kendim çiziyorum

Tablo 21 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin kullanacakları motifleri seçerken tamamının önceden yapılmış iğne oyası ürünlerden tekrar yoluyla temin ettikleri, %29.62’sinin ise müşterilerin getirdiği yapılmış iğne oyası ürünlerden yararlandıkları ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerden bireylerin tamamının kullandıkları motifleri daha önce yapılmış iğne oyası ürünlerden veya farklı ürünlerden alınan motifleri karışık kullanarak elde ettikleri belirlenmiştir. Sipariş çalışan bireylerin ise tüketici tercihlerini gözönünde bulundurdıkları anlaşılmıştır.

5.1.12.2. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Motif Seçiminde Dikkat Ettikleri Esaslar

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin motif seçiminde dikkat ettikleri esasları belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Motif Seçiminde Dikkat Ettikleri Esaslar

Dikkat Edilecek Esaslar	Birey	
	n	%
c-d	5	18.51
a-c	6	22.22
b-c	4	14.81
c-d-e	4	14.81
a-b-c-d	3	11.11
a-b-c	2	7.40
a-b-d	2	7.40
a	1	3.70
Genel Toplam	27	100.00

- a. Ürünün kullanım alanına uygunluğuna
- b. Ürünün şekline uygunluğuna
- c. Kendi zevkine
- d. Oyayı yaptıranın zevkine
- e. Başka

Tablo 22 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin motif seçerken %88.88’i kendi zevkine, %51.85’i iğne oyasını yaptıranın zevkine, %51.85’i ürünün kullanım alanına uygunluğuna, %40.74’ü ise ürünün şekline uygunluğuna dikkat ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Başka seçeneğini işaretleyen bireylerden %14.81'i ise motifin kolay oluşuna göre belirlediklerini ifade etmektedirler.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin büyük çoğunluğunun kendi zevkine, sipariş çalışıyorlar ise müşterinin zevkine göre motif seçtikleri belirlenmiştir. Bireylerce iğne oyası ürünün kullanım alanına uygunluğu ve ürünün şekline uygunluğu motif seçiminde daha sonra gelmektedir.

5.1.13. Kocaeli İlinde Yapılan İğne Oyası Ürünlerin Kullanım Alanlarına Göre Kompozisyon Özellikleri

Kocaeli ilinde bireylerin iğne oyası ürünlerde kullandıkları kompozisyon özelliklerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 23'de sunulmuştur.

Tablo 23. Kocaeli İlinde Yapılan İğne Oyası Ürünlerin Kullanım Alanlarına Göre Kompozisyon Özelliklerinin Dağılımları

Ürünler	b		d		c		e		a		Genel Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Yorgan ağzı	27	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	27	100.00
Karyola eteği	27	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	27	100.00
Çarşaf	27	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	27	100.00
Yastık	27	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	27	100.00
Oda takımı	-	-	-	-	12	44.44	15	55.55	-	-	27	100.00
Masa örtüsü	-	-	-	-	20	74.07	7	25.92	-	-	27	100.00
Bohça	-	-	-	-	-	-	-	-	27	100.00	27	100.00
Peçete	27	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	27	100.00
Namaz örtüsü	17	62.96	10	37.03	-	-	-	-	-	-	27	100.00

- Köşe şeklinde düzenlenmiş kompozisyonlar
- Birbirine bağlantılı düzgün sıralamalarla kenar şeklinde düzenlenmiş kompozisyonlar
- Birbirine bağlantılı motiflerle düzenlenmiş kompozisyonlar
- Birbirine bağlantılı düzgün sıralamalarla ara şeklinde düzenlenmiş kompozisyonlar
- Bir merkeze doğru yönlendirilmiş sıralamalarla düzenlenmiş bağımsız kompozisyonlar

Tablo 23 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının yorgan ağzı, karyola eteği, çarşaf ve yastık gibi yatak takımı ürünlerinde birbirine bağlantılı düzgün sıralamalarla kenar şeklinde düzenlenmiş kompozisyonları kullandıkları ortaya çıkmaktadır.

Aynı tabloda oda takımları ile ilgili değerlere bakıldığında, bireylerin %55.55'inin bir merkeze doğru yönlendirilmiş sıralamalarla düzenlenmiş bağımsız kompozisyonları, %44.44'ünün ise birbirine bağlantılı motiflerle düzenlenmiş kompozisyonları tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 23 incelendiğinde bireylerin masa örtülerinde %74.07'sinin birbirine bağlantılı motiflerle düzenlenmiş kompozisyonları kullanırken, %25.92'sinin ise bir merkeze doğru yönlendirilmiş sıralamalarla düzenlenmiş bağımsız kompozisyonları kullandıkları tespit edilmektedir.

Aynı tabloda bohça ile ilgili değerlere bakıldığında bireylerin tamamının köşe şeklinde düzenlenmiş kompozisyonları, peçete ile ilgili değerlere bakıldığında ise tamamının birbirine bağlantılı düzgün sıralamalarla kenar şeklinde düzenlenmiş kompozisyonları kullandıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 23 incelendiğinde bireylerin namaz örtülerinde %62.96'sının birbirine bağlantılı düzgün sıralamalarla kenar şeklinde düzenlenmiş kompozisyonları, %37.03'ünün ise birbirine bağlantılı düzgün sıralamalarla ara şeklinde düzenlenmiş kompozisyonları kullandıkları görülmektedir.

5.1.14. Kocaeli İlinde Bireylerin İğne Oyası Ürünlerde Tercih Ettikleri Renkler

Kocaeli ilinde bireylerin iğne oyası ürünlerde tercih ettikleri renkleri belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 24 ve 25'de sunulmuştur.

Tablo 24. Araştırma Kapsamına Alınan İğne Oyası Ürünlerin Renk Özelliklerinin Dağılımları

Bilgi Formu No	Renk Türü	Bilgi Formu No	Renk Türü
1	Beyaz	37	Krem
2	Beyaz	38	Krem
3	Beyaz	39	Krem
4	Beyaz	40	Beyaz
5	Beyaz	41	Beyaz
6	Beyaz	42	Beyaz
7	Beyaz	43	Beyaz-pembe
8	Beyaz	44	Krem
9	Beyaz	45	Krem
10	Beyaz	46	Beyaz
11	Beyaz	47	Beyaz
12	Beyaz	48	Beyaz
13	Beyaz	49	Lacivert
14	Beyaz	50	Yavru ağzı
15	Beyaz	51	Yavru ağzı
16	Beyaz	52	Beyaz
17	Beyaz	53	Yavru ağzı
18	Beyaz	54	Siyah
19	Beyaz	55	Beyaz
20	Beyaz	56	Beyaz
21	Pembe	57	Beyaz
22	Beyaz	58	Beyaz
23	Beyaz	59	Beyaz
24	Krem	60	Beyaz
25	Beyaz	61	Beyaz
26	Mavi	62	Beyaz
27	Beyaz	63	Beyaz
28	Beyaz	64	Sarı
29	Sarı	65	Beyaz
30	Yavru ağzı	66	Beyaz
31	Pembe	67	Beyaz
32	Beyaz	68	Beyaz
33	Beyaz	69	Beyaz-eflatun
34	Yavru ağzı	70	Beyaz
35	Pembe	71	Beyaz
36	Beyaz	72	Beyaz

Tablo 25. Kocaeli İlinde Bireylerin İğne Oyası Ürünlerde Tercih Ettikleri Renkler

Renk Türü	Birey	
	n	%
Beyaz	51	70.83
Krem	6	8.33
Yavru ağzı	5	6.94
Pembe	3	4.16
Sarı	2	2.77
Mavi	1	1.38
Beyaz-eflatun	1	1.38
Beyaz-pembe	1	1.38
Siyah	1	1.38
Lacivert	1	1.38
Toplam Ürün Sayısı	72	100.00

Tablo 25 incelendiğinde yörede araştırma kapsamına alınan ürünlerin %70.83'ünün beyaz, %8.33'ünün krem, %6.94'ünün yavru ağzı, %4.16'sının pembe, %2.77'sinin sarı, %1.38'inin mavi, %1.38'inin beyaz ve eflatun, %1.38'inin beyaz ve pembe, %1.38'inin siyah, %1.38'inin ile lacivert olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede çalışılan iğne oyası ürünlerde yoğun olarak beyazın kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca beyazın dışında krem, yavru ağzı, pembe, sarı, mavi, eflatun, siyah ve lacivert gibi diğer renklerinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde beyazın özellikle yatak ve oda takımları ile namaz örtülerinde en çok tercih edilen renk olduğu gözlenirken, beyazın dışındaki renklerin peçete veya bazı namaz örtülerinde kullanıldığı anlaşılmıştır.

5.1.15. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Sertleştirmede Kullandıkları Kola Çeşitleri

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin ürünleri sertleştirmede kullandıkları kola çeşitlerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Sertleştirmede Kullandıkları Kola Çeşitleri

Kola Çeşitleri	Birey	
	n	%
e	3	33.33
e-f	3	33.33
f	3	33.33
Genel Toplam	9	100.00

- a. Şeker kolası
- b. Pirinç kolası
- c. Yumurta akı
- d. Jelatin kola
- e. Plastik kola
- f. Başka

Araştırma yöresinde anket uygulanan bireylerin %66.66’sı herhangi bir sertleşme işlemi yapmadığını, %33.33’ü ise ürünlerinde kola işlemi uyguladığını belirtmektedirler.

Tablo 26 incelendiğinde ürünlerine sertleştirme işlemi uygulayan bireylerin %66.66’sının plastik kola kullandıkları ortaya çıkmaktadır.

Başka seçeneğini işaretleyen bireyler %33.33’ü ise nişasta ve çamaşır kolası kullandıklarını belirtmektedirler.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan ve ürünlerine sertleştirme işlemi uygulayan bireylerin yoğun olarak plastik kola kullandıkları belirlenmiştir. Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerin kola

işlemini sadece oda takımlarına ve masa örtülerine uyguladıkları tespit edilmiştir.

5.1.16. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Ütüleme Teknikleri

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin ürünlerinde kullandıkları ütüleme tekniklerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Ütüleme Teknikleri

Ütüleme Teknikleri	Birey	
	n	%
b	15	55.55
a-c	7	25.92
a	5	18.51
Genel Toplam	27	100.00

- a. Tersinden üzerine nemli bez koyarak
- b. Ütü bezi kullanmadan ters tarafından
- c. Buharlı ütü ile hiçbir şey kullanmadan
- d. Sert yüzeyde oyanın yüzünden
- e. Havlu üzerinde tersinden

Tablo 27 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin iğne oyası ürünlerini %55.55’inin ütü bezi kullanmadan ters tarafından, %44.44’ünün tersinden üzerine nemli bez koyarak, %25.92’sinin ise buharlı ütü ile hiçbir şey kullanmadan ütüledikleri ortaya çıkmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerin ütüleme teknikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve ürünlerini kendi seçtikleri tesadüfi tekniklerle ütüledikleri belirlenmiştir. İğne oyası ile uğraşan bireylerin çoğunluğunun ütü bezi kullanmadan ürünün tersinden ütü yaptıkları anlaşılmıştır.

5.1.17. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Temizleme Teknikleri

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin ürünlerini nasıl temizlendiklerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Temizleme Teknikleri

Temizleme Teknikleri	Birey	
	n	%
Ilık Sabunlu su ile elde yıkıyorum	27	100.00
Makinada deterjanla yıkıyorum	-	-
Kaynar suda elde yıkıyorum	-	-
Yıkadıktan sonra çivit kullanıyorum	-	-
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 28 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının iğne oyası ürünlerini ılık sabunlu su ile elde yıkayarak temizledikleri ortaya çıkmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerle iğne oyası ürünlerin temizlenmesinde deterjan veya otomatik makine kullanan bireye rastlanmamıştır.

5.1.18. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Muhafaza Şekilleri

Kocaeli ilinde yapılan iğne oyası ürünlerin muhafaza şekillerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. Bireylerin İğne Oyası Ürünleri Muhafaza Şekilleri

Muhafaza Şekilleri	Birey	
	n	%
Bohça içinde sandıkta	27	100.00
Naylon torbada	-	-
Özel hazırlanmış bez torbada	-	-
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 29 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının iğne oyası ürünlerini bohça içinde ve sandıkta muhafaza ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde naylon torbada veya özel dikilmiş bez torbada iğne oyası ürünlerini muhafaza eden bireye rastlanmamıştır.

5.1.19. İğne Oyasını Ekonomik Amaçla Yapan Bireylerin Ürünlerini Pazarlama Şekilleri

Kocaeli ilinde iğne oyasını ekonomik amaçla yapan bireylerin ürünlerini ne şekilde pazarladıklarını belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30. İğne Oyasını Ekonomik Amaçla Yapan Bireylerin Ürünlerini Pazarlama Şekilleri

Pazarlama Şekilleri	Birey	
	n	%
A	12	60.00
a-c	8	40.00
Genel Toplam	27	100.00

- Evde satıyorum
- Mağazalar aracılığı ile satıyorum
- Tanıdıklar aracılığı ile satıyorum

Araştırma yöresinde anket uygulanan bireylerin %74.07'si iğne oyasını ekonomik amaçla yaptığını ve sipariş aldığını, %25.92'si ise sipariş çalışmadığını belirtmektedirler.

Tablo 30 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının oluşturdukları ürünleri evde, %40.00'nin ise tanıdıkları aracılığı ile pazarladığı ortaya çıkmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerin ticari kaygı nedeniyle sipariş üzerine iğne oyası çalıştıkları önceden ellerinde hazır ürün bulundurmadıkları tespit edilmiştir.

Tablodaki değerlerden yörede sipariş çalışan bireylerin tamamının ürünlerini evde pazarladıkları belirlenmiştir. Ayrıca bazı bireylerin ürünlerini tanıdıkları aracılığı ile pazarladıkları da anlaşılmıştır.

5.1.19.1. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Elde Ettikleri Geliri Değerlendirme Şekilleri

Kocaeli ilinde iğne oyası ile uğraşan bireylerin elde ettikleri geliri ne şekilde değerlendirdiklerini belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 31'de sunulmuştur.

Tablo 31. İğne Oyası İle Uğraşan Bireylerin Elde Ettikleri Geliri Değerlendirme Şekilleri

Geliri Değerlendirme Şekilleri	Birey	
	n	%
b	9	45.00
b-c	9	45.00
a-b-c	1	5.00
c	1	5.00
Genel Toplam	27	100.00

- Çocuklarımın ihtiyaçlarını karşılıyorum
- Kendi ihtiyaçlarımı karşılıyorum
- Aile bütçesine katkı sağlıyorum
- Tasarruf yapıyorum

Tablo 31 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan ve iğne oyasını ekonomik amaçla yapan bireylerin elde ettikleri geliri %95.00'i kendi ihtiyaçlarını karşılayarak, %55.00'i aile bütçesine katkı sağlayarak, %5.00'i ise çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayarak değerlendirdiği ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyasını ekonomik amaçla yapan bireylerin elde ettikleri gelir ile büyük çoğunluğunun kendi ihtiyaçlarını karşıladıkları belirlenmiştir. Bu grubu aile bütçesine katkı sağlayarak değerlendiren bireylerin takip ettiği anlaşılmaktadır.

5.1.20. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Karşılaştıkları Güçlükler

Kocaeli ilinde bireylerin iğne oyası yapımında karşılaştıkları güçlükleri belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 32'de sunulmuştur.

Tablo 32. Bireylerin İğne Oyası Yapımında Karşılaştıkları Güçlükler

Karşılaştıkları Güçlükler	Birey	
	n	%
Örnek bulmada	-	-
Araç temininde	-	-
Gereç temininde	-	-
Ürünleri pazarlamada	-	-
Malzeme özelliğinde	-	-
Başka	27	100.00
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 32 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan ve başka seçeneğini işaretleyen bireylerin tamamının iğne oyası yapımında herhangi bir güçlükle karşılaşmadıkları ortaya çıkmaktadır.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde yaşı ileri olan bireylerden elde edilen bilgilere göre 40-50 sene ve daha öncesinde malzemeye

ulaşmada güçlük çekildiği fakat günümüzde böyle bir sorun yaşanmadığı anlaşılmıştır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin oya yapımında herhangi bir güçlükle karşılaşmadıkları belirlenmiştir.

5.1.21. Kocaeli İlinde İğne Oyasının Turistik Amaçlı Değerlendirilme Durumu

Kocaeli ilinde iğne oyasının turistik amaçlı değerlendirilme durumunu belirlemek amacı ile sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 33’de sunulmuştur.

Tablo 33. Kocaeli İlinde İğne Oyasının Turistik Değerlendirilme Durumu

Turistik Amaçlı Değerlendiriliyor mu?	Birey	
	n	%
Evet	-	-
Hayır	27	100.00
Genel Toplam	27	100.00

Tablo 33 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamının iğne oyasını turistik amaçlı olarak değerlendirmedikleri ortaya çıkmaktadır.

Tablodaki değerlerden yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin kullanım amacını ön planda tuttukları anlaşılmaktadır.

5.2. Kocaeli İli İğne Oyacılığının Analizi

Aşağıda yörede uygulanan iğne oyası teknikleri yöresel adları ile işlem basamakları halinde verilmiştir.

Yörede yapılan incelemelerden elde edilen bilgilere göre iğne oyası bilen bireylerin üçgen ilmeğe seykir veya seykirli (Bakınız üçgen ilmeğin yapılışı, s.32), kare ilmeğe ise zürefa veya zürafa (Bakınız kare ilmeğin yapılışı, s.33) adını verdikleri tespit edilmiştir.

5.2.1. Ters Zürefa ve Yapılışı

Bu teknik yörede en çok oyların kenarını süslemede kullanılmaktadır.

İşlem Basamakları:

Sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Bir zürefa yapılır.
- Aynı ilmek üzerine geri dönülür.
- Düğüm yapılıncı iplik aşağıya indirilerek zürefanın sol tarafına bir oya düğümü yapılır.
- Aynı işlemler tekrar edilir.

Çizim 13. Ters Zürefa ve Yapılışı

5.2.2. Piko ve Yapılışı

Bu teknik yörede oyların kenarını süslemek için ikili veya üçlü gruplar halinde olmak üzere iki farklı şekilde uygulanmaktadır. Ayrıca örnek içerisinde yeralan küçük birimlere başlarken ve motif ortalarını hazırlarken de piko kullanılmaktadır. Bu amaçla uygulanan pikolar, süs amaçlı yapılan pikolardan daha uzun olup boyları 0.5 cm ile 1 cm arasında değişmektedir. Süs amaçlı yapılanları ise 0.5 cm'den daha kısadır.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa çalışılır.
- En son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür.
- Sağa doğru bir zürefa çalışılır.

- Aynı boşluğa iplik hafif bol bırakılarak iki ilmek yapılır.
- İki zürefa çalışılır.
- Aynı işlemler tekrar edilir.

Çizim 14. Piko ve Yapılışı

5.2.3. Sinek ve Yapılışı

Bu teknik yörede sistemli gruplar halinde tekrarlanarak farklı örnekler oluşturmada veya oyaların kenarını süslemede kullanılmaktadır.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa çalışılır.
- En son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür.
- Sağa doğru bir zürefa çalışılır.
- Aynı boşluğa iplik hafif bol bırakılarak bir piko yapılır.
- Aynı ilmek üzerine geri dönülür.
- İplik aşağıya indirilerek pikonun tam dibine bir oya düğümü yapılır.
- Tekrar aynı boşluğa bir piko çalışılır.
- Aynı ilmek üzerine geri dönülür.
- Tekrar pikonun tam dibine bir oya düğümü yapılır.
- En son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür.
- Sağa doğru arada bir zürefa atlanarak aynı işlemlere devam edilir.

Çizim 15. Sinek ve Yapılışı

5.2.4. Bit ve Yapılışı

Bu teknik yörede istenilen sıra sayısı kadar tekrar edilerek farklı kalınlıklarda örnekler olarak kullanılmaktadır.

İşlem Basamakları:

Daima sağdan sola doğru çalışılır.

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa yapılır.
- İplik sağ başa alınarak ilk zürefanın üzerine bir oya düğümü ile tutturulur.
- Sola doğru arada bir zürefa atlanarak diğer zürefanın üzerine bir oya düğümü yapılır.
- Aynı boşluğa iplik hafif bol bırakılarak bir piko çalışılır.
- Aynı ilmek üzerine geri dönülür.
- Tekrar arada bir zürefa atlanarak diğerinin üzerine bir oya düğümü ile geçirilir.
- Aynı işlemler tekrar edilir.

NOT: Aynı işlemler üst sıralarda birbirlerinin boşluklarına denk gelecek şekilde tekrar edilmelidir. İkinci ve diğer üst sıralarda da iplik sağ başa alınır.

5.2.5. İnci ve Yapılışı

Bu teknik yörede genellikle oya yaparken desen oluşturmada kullanılmaktadır. Bu desenler eşkenar dörtgen, zik zak gibi geometrik şekillerdir. Ayrıca incilerin ikili gruplar halinde, birbirine bitişik sıralamalarla uygulandığı bazı örneklerde görülmektedir.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa yapılır.
- En son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür.
- Soldan sağa doğru arada bir zürefa atlanarak bir sıra büyük zürefa çalışılır.
- En son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür.
- Bir büyük zürefa yapılır ve aynı boşluğa iplik hafif bol bırakılarak bir piko çalışılır.
- Aynı ilmek üzerine geri dönülür.
- İplik aşağıya indirilerek pikonun tam dibine bir oya düğümü yapılır.
- Arada bir büyük zürefa yapılarak aynı işlemlere devam edilir.
- İkinci ve diğer sıralarda desene göre aynı işlemler tekrar edilir.

5.2.6. Kurdele ve Yapılışı

Bu teknik yörede genellikle ana öneğe geçmeden oluşturulan zemin sularında kullanılmaktadır. Bazı örneklerde kurdelenin şekle göre uygulandığı da görülmektedir.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa yapılır.
- En son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür.
- Sağa doğru hemen yanındaki zürefanın üzerine iplik bol bırakılarak (yaklaşık 1 cm yüksekliğinde) bir piko çalışılır.
- Aynı ilmek üzerine geri dönülür.
- İplik aşağıya indirilerek hemen yanındaki zürefanın üzerine bir oya düğümü yapılır.
- Yapılan pikonun üç teli alınarak boyuna ikiye bölecek şekilde bir oya düğümü çalışılır.
- Boğulan pikonun sağ üst köşesindeki ilmek üzerine geri dönülür.
- İplik aşağıya indirilerek hemen sağındaki zürefa üzerine bir oya düğümü yapılır.
- Aynı işlemlere sıra boyunca devam edilir.
- Oluşan şekillerin üzerine istenilen sayıda zürefa sıraları çalışılır.

5.2.7. Yuva ve Yapılışı

Bu teknik yörede genellikle ana örneğe geçmeden oluşturulan zemin sularında kullanılmaktadır. Ayrıca oda takımları ve diğer örtülerin yapımında yuva kullanılmaktadır.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa yapılır.
- En son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür.
- Sağa doğru üç tane zürefa çalışılır ve bir zürefa atlanarak büyük bir zürefa yapılır.
- Sıra boyunca aynı işlemler tekrar edilerek en son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür.
- Sola doğru iki tane zürefa çalışılır ve büyük zürefanın içine bir oya düğümü ile geçilir.
- Aynı boşluğa beş tane piko (yaklaşık 1 cm yüksekliğin) çalışılır.
- Sıra boyunca aynı işlemler tekrar edilerek en son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür.
- Sağa doğru bir tane zürefa çalışılır ve ortadaki pikonun üzerine bir oya düğümü yapılır.
- Tekrar bir zürefa çalışılarak, sıra bu şekilde tamamlanır ve en son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür.
- Oluşan büyük ilmeklerin üzerine sola doğru dörder tane piko çalışılır. Arada yapılan atlama bir piko büyüklüğündedir.
- Aynı işlemler tekrar edilir.

Çizim 19. Yuva ve Yapılışı

5.2.5. Fisil ve Yapılışı

Bu teknik yörede çoğunlukla süs amaçlı kullanılmaktadır. Yapılan örneklerin kenarlarında küçük dilimler meydana getirdiği görülmektedir.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru üç tane zürefa çalışılır.
- Başa gelince iplik sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır.
- Aynı boşluğa bir piko yapılır. Bu pikonun boyu 2 veya 3 mm'yi geçmez.
- Atılan iplik araya alınarak sağdan sola doğru iki tane zürefa çalışılır.
- Başa gelince iplik sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır ve aynı boşluğa bir piko yapılır.
- Atılan iplik araya alınarak sağdan sola doğru bir zürefa çalışılır.
- Aynı ilmek üzerine geri dönülür ve bir piko daha çalışılır.

Çizim 20. Fisil ve Yapılışı

5.2.9. Seykirli ve Yapılışı

Bu teknik yörede genellikle ana örneğe geçmeden oluşturulan zemin sularında kullanılmaktadır. Ayrıca oda takımları ve diğer örtülerin yapımında seykirli bağımsız bir örnek olarak uygulanmaktadır.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa çalışılır ve iplik koparılarak, sağ başa geri dönülür.
- Sağdan sola doğru beş tane zürefa yapılır ve başa gelince iplik sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır.
- Atılan iplik araya alınarak sağdan sola doğru dört tane zürefa yapılır.
- İplik her sıranın sonunda başa alınarak tek zürefa kalıncaya kadar aynı işlem tekrar edilir.
- En son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür ve oluşan üçgen biçimindeki şeklin sol tarafından her göze batarak aşağıya inilir.
- Tekrar sağdan sola doğru beş tane zürefa çalışılır ve başa gelince iplik sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır.
- Atılan iplik araya alınarak sağdan sola doğru dört tane zürefa yapılır ve başa gelince iplik tekrar sağ baştaki ilmek üzerine geri alınır.
- Buradan sağ taraftaki üçgenin aynı hizasına bir ilmek atılır.
- Bu ilmeğin içine sağdan sola doğru büyük olan ortaya gelecek şekilde yedi tane piko çalışılır.
- Aynı işlemlere devam edilerek sol taraftaki üçgen şekil tamamlanır.

Çizim 21. Seykirli ve Yapılışı

5.2.10. Selvili ve Yapılışı

Bu teknik yörede genellikle ana örneğe geçmeden oluşturulan zemin sularında kullanılmaktadır. Ayrıca oda takımları ve diğer örtülerin yapımında selvili bağımsız bir örnek olarak uygulanmaktadır.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa yapılır ve en son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür.
- Soldan sağa doğru iki zürefa çalışılır ve bir zürefa atlanarak büyük bir zürefa yapılır.
- Sıra boyunca bu işlem tekrar edilerek en son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür.
- Sağdan sola doğru bir zürefa yapılır ve büyük zürefanın içine beş tane piko (1 cm uzunluğunda) çalışılır.
- Sıra boyunca bu işlem tekrar edilerek en son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür.
- Soldan sağa doğru çalışılarak ilk pikonun üzerine bir oya düğümü yapılır.
- Dört tane zürefa çalışılıp, diğer pikonun üzerine bir oya düğümü ile geçilir ve sıra boyunca aynı işlem tekrar edilir.

- Daha sonra bir ilmek kalıncaya kadar aynı işleme devam edilir.

Çizim 22. Selvili ve Yapılışı

5.2.11. Kesme Şeker ve Yapılışı

Bu teknik yörede genellikle oda takımları ve diğer örtülerin yapımında bağımsız bir örnek olarak kullanılmaktadır. Ayrıca bazı örneklerde ana örneğe geçmeden oluşturulan zemin sularında da kesme şekere rastlanmaktadır.

İşlem Basamakları:

- İplik başlangıç düğümüne hazır hale getirilir.
- Sağdan sola doğru bir sıra zürefa yapılır ve en son çalışılan ilmek üzerine geri dönülür.
- Soldan sağa doğru üç zerafa çalışılır. İplik hafif bol bırakılıp bir zürefa atlanarak bir oya düğümü yapılır.
- Sıra boyunca bu işlemler tekrar edilerek en son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür.
- Sağdan sola doğru iki zürefa çalışılır ve bol bırakılan iplik üzerine bir zürefa yapılır.
- Sıra boyunca bu işlemler tekrar edilerek en son çalışılan ilmeğin üzerine geri dönülür.

- Soldan sağı doğru bir zürefa çalışılır ve aradaki bir zürefanın üzerine yanyana iki zürefa yapılır.
- Sıra boyunca bu işlem tekrar edilerek en son çalışılan ilmeğın üzerine geri dönölür.
- Sağdan sola doğru bir zürefa çalışılır ve aradaki bölüme bir oya düğümü ile geçilerek aynı boşluğı bir zürefa yapılır.
- Hemen yanındaki ilmeğın üzerine bir zürefa çalışılır ve geline boşluğı bir zürefa daha yapılır.
- Sıra boyunca aynı işlemler tekrar edilir ve bu sisteme göre oyaya devam edilir.

Çizim 23. Kesme Şeker ve Yapılışı

5.3. Bilgi Formları**BİLGİ FORMU NO: 1**

Fotoğraf No	: 3.1. ve 3.2.
Çizim No	: 24
Kaynağı	: Necmiye Kıvanç
İnceleme Tarihi	: Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi	: 18 yıllık
Örnek Türü	: Namaz Örtüsü
Onarım Durumu	: Sağlam
Boyutları	
Ürünün Boyutları	: En 120 cm Boy 60 cm
Oyanın Boyutları	: En 9 cm Boy 60 cm

Kullanılan Araçlar	
Oyaya Başlamada	: Tığ
Oya Yapımında	: İğne
Kullanılan Gereçler	: İki katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler	
Oyaya Başlamada	: Zincir
Oya Yapımında	: Üçgen ve kare ilmek
Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Geometrik ve bitkisel bezeme
Yöresel Adı	: Seykirli menekşe
Kompozisyonu	: İğne oyası, dikdörtgen formla başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyanın kumaş ile kenar motifleri arasında kalan kısmı yörede ters zürefa adı verilen teknik üzerine oluşturulmuş üçgen biçiminde ince bir sudan meydana gelmektedir. Bu suyun dış kenarına ise yörede menekşe adı verilen 12 adet çiçek motifi yanyana sıralanmıştır. Diğer kenarlara üçgen şeklinde ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonra sentetik bir kumaş üzerine zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 24. Seykirli Menekşe Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 2

Fotoğraf No : 4.1. ve 4.2.
Çizim No : 25
Kaynağı : Azize Serdar
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 70 yıllık
Örnek Türü : Namaz Örtüsü
Onarım Durumu : İğne oyası sararmış ve yer yer kopmalar mevcut, kumaşta lekeler var.

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 13 cm Boy 45 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İbrişim

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Trabzan, kumaşı kıvrılarak zürefa

Oya Yapımında : Üçgen ve kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Geometrik ve bitkisel bezeme
Yöresel Adı	: Üzümlü
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Enli bir su görünümünde olan bu bölümde, birbirine paralel iki şerit arasına yerleştirilmiş sekiz adet taç yapraktan oluşmuş, eşkenar dörtgen biçiminde, yedi adet çiçek motifi yer almaktadır. Çiçek motiflerinin aralarına yörede üzüm adı verilen ve küçük karelerden oluşan üçgen formlu motifler yerleştirilmiştir. Ürünün bütün kenarlarına bu motiflerden aralıklı olarak sıralanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, trabzan üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan grepdemur kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Çiçek motiflerinin ortalarına birer adet Beyoğlu taşı dikilmiştir. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 25. Üzümlü Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 3

Fotoğraf No : 5.1. ve 5.2.

Çizim No : 26

Kaynağı : Nahide Çelik

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 45 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : İğne oyası sararmış, oyada yer yer kopmalar mevcut

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 12 cm Boy 60 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İbrişim

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Trabzan, kumaşı kıvrılarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Geometrik ve bitkisel bezeme

Yöresel Adı

: Selvili badem

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyanın kumaş ile kenar motifleri arasında kalan kısmı enli bir su görünümündedir. Bu bölüm yörede selvili adı verilen suyun birbirine paralel iki sıra uygulanmasından meydana gelmiştir. Bu suların üzerine yörede badem adı verilen 17 adet motif yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına üçgen şeklinde ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya zincir üzerine başlanarak tamamlanmış sonradan grepdemur kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 26. Selvili Badem Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 4

Fotoğraf No : 6.1. ve 6.2.

Çizim No : 27

Kaynağı : Azize Serdar

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 40 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 9,5 cm Boy 68 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İbrişim

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Geometrik ve sembolik bezeme

Yöresel Adı

: Kaburga

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine, ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Enli bir su görünümünde olan oyaya kumaşa tutturulan kısmından başlanmıştır. Oya, yörede kaburga adı verilen motiflerin, birbirine paralel iki sıra olarak uygulanmasından meydana gelmiştir. Bu iki motifin arasında ve uç kısmına ise eşkenar dörtgen biçiminde motifler yer almaktadır. Ürünün diğer kenarlarına küçük üçgenlerden oluşan geometrik bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya zincirin üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan grepdemur kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 27. Kaburga Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 5

Fotoğraf No : 7.1. ve 7.2.

Çizim No : 28

Kaynağı : Nihayet Can

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 40 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 10 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ, iğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İbrişim

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Geometrik ve nesneli bezeme

Yöresel Adı

: Kesme şeker

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Enli bir su görünümünde olan oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile kumaşa tutturulan kısmından başlanmıştır. Bu suyun üzerine yörede kesme şeker olarak bilinen kare biçimindeki motifler yanyana ve birbirlerinin aralarına gelecek şekilde dört sıra uygulanmıştır. Daha sonra oyanın uç kısmına eşkenar dörtgen biçimindeki motifler birbirine bağlantılı olarak sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına ise küçük üçgenlerden oluşan geometrik bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan grepdemur kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 28. Kesme Şeker Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 6

Fotoğraf No : 8.1. ve 8.2.

Çizim No : 29

Kaynağı : Esra Kocabaş

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 26 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 12 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ, iğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 70 no çapa dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Geometrik ve bitkisel, sembolik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: Zigzaglı yan testere-menekşe
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyanın kumaş ile kenar motifleri arasında kalan kısmı, enli bir su görünümündedir. Bu bölümde, yörede yuva adı verilen birbirine paralel iki ince su arasına oluşturulmuş, zigzag biçiminde şekiller yer almaktadır. Bu suyun dış kenarına ise yörede menekşe adı verilen 13 adet çiçek motifi yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına geometrik formlu ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan tülbente zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 29. Zigzaglı yan Testere ve Menekşe Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 7

Fotoğraf No : 9.1. ve 9.2.

Çizim No : 30

Kaynağı : Ceyda Sertoğlu

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 23 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 12 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ, iğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Geometrik, sembolik, bitkisel ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: Zigzaglı testere, çarklı karanfil teker
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyanın kumaş ile kenar motifleri arasında kalan kısmı, enli bir su görünümündedir. Bu bölümde, yörede yuva adı verilen birbirine paralel iki ince su arasına oluşturulmuş, zigzag biçiminde şekiller yer almaktadır. Bu suyun dış kenarına ise yörede çarklı karanfil adı verilen 11 adet çiçek motifi yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan çin ipeği kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 30. Zigzaglı Testere ve Çarklı Karanfil Teker Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 8

Fotoğraf No : 10.1. ve 10.2.

Çizim No : 31

Kaynağı : Şeküre Özten

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 110 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 11 cm Boy 63 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Geometrik, bitkisel ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Baklavalı menekşe
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyanın kumaş ile kenar motifleri arasında kalan kısmı, enli bir su görünümündedir. Bu bölümde, yörede yuva adı verilen birbirine paralel iki ince su arasına oluşturulmuş, baklava biçiminde ve dörtlü gruplar halinde desenler yer almaktadır. Bu suyun dış kenarına ise yörede menekşe adı verilen 11 adet çiçek motifi yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan mermerşahi kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 31. Baklavalı Menekşe Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 9

Fotoğraf No : 11.1. ve 11.2.

Çizim No : 32

Kaynağı : Nihal Ünal

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 11 cm Boy 63 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ, iğne

Oya Yapımında : Tığ, iğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Sık iğne, kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Geometrik, bitkisel ve sembolik bezeme

Yöresel Adı

: Çift sıralı pıtırak

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Enli bir su görünümünde olan oyaya yörede yuva adı verilen ince bir su ile kumaşa tutturulan kısmından başlanmıştır. Bu suyun üzerine yörede pıtırak adı verilen yuvarlak küçük motifler, birbirine paralel olarak iki sıra dizilmiştir. Bu suyun dış kenarına üçgen formlu motifler yerleştirilerek, bu motiflerin ara ve uçlarına da tekrar birden fazla pıtırak motifi gruplar halinde tutturulmuştur. Ürünün diğer kenarlarına bir sıra pıtırak motifi sıralanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonra çin ipeği kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 32. Çift Sıralı Pıtırak Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 10

Fotoğraf No : 12.1. ve 12.2.

Çizim No : 33

Kaynağı : Güsvent Tefik

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 11 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ, iğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Yuvalı karanfil
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyanın kumaş ile kenar motifleri arasında kalan kısmı enli bir su görünümündedir. Bu bölüm yörede yuva adı verilen birbirine paralel iki ince su arasına yerleştirilmiş 24 adet çiçek motifinden oluşmaktadır. Bu suyun dış kenarına ise yörede karanfil adı verilen çiçek motiflerinden 16 adet yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan mermerşahi kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 33. Yuvalı Karanfil Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 11

Fotoğraf No : 13.1. ve 13.2.

Çizim No : 34

Kaynağı : Aysun Serdar

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 18 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 12 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : Mekik ve iğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrılarak zürefa

Oya Yapımında : Mekik teknikleri, kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Yıldızlı
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyanın kumaş ile kenar motifleri arasında kalan kısmı enli bir su görünümündedir. Bu bölüm yörede yuva adı verilen birbirine paralel iki ince su arasına yerleştirilmiş yıldız motiflerinden oluşmaktadır. Bu suyun dış kenarına üçgen biçiminde motifler yerleştirilerek, bu motiflerin aralarına ise yarım daire ve yarım yıldız şeklinde motifler sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına yörede sinek adı verilen ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan polyester kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 34. Yıldızlı Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 12

Fotoğraf No : 14.1. ve 14.2.

Çizim No : 35

Kaynağı : Fikriye Elmas

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 16 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 11 cm Boy 60 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme

Yöresel Adı

: Menekşe

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyaya yörede inci adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine yanyana üçgen biçiminde motifler oluşturularak, bunların aralarına yörede menekşe adı verilen 10 adet çiçek motifi yerleştirilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına üçgen biçiminde ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan çin ipeği kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 35. Menekşe Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 13

Fotoğraf No : 15.1. ve 15.2.

Çizim No : 36

Kaynağı : Nurane Elmas

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 9 cm Boy 63 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Karanfil
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyaya yörede yuva üzerine geometrik ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine geometrik kaynaklı başka bir su uygulanarak, bu suların üzerine yörede karanfil adı verilen 11 adet çiçek motifi yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan tülbente zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 36. Karanfil Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 14

Fotoğraf No : 16.1. ve 16.2.

Çizim No : 37

Kaynağı : Müşerref Demir

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 7 cm Boy 48 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne ve tığ

Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir

Oya Yapımında : Sık iğne ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme

Yöresel Adı

: Çilek çiçeği

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyaya yörede inci adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine aralıklı olarak üçgen biçiminde motifler oluşturularak, bunların aralarına yörede çilek çiçeği adı verilen altı adet çiçek motifi yerleştirilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulayarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan tülbente zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 37. Çilek Çiçeği Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 15

Fotoğraf No : 17.1. ve 17.2.

Çizim No : 38

Kaynağı : Müşerref Demir

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 12 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 12 cm Boy 63 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne ve mekik

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: Çilek çiçeği
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Oyanın kumaşa tutturulan kısmı ile kenar motifleri arasında kalan bölümü enli bir su görünümündedir. Bu bölüm yörede kurdele adı verilen birbirine paralel iki ince su arasına yerleştirilmiş yuvarlak biçiminde küçük motiflerden oluşmaktadır. Bu suyun üzerine birbirine bitişik olarak yörede çilek çiçeği adı verilen çiçek motifleri tutturulmuştur. Çiçek motiflerinin aralarına ise birer adet çilek motifi yerleştirilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan sentetik bir kumaşa tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 38. Çilek Çiçeği Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 16

Fotoğraf No : 18.1. ve 18.2.

Çizim No : 39

Kaynağı : Müşerref Demir

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 9 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 8 cm Boy 68 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Saray süpürgesi
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Oyaya yörede yuva adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine yanyana üçgen biçiminde motifler sıralanarak bunların aralarına yörede saray süpürgesi adı verilen motifler yerleştirilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına küçük üçgenlerden oluşan ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan çin ipeği kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 39. Saray Süpürgesi Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 17

Fotoğraf No : 19.1. ve 19.2.

Çizim No : 40

Kaynağı : Ayşe Akın

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 28 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 9 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Bitkisel bezeme

Yöresel Adı

: Selvili büyük çilek

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Oyanın kumaşa tutturulan kısmı ile kenar motifleri arasında kalan bölümü enli bir su görünümündedir. Bu bölüm yörede selvili adı verilen suyun birbirine paralel iki sıra uygulanmasından meydana gelmiştir. Bu suyun üzerine yörede büyük çilek adı verilen motifler yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer kenarlarına ise küçük üçgenlerden oluşan ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan tülbente tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 40. Selvili Büyük Çilek Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 18

Fotoğraf No : 20.1. ve 20.2.

Çizim No : 41

Kaynağı : Özler Serdar

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 6,5 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ, iğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: İncili yedi sırada biten
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Enli bir su görünümünde olan oyanın kumaşa tutturulan kısmına yörede inci adı verilen ince bir su uygulanmıştır. Bu suyun üzerin üçgen biçiminde motifler ile bu motiflerin aralarına yerleştirilen bitkisel kaynaklı diğer motifler yanyana tekrar edilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan tülbente zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir. Çiçek motifleri yedi sırada tamamlandığı için oyaya bu ad verilmiştir.

Çizim 41. İncili Yedi Sırada Biten Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 19

Fotoğraf No : 21.1. ve 21.2.

Çizim No : 42

Kaynağı : Azize Serdar

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 6,5 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde oyularak yerleştirilmiştir. Enli bir su görünümünde olan oyanın kumaşa tutturulan kısmına küçük üçgenlerden oluşan geometrik bir su uygulanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçiminde motifler ile bu motiflerin aralarına yerleştirilen bitkisel kaynaklı diğer motifler yanyana tekrar edilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına ise küçük üçgenlerden oluşan geometrik bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan mermerşahi kumaşa zürefa ile tutturulmuştur. Başörtüsü örtüldüğü zaman, oya yüzü tamamen çevrelemektedir.

Çizim 42. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 20

Fotoğraf No : 22.1. ve 22.2.

Çizim No : 43

Kaynağı : Azize Serdar

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 3 cm Boy 300 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : -

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: Tohumlu yedi sıra
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. İnce bir su görünümünde olan oya, üçgen biçimindeki motiflerin aralarında yeralan çiçek motiflerinin yanyana tekrarından oluşmaktadır. Ürünün diğer uzun kenarına ise zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, mermerşahi kumaş üzerine uygulanmıştır. Başörtüsünün oyalı kenarlarında kanaviçe tekniği ile işlenmiş bir işleme yer almaktadır. Oya yedi sırada tamamlandığı için bu adı almıştır.

Çizim 43. Tohumlu Yedi Sıra Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 21

Fotoğraf No : 23.1. ve 23.2.

Çizim No : 44

Kaynağı : Esra Kocabaş

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 130 cm Boy 70 cm

Oyanın Boyutları : En 7 cm Boy 270 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

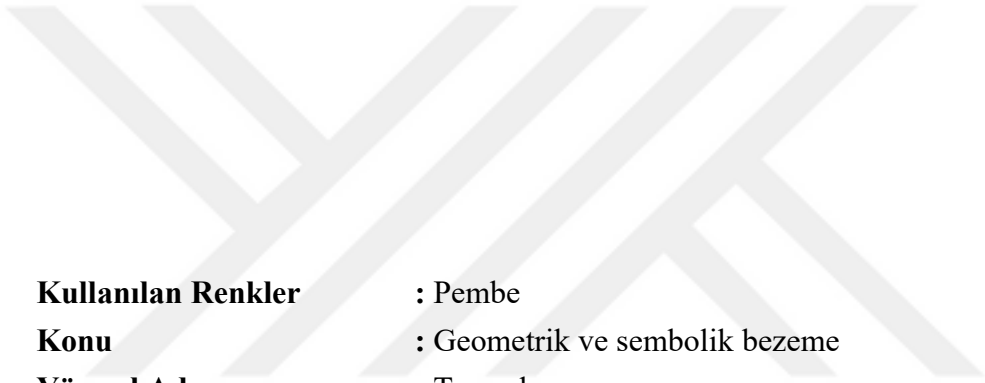
Oya Yapımında : İğne, tığ

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Sık iğne, trabzan, kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Pembe
Konu	: Geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Tavus kuşu
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki uzun bir kısa olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya geometrik kaynaklı ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine yörede tavus kuşu adı verilen motifler birbirine bağlantılı olarak kenar boyunca yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer uzun kenarına ise zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 44. Tavus Kuşu Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 22

Fotoğraf No : 24.1. ve 24.2.

Çizim No : 45

Kaynağı : Esra Kocabaş

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 19 yıllık

Örnek Türü : Namaz Örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 130 cm Boy 70 cm

Oyanın Boyutları : En 6 cm Boy 270 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: Seykirli yan üzüm
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya, yörede seykirli adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçiminde motifler sıralanarak, bu motiflerin üzerine yörede yan üzüm adı verilen motifler üçerli gruplar halinde kenar boyunca uygulanmıştır. Ürünün diğer uzun kenarına zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 45. Seykirli Yan Üzüm Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 23

Fotoğraf No : 25.1. ve 25.2.

Çizim No : 46

Kaynağı : Esra Kocabaş

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 22 yıllık

Örnek Türü : Mevlüt Başörtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 130 cm Boy 70 cm

Oyanın Boyutları : En 6 cm Boy 270 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

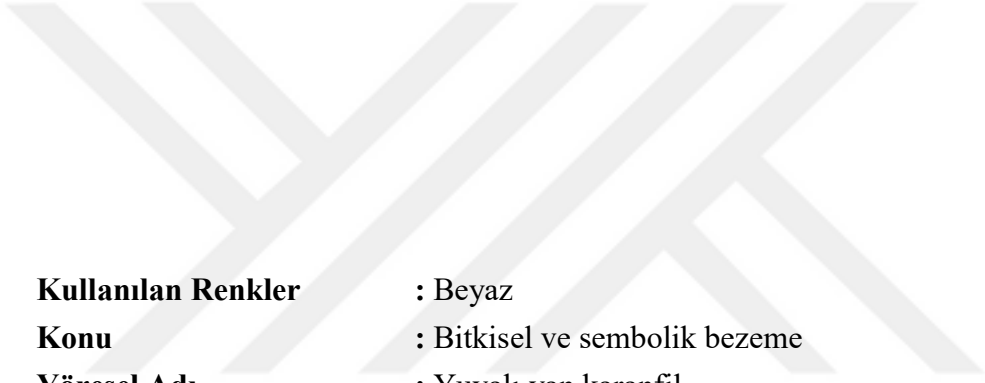
Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Yuvalı yan karanfil
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede yuva adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine yörede yan karanfil adı verilen motifler birbirine bağlantılı olarak kenar boyunca ardarda dizilmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına ise zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 46. Yuvalı Yan Karanfil Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 24

Fotoğraf No : 26.1. ve 26.2.

Çizim No : 47

Kaynağı : Nihal Ünal

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Mevlüt Başörtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 130 cm Boy 70 cm

Oyanın Boyutları : En 6 cm Boy 270 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

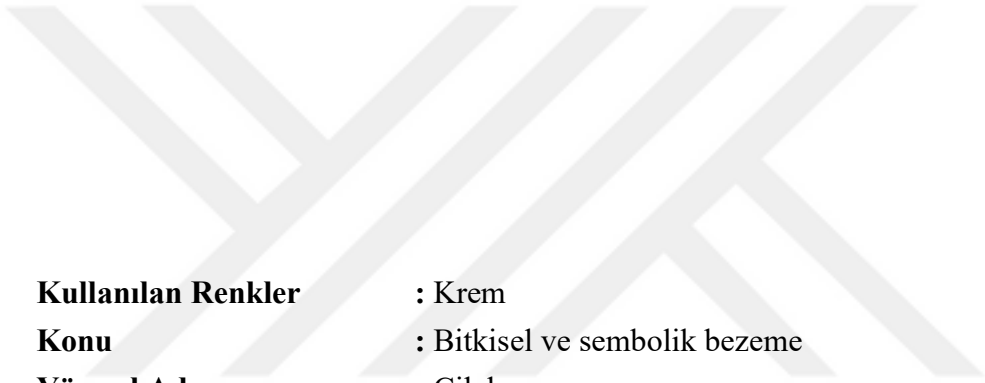
Oya Yapımında : İğne, tığ

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Krem
Konu	: Bitkisel ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Çilek
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede yuva adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine yörede çilek adı verilen motifler birbirine bağlantılı olarak kenar boyunca yanyana dizilmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 47. Çilek Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 25

Fotoğraf No : 27.1. ve 27.2.

Çizim No : 48

Kaynağı : Nihal Ünal

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık

Örnek Türü : Mevlüt Başörtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 240 cm Boy 6,5 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

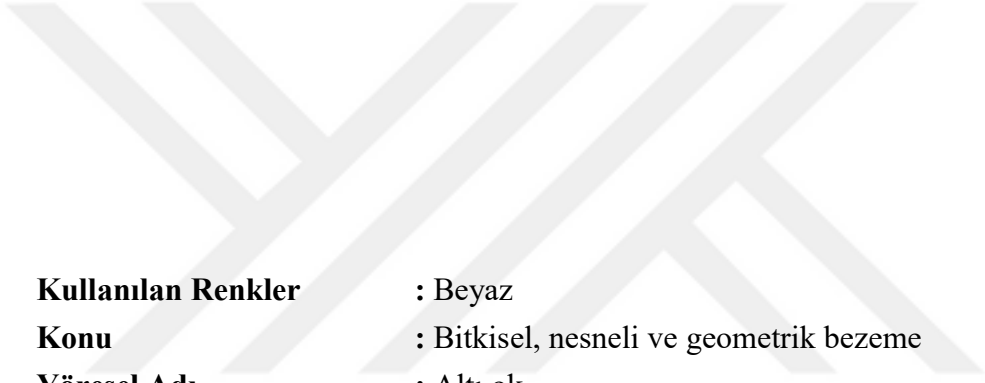
Oya Yapımında : İğne, mekik

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Mekik teknikleri, kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, nesneli ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: Altı ok
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede seykirli adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine çiçek motifleri üçerli gruplar halinde kenar boyunca birbirine bağlantılı olarak sıralanmıştır. Çiçek motiflerinin su ile birleşmesi yörede altı ok adı verilen altı adet bacak ile yapılmıştır. Ürünün diğer uzun kenarına zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 48. Altı Ok Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 26

Fotoğraf No : 28.1. ve 28.2.
Çizim No : 49
Kaynağı : Nigar Eryılmaz
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık
Örnek Türü : Namaz örtüsü
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları
 Ürünün Boyutları : En 130 cm Boy 70 cm
 Oyanın Boyutları : En 6 cm Boy 270 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler

: Mavi

Konu

: Bitkisel ve nesneli bezeme

Yöresel Adı

: Enginar kafası

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine yörede enginar kafası adı verilen motifler kenar boyunca yanyana dizilmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına ise zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 49. Enginar Kafası Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 27

Fotoğraf No : 29.1. ve 29.2.
Çizim No : 50
Kaynağı : Naime Elmas
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık
Örnek Türü : Mevlüt Başörtüsü
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları
 Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm
 Oyanın Boyutları : En 3 cm Boy 300 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Bitkisel bezeme

Yöresel Adı

: Dut

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede dut adı verilen ana motifin birbirine bağlantılı olarak kenar boyunca tekrar edilmesinden meydana gelmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına ise zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, polyester kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 50. Dut Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 28

Fotoğraf No : 30.1. ve 30.2.

Çizim No : 51

Kaynağı : Nihal Ünal

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık

Örnek Türü : Mevlüt Başörtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 4,5 cm Boy 300 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

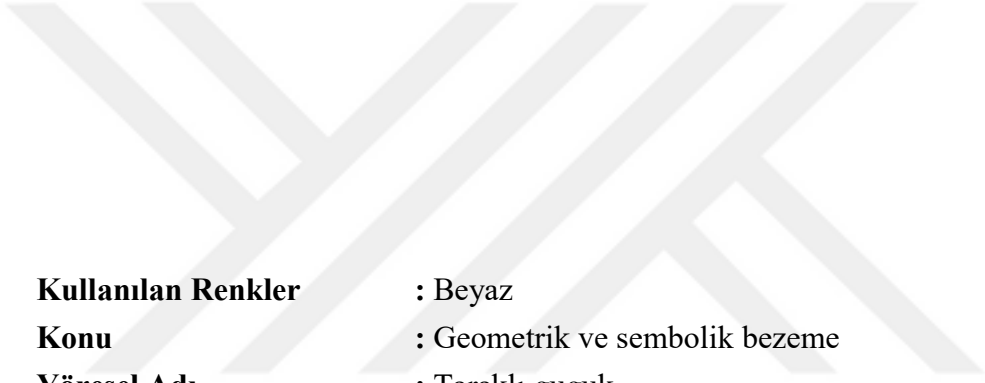
Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Taraklı guguk
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oya üçgen biçiminde motifler ile bu motiflerin aralarında yeralan ve yörede taraklı guguk adı verilen diğer motiflerin kenar boyunca tekrar edilmesinden meydana gelmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, polyester kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 51. Taraklı Guguk Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 29

Fotoğraf No : 31.1. ve 31.2.
Çizim No : 52
Kaynağı : Esra Kocabaş
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık
Örnek Türü : Mevlüt Başörtüsü
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları
 Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm
 Oyanın Boyutları : En 4,5 cm Boy 240 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler

: Koyu sarı, açık sarı

Konu

: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme

Yöresel Adı

: Taç

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede seykirli adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üç yapraklı çiçek motifleri yanyana sıralanarak, bu motiflerin dışı yörede taç adı verilen yarım daire biçimindeki başka bir motif ile çevrelenmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, şifon kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 52. Taç Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 30

Fotoğraf No : 32.1. ve 32.2.

Çizim No : 53

Kaynağı : Nihal Ünal

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık

Örnek Türü : Mevlüt Başörtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 3 cm Boy 240 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Yavruağızı

Konu

: Bitkisel bezeme

Yöresel Adı

: Küçük çilek

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oya yörede küçük çilek adı verilen ama motifin birbirine bağlantılı olarak kenar boyunca yanyana tekrar edilmesinden meydana gelmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, şifon kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 53. Küçük Çilek Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 31

Fotoğraf No : 33.1. ve 33.2.

Çizim No : 54

Kaynağı : Fatma Karaaslan

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık

Örnek Türü : Mevlüt Başörtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 130 cm Boy 70 cm

Oyanın Boyutları : En 5,5 cm Boy 270 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

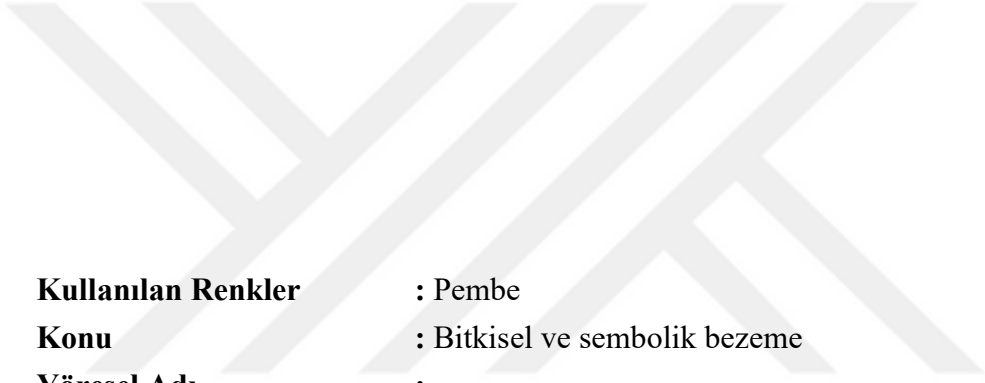
Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Pembe
Konu	: Bitkisel ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede yuva adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine çiçek motifleri kenar boyunca yanyana sıralanmıştır. Ürünün diğer uzun kenarına ise zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 54. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 32

Fotoğraf No : 34.1. ve 34.2.

Çizim No : 55

Kaynağı : Fikret Atila

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık

Örnek Türü : Namaz örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 4 cm Boy 300 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede yuva adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçiminde motifler ile bu motiflerin aralarına yerleştirilen bitkisel kaynaklı diğer motifler kenar boyunca yanyana tekrar edilmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına ise zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 55. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 33

Fotoğraf No : 35.1. ve 35.2.

Çizim No : 56

Kaynağı : Hayriye Köse

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık

Örnek Türü : Namaz örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 7 cm Boy 240 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birinde yer almaktadır. Oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçimindeki motifler aralıklı olarak sıralanarak, bunların aralarına geometrik formlu çiçek motifleri yerleştirilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına yörede ters zürefa adı verilen teknik uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, desenli çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 56. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 34

Fotoğraf No : 36.1. ve 36.2.

Çizim No : 57

Kaynağı : Hayriye Köse

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık

Örnek Türü : Namaz örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 60 cm

Oyanın Boyutları : En 7 cm Boy 240 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Yavru ağzı
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birinde yer almaktadır. Oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçimindeki motifler aralıklı olarak sıralanarak, bunların aralarına çiçek motifleri yerleştirilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına yörede ters zürefa adı verilen teknik uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaş üzerine uygulanmıştır.

Çizim 57. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 35

Fotoğraf No : 37.1. ve 37.2.

Çizim No : 58

Kaynağı : Mahinur İçim

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 16 yıllık

Örnek Türü : Namaz örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 5 cm Boy 300 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Pembe
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: Çilek
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçiminde motifler yanyana sıralanarak, bunların ucuna yörede çilek adı verilen başka bir motif birbirine bağlantılı olarak oluşturulmuştur. Ürünün diğer uzun kenarına zürefa uygulayarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonradan çin ipeği kumaşa zürefa ile tutturulmuştur.

Çizim 58. Çilek Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 36

Fotoğraf No : 38.1. ve 38.2.

Çizim No : 59

Kaynağı : Nuriye Kıvanç

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 22 yıllık

Örnek Türü : Namaz örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 80 cm

Oyanın Boyutları : En 5 cm Boy 300 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Bitkisel ve nesneli bezeme

Yöresel Adı

: Yan karanfil

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün iki kısa bir uzun olmak üzere üç kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine yörede yan karanfil adı verilen motifler kenar boyunca ardarda dizilmiştir. Ürünün diğer uzun kenarına zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış sonradan çin ipeği kumaşı zürefa ile tutturulmuştur.

Çizim 59. Yan Karanfil Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 37

Fotoğraf No : 39.1. ve 39.2.

Çizim No : 60

Kaynağı : Zehra İncesu

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 16 yıllık

Örnek Türü : Namaz örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 75 cm

Oyanın Boyutları : En 3,5 cm Boy 68 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Çamaşır ipeği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Krem
Konu	: Bitkisel ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine bitkisel kaynaklı motifler yanyana tekrar edilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına ise yörede ters zürefa adı verilen teknik uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, şilebezi kumaş üzerine uygulanmıştır. Namaz örtüsünün ön kısmında oyaya paralel hesap işi tekniği ile işlenmiş bir işleme yer almaktadır.

Çizim 60. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 38

Fotoğraf No : 40.1. ve 40.2.

Çizim No : 61

Kaynağı : Zehra İncesu

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 16 yıllık

Örnek Türü : Namaz örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 140 cm Boy 75 cm

Oyanın Boyutları : En 3,5 cm Boy 65 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Çamaşır ipeği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Krem
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu başörtüsünün uzun kenarlarından birine ortaya gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçiminde motifler ile bu motiflerin aralarına yerleştirilen bitkisel kaynaklı diğer motifler yanyana tekrar edilmiştir. Ürünün diğer kenarlarına ise yörede ters zürefa adı verilen teknik uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, şile bezi kumaş üzerine uygulanmıştır. Namaz örtüsünün ön kısmında oyaya paralel hesap işi tekniği ile işlenmiş bir işleme yer almaktadır.

Çizim 61. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 39

Fotoğraf No : 41.1. ve 41.2.

Çizim No : 62

Kaynağı : Azize Serdar

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 28 yıllık

Örnek Türü : Karyola eteği

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 225 cm Boy 100 cm

Oyanın Boyutları : En 8 cm Boy 225 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İbrişim

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Krem
Konu	: Bitkisel ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Enginar kafası
Kompozisyonu	: İğne oyası dikdörtgen formlu karyola eteğinin uzun kenarlarından birine yerleştirilmiştir. Oyaya kumaşa tutturulan kısmından, yörede yuva adı verilen suyun birbirine paralel iki sıra olarak uygulanmasıyla başlanmıştır. Bu suyun dış kenarına ise yörede enginar kafası adı verilen motifler birbirine bağlantılı olarak yanyana sıralanarak oya tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonra tafta kumaşa elde çırpma dikişi ile tutturulmuştur. Kumaşın tüm kenarları antika ile temizlenmiştir.

Çizim 62. Enginar Kafası Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 40

Fotoğraf No : 42.1. ve 42.2.

Çizim No : 63

Kaynağı : Nihal Ünal

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 25 yıllık

Örnek Türü : Çarşaf kenarı

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : -

Oyanın Boyutları : En 225 cm Boy 11 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Baklavalı karanfil teker
Kompozisyonu	: İğne oyası çarşaf kenarına dikilmek üzere hazırlanmıştır. Oyanın kumaşa tutturulacak kısmı ile kenar motifleri arasında kalan bölümü enli bir su görünümündedir. Bu bölüm yörede yuva adı verilen birbirine paralel iki ince su arasına oluşturulmuş eşkenar dörtgen biçimindeki şekillerden meydana gelmiştir. Bu suyun dış kenarına ise yörede karanfil teker adı verilen çiçek motifleri yanyana sıralanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmıştır.

Çizim 63. Baklavalı Karanfil Teker Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 41

Fotoğraf No : 43.1. ve 43.2.

Çizim No : 64

Kaynağı : Nuriye Kıvanç

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 60 yıllık

Örnek Türü : Karyola eteği

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 225 cm Boy 90 cm

Oyanın Boyutları : En 14 cm Boy 230 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 80 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Trabzon

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme

Yöresel Adı

: -

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu karyola eteğinin uzun kenarlarından birine yerleştirilmiştir. Oyaya kumaşa tutturulan kısımdan, yörede kurdele adı verilen suyun birbirine paralel iki sıra uygulanmasıyla başlanmıştır. Bu suların üzerine eşkenar dörtgen, aralarına ise üçgen biçiminde motifler oluşturularak kenar boyunca tekrar edilmiştir. Motiflerin dış kenarına ise bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanarak oya tamamlanmıştır. Daha sonra eşkenar dörtgen biçimindeki motiflerin içine oyulgama tekniği ile çiçek desenleri işlenmiştir. Aynı teknikle iki suyun arasına da zigzag biçiminde bir su oluşturulmuştur.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, trabzan üzerine hazırlanarak tamamlanmış sonradan patiska kumaşa elde tutturulmuştur.

Çizim 65. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 42

Fotoğraf No : 44.1. ve 44.2.

Çizim No : 65

Kaynağı : Nuriye Kıvanç

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 60 yıllık

Örnek Türü : Uzun yastık

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 45 cm Boy 120 cm

Oyanın Boyutları : En 9 cm Boy 90 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 80 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Trabzan

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme

Yöresel Adı

: Karanfil

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu yastığın iki kısa kenarında yer almaktadır. Oyanın kumaşa tutturulan kısmı ile kenar motifleri arasında kalan bölüm enli bir su görünümündedir. Bu bölüm yörede selvili adı verilen birbirine paralel iki ince su arasında oluşturulmuş, üçgen şeklindeki motifler ile bunların aralarında yer alan ve yörede bit adı ile bilinen diğer motiflerin yanyana tekrarından meydana gelmektedir. Bu suyun dış kenarına ise yörede karanfil adı verilen 10 adet çiçek motifi yanyana sıralanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oyanın ilk dikildiği kumaş yıprandığı ve oya sağlam kaldığı için, kumaşı ikinci kez yenilenmiştir. Oya trabzan üzerine hazırlanarak tamamlanmış sonradan patiska kumaşa elde tutturulmuştur.

Çizim 65. Karanfil Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 43

Fotoğraf No : 45.1. ve 45.2.

Çizim No : 66

Kaynağı : Ceyda Sertoğlu

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 70 yıllık

Örnek Türü : Bebek yüz örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 90 cm Boy 45 cm

Oyanın Boyutları : En 9,5 cm Boy 90 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ ve iğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İbrişim

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir, kumaşı kıvrırarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz ve pembe

Konu

: Bitkisel ve geometrik bezeme

Yöresel Adı

: Selvili

Kompozisyonu

: İğne oyası dikdörtgen formlu bebek yüz örtüsünün uzun kenarlarından birine yerleştirilmiştir. Oyaya yörede selvili adı verilen su ile kumaşa tutturulan kısmından başlanmıştır. Birbirine paralel iki sıra olarak uygulanan bu suyun üzerine üçgen şeklinde motifler yerleştirilerek motiflerin dış kenarına ise bitkisel kaynaklı ince bir su oluşturulmuştur. Daha sonra bu üçgen biçimli motiflerin içine farklı renk iplikle ve oyulgama tekniği ile çiçek desenleri işlenmiştir. Ürünün diğer kenarlarına zürefa uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: Oya, zincir üzerine hazırlanarak, tamamlanmış sonra saf ipek kumaşa elde tutturulmuştur.

Çizim 66. Selvili Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 44

Fotoğraf No : 46.1. ve 46.2.

Çizim No : 67

Kaynağı : Esra Kocabaş

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 8 yıllık

Örnek Türü : Bebek yüz örtüsü ve yastığı

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları	: Yüz örtüsü	En 60 cm	Boy 110 cm
	Yastık	En 50 cm	Boy 35 cm
Oyanın Boyutları	: Yüz örtüsü	En 8 cm	Boy 340 cm
	Yastık	En 8 cm	Boy 140 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

Oya Yapımında : İğne ve tığ

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler**Oyaya Başlamada** : Zincir**Oya Yapımında** : Sık iğne, kare ilmek**Kullanılan Renkler** : Krem**Konu** : Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme**Yöresel Adı** : Pıtırak**Kompozisyonu** : İğne oyası dikdörtgen formlu bebek yüz örtüsünün dört kenarında, bebek yastığının ise iki kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede yuva adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen şeklinde motifler yanyana sıralanarak, motiflerin uçlarına ve aralarına ise yörede pıtırak adı verilen küçük yuvarlak motifler tutturulmuştur.**Eserlerle İlgili Notlar**

: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonra yüz örtüsü şifon kumaşa, yastık ise birman kumaşa tutturulmuştur.

Çizim 67. Pıtlak Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 45

Fotoğraf No : 47.1. ve 47.2.

Çizim No : 68

Kaynağı : Nihal Ünal

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık

Örnek Türü : Bohça

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 100 cm Boy 100 cm

Oyanın Boyutları : Kenar uzunluğu 28 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ

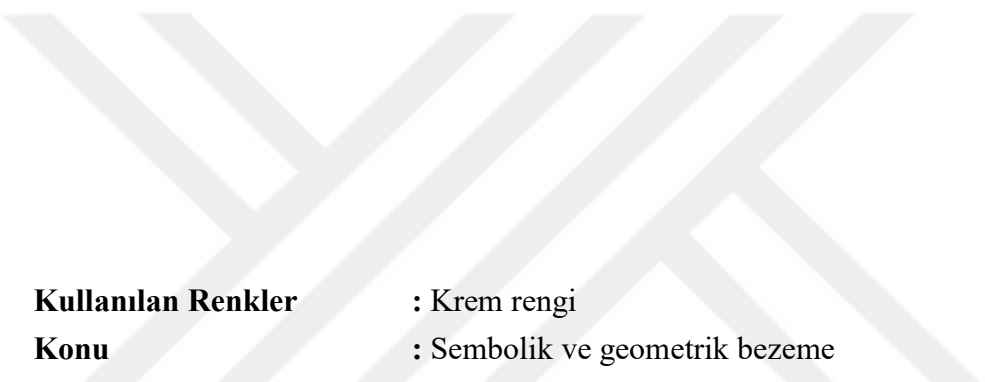
Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : Üç katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Zincir

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Krem rengi
Konu	: Sembolik ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: Sinekli
Kompozisyonu	: Eşkenar üçgen şeklindeki iğne oyası, kare formlu bohçanın köşelerinden birine yerleştirilmiştir. Oya, üçgen biçiminde iki tür motifin düzenli olarak atlamalı tekrarından meydana gelmektedir. Ürünün bütün kenarlarına yörede sinekli adı verilen üçgen formlu bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, zincir üzerine başlanarak tamamlanmış, sonra saten kumaşa zürefa ile tutturulmuştur.

Çizim 68. Sinekli Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 46

Fotoğraf No : 48.1. ve 48.2.

Çizim No : 69

Kaynağı : Fatma Kurt

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 25 yıllık

Örnek Türü : Bohça

Onarım Durumu : Yer yer sararmalar mevcut

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 120 cm Boy 120 cm

Oyanın Boyutları : Yarı çapı 22 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : -

Oya Yapımında : Tığ, iğne

Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, sembolik, nesneli ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: 1/4 daire biçiminde olan iğne oyası, kare formlu bohçanın köşelerinden birine yerleştirilmiştir. Bohçanın köşesinde dört adet küçük yuvarlak motif yer almaktadır. Bu motiflerin üzerine sırasıyla yörede kurdele, yuva, selvili, inci ve zigzaglı testere adı verilen farklı kalınlıklarda beş değişik su tekrar edilerek uygulanmıştır. Daha sonra oyanın kumaşa tutturulan kenarına 11 adet üçgen şeklinde motif oluşturularak ürünün bütün kenarlarına bu motiflerden yanyana sıralanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, ayrı bir yerde oluşturularak sonra patiska kumaş üzerine makinada ince sarma ile tutturulmuştur.

Çizim 69. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 47

Fotoğraf No : 49.1. ve 49.2.

Çizim No : 70

Kaynağı : Ceyda Sertoğlu

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 18 yıllık

Örnek Türü : Peçete

Onarım Durumu : Sağlam, fakat yer yer lekeler mevcut

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 30 cm Boy 30 cm

Oyanın Boyutları : En 7 cm Boy 120 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

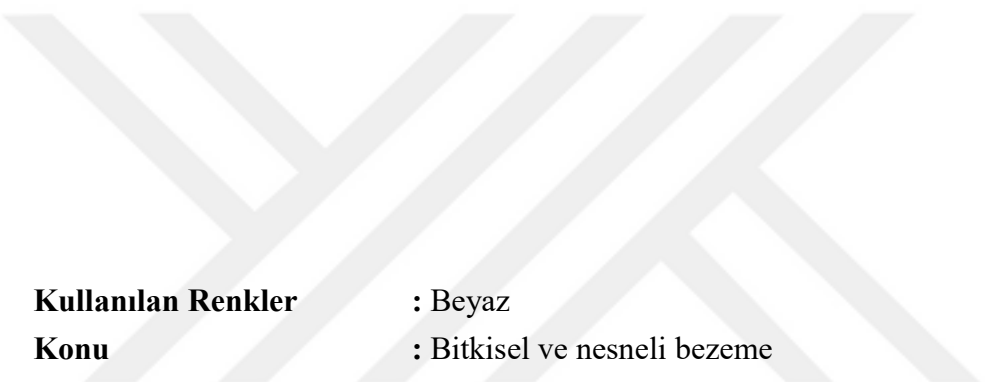
Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: Kesme şekerli dut
Kompozisyonu	: İğne oyası kare formlu peçetenin dört kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede kesme şeker adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine yörede, dut adı verilen motifler birbirine bağlantılı olarak kenar boyunca yanyana dizilmiştir.
Eserlerle İlgili Notlar	: İğne oyası çin ipeği kumaşın kenarına uygulanmıştır.

Çizim 70. Kesme Şekerli Dut Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 48

Fotoğraf No : 50.1. ve 50.2.

Çizim No : 71

Kaynağı : Ceyda Sertoğlu

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 12 yıllık

Örnek Türü : Peçete

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 30 cm Boy 30 cm

Oyanın Boyutları : En 3,5 cm Boy 120 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel bezeme
Yöresel Adı	: Yan karanfil
Kompozisyonu	: İğne oyası kare formlu peçetenin dört kenarında yer almaktadır. Oya, yörede yan karanfil adı verilen ana motifin kenar boyunca yanyana tekrar edilmesinden meydana gelmiştir.
Eserlerle İlgili Notlar	: İğne oyası grepdemur kumaşın kenarına uygulanmıştır.

Çizim 71. Yan Karanfil Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 49

Fotoğraf No : 51.1. ve 51.2.

Çizim No : 72

Kaynağı : Esra Kocabaş

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 8 yıllık

Örnek Türü : Peçete

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 90 cm Boy 30 cm

Oyanın Boyutları : En 5 cm Boy 120 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : İğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Lacivert

Konu

: Geometrik ve nesneli bezeme

Yöresel Adı

: Yelpaze

Kompozisyonu

: İğne oyası kare formlu peçetenin dört kenarında yer almaktadır. Oya, üçgen biçimindeki motiflerin ucuna yerleştirilen ve yörede yelpaze adı verilen başka bir motifin kenar boyunca tekrar edilmesinden meydana gelmiştir.

Eserlerle İlgili Notlar

: İğne oyası birman kumaşın kenarına uygulanmıştır.

Çizim 72. Yelpaze Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 50

Fotoğraf No : 52
Çizim No : 73
Kaynağı : Ceyda Sertoğlu
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık
Örnek Türü : Peçete
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları
 Ürünün Boyutları : En 30 cm Boy 30 cm
 Oyanın Boyutları : En 3,5 cm Boy 120 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Yavruağızı
Konu	: Bitkisel ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: Seykirli yan karanfil
Kompozisyonu	: İğne oyası, kare formlu peçetenin dört kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede kurdele adı verilen ince bir su ile başlanmış ve yörede seykirli yan karanfil adı verilen ana motifin, kenar boyunca ardarda tekrar edilmesi ile ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: İğne oyası, çin ipeği kumaşın kenarına uygulanmıştır.

Çizim 73. Seykirli Yan Karanfil Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 51

Fotoğraf No : 53
Çizim No : 74
Kaynağı : Ceyda Sertoğlu
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık
Örnek Türü : Peçete
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları
 Ürünün Boyutları : En 30 cm Boy 30 cm
 Oyanın Boyutları : En 5 cm Boy 120 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Yavruağızı
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası, kare formlu peçetenin dört kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede inci adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçiminde motifler ile bunların aralarında yer alan bitkisel kaynaklı başka motifler oluşturularak kenar boyunca tekrar edilmiştir.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaşın kenarına uygulanmıştır.

Çizim 74. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 52

Fotoğraf No : 54
Çizim No : 75
Kaynağı : Ceyda Sertoğlu
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 8 yıllık
Örnek Türü : Peçete
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları
 Ürünün Boyutları : En 30 cm Boy 30 cm
 Oyanın Boyutları : En 3,5 cm Boy 120 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Sembolik bezeme
Yöresel Adı	: Sinekli
Kompozisyonu	: İğne oyası, kare formlu peçetenin dört kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede sinekli adı verilen örneğin üçgen biçiminde kenar boyunca tekrar edilmesinden meydana gelmiştir.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, çin ipeği kumaşın kenarına uygulanmıştır.

Çizim 75. Sinekli Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 53

Fotoğraf No : 55
Çizim No : 76
Kaynağı : Nihal Ünal
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 18 yıllık
Örnek Türü : Peçete
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları
 Ürünün Boyutları : En 30 cm Boy 30 cm
 Oyanın Boyutları : En 5,5 cm Boy 120 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İbrişim
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Yavruağızı
Konu	: Bitkisel ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası, kare formlu peçetenin dört kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede yuva adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine oluşturulan bitkisel kaynaklı motiflerin kenar boyunca tekrar edilmesi ile ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, grepdemir kumaşın üzerine uygulanmıştır.

Çizim 76. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 54

Fotoğraf No : 56
Çizim No : 77
Kaynağı : Nihal Ünal
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık
Örnek Türü : Peçete
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları
 Ürünün Boyutları : En 30 cm Boy 30 cm
 Oyanın Boyutları : En 5,5 cm Boy 120 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İbrişim
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Siyah
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: İncili yedi sırada biten
Kompozisyonu	: İğne oyası, kare formlu peçetenin dört kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede inci adı verilen ince bir su ile başlanmıştır. Bu suyun üzerine üçgen biçiminde motifler ile bunların aralarına bitkisel kaynaklı başka motifler oluşturularak kenar boyunca tekrar edilmiştir.
Eserlerle İlgili Notlar	: Oya, birman kumaşın üzerine uygulanmıştır. Oya yedi sırada tamamlandığı için bu adı almıştır.

Çizim 77. İncili Yedi Sırada Biten Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 55

Fotoğraf No : 57
Çizim No : 78
Kaynağı : Azize Serdar
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 14 yıllık
Örnek Türü : Sehpa örtüsü
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : En 40 cm Boy 25 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Geometrik, sembolik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: Çarklı
Kompozisyonu	: Oval formlu sehpa örtüsünün ortasında, yörede çarklı adı verilen birbirine bağlantılı 12 adet motif yer almaktadır. Bu motiflerin etrafına yörede kurdele, baklavalı ve fiyonk adı verilen farklı kalınlıklarda üç değişik su uygulanmıştır. En dışta ise merkezde yeralan motiflerden 29 adet birbirine bağlantılı olarak yanyana sıralanarak ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

Çizim 78. Çarklı Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 56

Fotoğraf No : 58
Çizim No : 79
Kaynağı : Aysun Serdar
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 12 yıllık
Örnek Türü : Sehpa örtüsü
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : En 43 cm Boy 27 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Tığ
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Sık iğne, zincir
 Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, sembolik ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Oval formlu sehpa örtüsünün ortasında beş adet çiçek motifi yer almaktadır. Bu motiflerin etrafına yörede yuva adı verilen iki ince su uygulanarak, bu suların arasına eşkenar dörtgen biçiminde küçük motifler sıralanmıştır. En dışta ise merkezde yeralan ana motiften 25 adet birbirlerine bağlantılı olarak sıralanarak ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

Çizim 79. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 57

Fotoğraf No : 59
Çizim No : 80
Kaynağı : Nihal Ünal
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık
Örnek Türü : Sehpa örtüsü
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : En 28 cm Boy 44 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Geometrik, sembolik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: Çarklı
Kompozisyonu	: Oval formlu sehpa örtüsünün ortasında yörede çarklı adı verilen birbirine bağlantılı 14 adet motif yer almaktadır. Bu motiflerin etrafına belli kalınlıkta kare ilmek oluşturularak, bu bölümün ortasına yörede kurdele adı verilen ince bir su uygulanmıştır. Bunun üzerinde aynı kalınlıkta yörede inci adı verilen teknikle oluşturulmuş başka bir bölüm yer almaktadır. En dışta ise merkezde yeralan motiflerden 26 adet birbirine bağlantılı olarak sıralanarak ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: -

Çizim 80. Çarklı Motifinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 58

Fotoğraf No : 60
Çizim No : 81
Kaynağı : Şeküre Özten
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık
Örnek Türü : Sehpa örtüsü
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : En 34 cm Boy 22 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Oval formlu sehpa örtüsünün ortasında birbirine bağlantılı üç adet çiçek motifi yer almaktadır. Bu motiflerin etrafına yörede inci ve kesme şeker adı verilen farklı kalınlıklarda iki değişik su uygulanmıştır. En dışta ise yörede yan karanfil adı verilen motiflerin birbirine bağlantılı olarak ardarda sıralanması ile ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

Çizim 81. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 59

Fotoğraf No : 61
Çizim No : 82
Kaynağı : Şeküre Özten
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 19 yıllık
Örnek Türü : Sehpa örtüsü
Onarım Durumu : Oyanın bazı yerlerinde kopukluk var
Boyutları : En 36 cm Boy 24 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : Kare ilmek
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Oval formlu sehpa örtüsünün ortasında birbirine bağlantılı üç adet çiçek motifi yer almaktadır. Bu motiflerin etrafına yörede kurdele, inci, selvili ve oymaklı adı verilen farklı kalınlıklarda dört değişik su uygulanmıştır. En dışta ise bitkisel kaynaklı küçük motiflerin birbirine bağlantılı olarak yanyana sıralanması ile ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

Çizim 82. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 60

Fotoğraf No : 62
Çizim No : 83
Kaynağı : Esra Kocabaş
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : Çapı 24 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Yuvarlak formlu oda takımının ortasında bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu motifin etrafına yörede bit, yuva, selvili ve kesme şeker adı verilen farklı kalınlıklarda dört değişik su uygulanmıştır. En dışta ise yörede dut veya dutlu adı verilen motiflerin birbirine bağlantılı olarak yanyana sıralanması ile ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

Çizim 83. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 61

Fotoğraf No : 63
Çizim No : 84
Kaynağı : Azize Serdar
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 16 yıllık
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : Çapı 25 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Mekik

Oya Yapımında : İğne

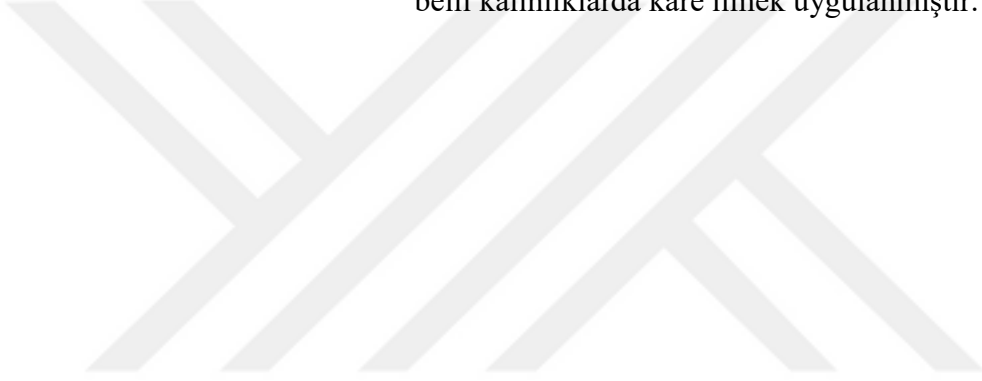
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri

Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Yuvarlak formlu oda takımının ortasında bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu motifin etrafına yuva, baklavalı, bit ve seykirli adı verilen farklı kalınlıklarda üç değişik su uygulanmıştır. En dışta ise yörede yan karanfil adı verilen 17 adet motif birbirine bağlantılı olarak ardarda sıralanarak ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

Çizim 84. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 62

Fotoğraf No : 64
Çizim No : 85
Kaynağı : Esra Kocabaş
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 13 yıllık
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : Çapı 26 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Yuvarlak formlu oda takımının ortasında bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu motifin etrafına yörede seykirli ve inci adı verilen farklı kalınlıklarda iki değişik su uygulanmıştır. Bu suların üzerine yaprak motifleri ikili gruplar halinde aralıklarla yanyana sıralanarak daha önce uygulanan sular aynı sıra ile tekrar edilmiştir. En dışta ise üç yapraklı çiçek motifleri yanyana sıralanmış ve bu motiflerin dışı yörede taçadı verilen yarım daire biçimindeki başka bir motif ile çevrelenerek ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

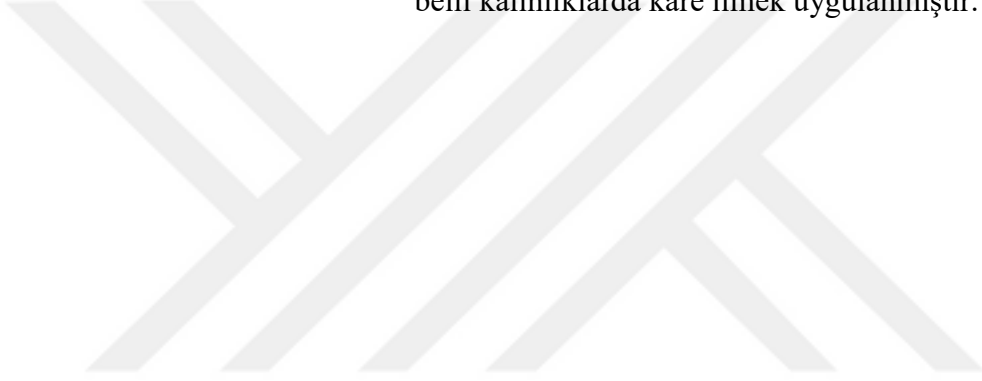

Çizim 85. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 63

Fotoğraf No : 65
Çizim No : 86
Kaynağı : Güsvent Tetik
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : Çapı 30 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Yuvarlak formlu oda takımının ortasında bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu motifin etrafına yörede yuva ve seykirli adı verilen iki değişik su atlamalı tekrar edilerek uygulanmıştır. En dışta ise merkezde yer alan motiften 16 adet birbirine bağlantılı olarak yanyana sıralanarak ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

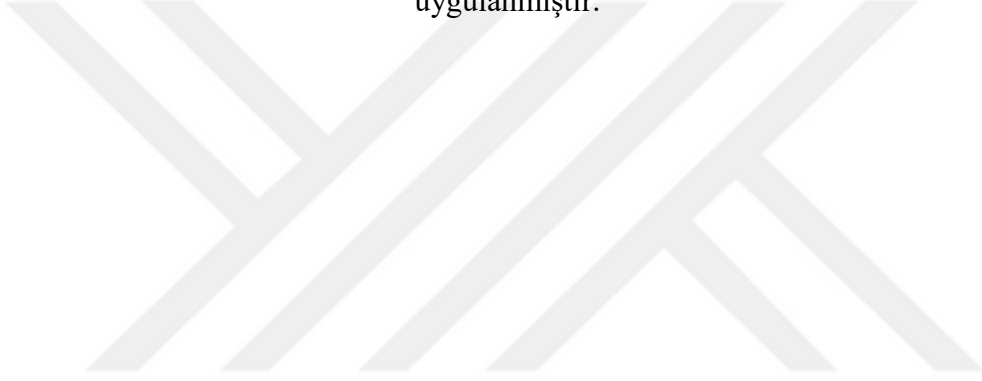

Çizim 86. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 64

Fotoğraf No : 66
Çizim No : 87
Kaynağı : Azize Serdar
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : Çapı 26 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : İğne
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Sarı
Konu	: Bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası, yuvarlak formlu kumaşın etrafında yer almaktadır. Oya yörede bit adı verilen ince bir suyun üzerine oluşturulmuş üçgen biçimindeki motifler ile bunların aralarında yer alan bitkisel kaynaklı başka motiflerin kenar boyunca tekrar edilmesinden meydana gelmiştir.
Eserlerle İlgili Notlar	: İğne oyası, desenli opal kumaşın kenarına uygulanmıştır.

Çizim 87. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 65

Fotoğraf No : 67
Çizim No : 88
Kaynağı : Azize Serdar
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 20 yıllık
Örnek Türü : Sehpa örtüsü
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : Çapı 52 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik, sembolik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Yuvarlak formlu masa örtüsünün ortasında bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu motifin etrafına sırasıyla yörede yuva, selvili ve zigzaglı testere adı verilen farklı kalınlıklarda üç değişik su tekrar edilerek uygulanmıştır. Bunların üzerine ise yörede kesme şeker olarak bilinen başka bir su oluşturulmuştur. En dışta ise üçgen biçiminde motifler ile bunların aralarında yer alan ve yörede taraklı guguk adı verilen diğer motifler kenar boyunca tekrar edilerek ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

Çizim 88. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 66

Fotoğraf No : 68
Çizim No : 89
Kaynağı : Nahide Çelik
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : Çapı 25 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve sembolik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Yuvarlak formlu oda takımının ortasında yörede selvili adı verilen suyun iki sıra uygulanmasından meydana gelmiş bir motif yer almaktadır. Bu motifin etrafına yörede dut, yuva ve selvili adı verilen farklı kalınlıklarda üç değişik su uygulanmıştır. En dışta ise üçgen biçiminde desenler ile bunların aralarında yer alan ve yörede taraklı guguk adı ile bilinen başka bir desen kenar boyunca tekrar edilerek ürün tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: Ürün oluşturulurken artırma yapmak amacı ile aralara belli kalınlıklarda kare ilmek uygulanmıştır.

Çizim 89. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 67

Fotoğraf No : 69
Çizim No : 90
Kaynağı : Nihayet Can
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : En 24 cm Boy 24 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Tığ
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Tığ teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Kare formlu oda takımı 16 adet motifin birbirine tutturulmasından meydana gelmiştir. Yuvarlak biçimindeki motifin ortasında tığ teknikleri ile oluşturulmuş bir çiçek motifi yer almaktadır. Bunun dışına dört sıra kare ilmek uygulandıktan sonra bitkisel kaynaklı ince bir su ile motifin kenar temizliği tamamlanmıştır.
Eserlerle İlgili Notlar	: -

Çizim 90. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 68

Fotoğraf No : 70
Çizim No : 91
Kaynağı : Azize Serdar
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 15 yıllık
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : En 22 cm Boy 22 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Kare formlu oda takımı, dört büyük bir küçük olmak üzere beş adet motifin birbirine tutturulmasından meydana gelmiştir. Büyük motifin ortası yörede selvili adı verilen suyun iki sıra uygulanmasından meydana gelmiştir. Bunun üzerine yörede dut adı ile bilinen desenler yanyana tekrar edilerek motif tamamlanmıştır. Ortada yer alan küçük motif büyük motifin ortasından türetilmiştir.
Eserlerle İlgili Notlar	: -

Çizim 91. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 69

Fotoğraf No : 71.1. ve 71.2.
Çizim No : 92
Kaynağı : Saime Erdoğan
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : 1 yıllık
Örnek Türü : Havlu kenarı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : En 8 cm Boy 48 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Tığ
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : 60 no dantel ipliği
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Tığ teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz ve eflatun
Konu	: Bitkisel ve geometrik bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: İğne oyası havlu kenarına dikilmek üzere hazırlanmıştır. Oyanın havluya tutturulacak kısmı tığ teknikleri ile oluşturulmuştur. Hazırlanan dikdörtgen şeritin üzerine sekiz adet çiçek motifi yanyana ve birbirlerine bağlantılı olarak sıralanmıştır. Motiflerin ortalarında tığ teknikleri ile oluşturulmuş kabartma çiçek motifleri yer almaktadır.
Eserlerle İlgili Notlar	: -

Çizim 92. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 70

Fotoğraf No : 72.1. ve 72.2.

Çizim No : 93

Kaynağı : Ceyda Sertoğlu

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 10 yıllık

Örnek Türü : Masa örtüsü

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları

Ürünün Boyutları : En 180 cm Boy 180 cm

Oyanın Boyutları : Çapı 10 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Mekik

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Altıgen formlu olarak hazırlanan masa örtüsü, 271 adet motifin birbirine tutturulmasından meydana gelmiştir. Motif bir merkez etrafına sıralanan bitkisel kaynaklı desenlerden oluşmaktadır.
Eserlerle İlgili Notlar	: -

Çizim 93. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 71

Fotoğraf No : 73.1. ve 73.2.
Çizim No : 94
Kaynağı : Şeküre Özten
İnceleme Tarihi : Kasım 1998
Ürünün Yapım Tarihi : Yeni
Örnek Türü : Oda takımı
Onarım Durumu : Sağlam
Boyutları : En 20 cm Boy 20 cm
Kullanılan Araçlar
 Oyaya Başlamada : Mekik
 Oya Yapımında : İğne
Kullanılan Gereçler : İki katlı naylon iplik
Kullanılan Teknikler
 Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri
 Oya Yapımında : Kare ve üçgen ilmek

Kullanılan Renkler	: Beyaz
Konu	: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme
Yöresel Adı	: -
Kompozisyonu	: Kare formlu oda takımı 16 adet motifin birbirine tutturulmasından meydana gelmiştir. Motif, kare bir merkez etrafına sıralanan dört adet yaprak motifi ile bu yaprakların dışını çevreleyen ve yörede taş adı ile bilinen yarım daire biçimindeki başka bir motiften oluşmaktadır.
Eserlerle İlgili Notlar	: -

Çizim 94. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

BİLGİ FORMU NO: 72

Fotoğraf No : 74.1. ve 74.2.

Çizim No : 95

Kaynağı : Ayşe Demir

İnceleme Tarihi : Kasım 1998

Ürünün Yapım Tarihi : 22 yıllık

Örnek Türü : Oda takımı

Onarım Durumu : Sağlam

Boyutları : Çapı 22 cm

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada : Mekik

Oya Yapımında : İğne

Kullanılan Gereçler : 70 no dantel ipliği

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada : Mekik teknikleri

Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

: Beyaz

Konu

: Bitkisel bezeme

Yöresel Adı

: -

Kompozisyonu

: Altıgen formlu oda takımı yedi adet motifin birbirine tutturulmasından meydana gelmiştir. Motif bir merkez etrafına sıralanan dokuz adet taç yapraktan oluşmaktadır. Ürünün dışına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanarak kenar temizliği tamamlanmıştır.

Eserlerle İlgili Notlar

: -

Çizim 95. İğne Oyası Tekniklerinden Bir Bölüm

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Geleneksel kültürümüzü yeni kuşaklara aktaran ve geçmişten günümüze gelebilen oyacılık sanatımız Türk el sanatları arasında çok özel bir yere sahiptir.

İ.Ö. 2000 yıllarına ait örnekleri tespit edilen oyların XII.Yüzyılda Anadolu'dan Yunanistan'a oradan da İtalya yolu ile Avrupa'ya geçtiği tahmin edilmektedir.

Oyacılık sanatımızın en ince türlerinden biri olan iğne oyları giyim kuşamımızda, süsleme ve süslenmeye kaynak olmasının yanında, Anadolu kadını tarafından sözsüz konuşma aracı olarak da kullanılmaktadır. Türk çeyiz geleneğinin vazgeçilmez bir parçası olan iğne oylarının, yapılan araştırmalarda, Anadolu'nun bir çok bölgesinde bazı farklı özelliklerle uygulandığı anlaşılmıştır.

Araştırma yöresi olarak belirlenen Kocaeli iline bağlı Gebze ilçesi ve bu ilçeye bağlı Tavşancıl beldesi ile Körfez ilçesine bağlı Hereke beldesinde de iğne oyası yapıldığı belirlenmiştir. Yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerden elde edilen bilgilere dayalı olarak tespit edilen sonuçlar ise aşağıda sunulmuştur.

Araştırmaya iğne oyası ile uğraşan 27 birey alınmıştır. Yörede iğne oyası ile genellikle 46-50 yaşları arasında olan bireyler uğraşmaktadır. Bu grubu 51 yaşından başlayarak 70 yaş ve üzerine kadar olan bireyler yakın değerlerle takip etmektedir. Yörede iğne oyası ile uğraşan 36 yaşın altında bireye rastlanmamıştır.

Bu sonuçlara bağlı olarak genç neslin iğne oyasına ilgisinin giderek azaldığını söylemek mümkündür.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin yoğun olarak ilkokul mezunu oldukları anlaşılmıştır. Eğitim seviyesi yükseldikçe iğne oyası ile uğraşan bireylerin sayısı azalmaktadır.

İncelemeye alınan bireylerin medeni durumlarına bakıldığında evli olanların en yoğun grubu oluşturduğu belirlenmiştir. Yörede iğne oyası ile uğraşan bekar bireye rastlanmazken, dul bireylerin ise 56 yaşın üzerindeki gruplarda yoğunlaştığı

görülmektedir.

Bireylerin temel uğraşı alanları incelendiğinde tamamının ev hanımı olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacının gözlemleri sonucunda hanımların ev işlerinden artan zamanlarında iğne oyası yaptıkları belirlenmiştir.

Araştırma yöresinde uygulanmakta olan diğer el sanatları çeşitlerini işleme, dokuma ve örgü olmak üzere üç ana grupta toplamak mümkündür.

Yörede işleme tekniklerinden olan kanaviçe ankete katılan tüm bireyler tarafından bilinmektedir. Ayrıca çin iğnesi, hesap işi, Türk işi, beyaz iş ve applike teknikleri de bireyler tarafından uygulanan diğer işleme teknikleridir.

Yörede dokuma tekniklerinden en fazla halı tekniği uygulanmaktadır. Araştırmacı tarafından yörede yapılan incelemelerde kilim tekniğinin birkaç birey tarafından desen işlenmeden düz olarak dokunduğu gözlenmiştir. Dokunan kilimlerde karışık renklerde enine çizgilerden oluşan bir kompozisyon hakimdir. Diğer dokuma teknikleri hakkında ise bireylerin bilgi sahibi olmadıkları anlaşılmıştır.

Yörede örgü tekniklerinden olan şiş örgüsü ankete katılan tüm bireyler tarafından bilinmektedir. Ayrıca mekik oyası, firkete oyası, boncuk oyası, tığ danteli, çorap örücülüğü ve beş şiş örücülüğü yöredeki bireylerin diğer uğraşı alanlarını oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından yörede yapılan incelemelerde bireylerin bitkisel örücülük hakkında bilgi sahibi olmadıkları anlaşılmıştır.

Ayrıca incelemeye alınan bireylerden birinin iğne oyası dışında kumaş boyama ile uğraştığı tespit edilmiştir.

Yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin büyük çoğunluğunun iğne oyasını aile fertlerinden öğrendikleri belirlenmiştir. Bu sonuca bağlı olarak yörede iğne oyasının kuşaktan kuşağa aktarılan bir el sanatı olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin yoğun olarak iğne oyasını 10-18 yaşları arasında ve bir hafta gibi kısa bir sürede öğrendikleri tespit edilmiştir. Öğrenme süresi yaş ilerledikçe uzamaktadır ve yörede yapılan incelemelerde bu sanatı 10 yaşından önce veya 22 yaşından sonra öğrenen bireye rastlanmamıştır.

İncelemeye alınan bireylerin iğne oyasını öğrenme süreleri incelendiğinde bu el sanatını bir haftada öğrenen bireylerin en yoğun grubu oluşturduğu görülmüştür. Bireylerin yaş dağılımlarına göre öğrenme sürelerine bakıldığında ise öğrenmenin en hızlı olduğu grubun 10-14 yaşları arası olduğu anlaşılmıştır. Yaş ilerledikçe öğrenme süresi uzamaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerden elde edilen bilgilere göre iğne oyasının yörede en yoğun uygulandığı yaştan 41 yaş üzeri olduğu ve 70 yaş yukarılarına kadar uzanan geniş bir yelpaze oluşturduğu tespit edilmiştir. İncelenen bireylerin yaş kümelerine göre dağılımlarına bakıldığında da iğne oyası ile uğraşanların 46-50 yaşları arasında yoğunlaştığı ve 51 yaşından başlayarak 70 yaş ve üzerine kadar olan bireylerin ise bu grubu yakın değerlerle takip ettiği anlaşılmıştır. Bu sonuçlara göre iğne oyasının yörede en çok orta yaştan üzerindeki bireyler tarafından uygulandığını söylemek mümkündür.

Yörede iğne oyası ile uğraşan bireyler oya yapmak için özel bir zaman ayırmamakta ve kendilerine en uygun zaman dilimini tercih etmektedirler.

İncelemeye alınan bireylerin iğne oyası yapmalarının temel nedeni genellikle çeyiz yapmaktır. Bireylerin büyük çoğunluğu aynı zamanda kazanç sağlamak, hediye vermek ve boş zamanlarını değerlendirmek için de iğne oyası ile uğraşmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin kullandıkları iğnenin özellikleri incelendiğinde tamamının ince ve uzun iğne ile çalıştıkları belirlenmiştir. Ayrıca bireylerin kullanacakları iğneyi seçerken herhangi bir marka veya numaraya dikkat etmedikleri tespit edilmiştir.

İncelemeye alınan bireylerin kullandıkları yardımcı araçların özellikleri incelendiğinde ise tamamının 21 veya 22 numara ince tığ ve yoğun olarak mekik kullandığı belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde ve yörede yapılan iğne oyası ürünlerde, tığın ürüne başlarken gerekli olan zincir veya trabzanın örülmesinde ya da motif ortalarının hazırlanmasında kullanıldığı gözlenmiştir. Mekik ise sadece motif ortalarının başlanmasında kullanılmaktadır. Ayrıca yörede küçük makas, kalın iğne, yorgan iğnesi, süpürge teli gibi araçlardan da faydalanılmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin tercih ettikleri iplik cinsleri

incelendiğinde günümüzde yapılan iğne oyası ürünlerde yoğun olarak dantel ipliği veya naylon iplik kullandıkları belirlenmiştir. İpek iplik ile çalışan az sayıda birey ise ibrişimi tercih etmektedir. Yörede çalışılan iğne oyası ürüne göre 60-70 ve 80 numara dantel ipliği kullanılmaktadır. Araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerin kullanacakları ipliği seçerken herhangi bir marka gözetmedikleri fakat, sipariş çalışılan ürünlerde müşterilerin genellikle çapa marka ipliği tercih ettikleri tespit edilmiştir. İğne oyası ile uğraşan bireylerce çapa marka ipliğin tercih nedeni olarak ise diğer markalara göre daha sağlam ve ince oluşu gösterilmiştir.

Yörede incelemeye alınan ürünlerden ve bireylerden elde edilen bilgilere göre 25-30 yıl ve daha öncesinde çalışılan eski iğne oyası ürünlerde yoğun olarak ibrişim ve dantel ipliği kullanıldığı, naylon ipliklerin ise henüz tanınmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuca bağlı olarak eskiden en çok tercih edilen iplik cinsi olan ibrişimin yerini, günümüzde artık naylon ipliklerin aldığını ve bu nedenle ibrişimin kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu söylemek mümkündür.

Yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin kullandıkları ipliklerin kat sayıları incelendiğinde dantel ipliği ile çalışan bireylerin tamamının altı katlı ipliği tercih ettikleri belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerin altı katlı dantel ipliğini sağlam, düzgün, ince ve parlak oluşu nedeni ile tercih ettikleri anlaşılmıştır. Naylon iplik ile çalışan bireylerin ise yoğun olarak iki katlı ipliği tercih ettikleri tespit edilmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerce iki katlı naylon ipliğin üç katlıya göre daha ince ve zarif durması tercih sebebi olarak gösterilmiştir. İbrişim ise kat sayısına göre satın alınmamaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin iğne oyası yapımında kullandıkları iplikleri seçerken yoğun olarak sağlam, düzgün ve ince olmasına dikkat ettikleri belirlenmiştir. İpliğin kat sayısı, parlaklığı ve çok bükümlü olması ise daha sonra gelen tercih nedenleri arasında yer almaktadır.

Araştırma yöresinde yapılan incelemelerde bireylerin tamamının iğne oyası tekniklerinden üçgen ve kare ilmeği kullandıkları tespit edilmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde yöre halkının üçgen ilmeği “seykir” veya “seykirli”, kare ilmeği ise “zürefa” veya “zürafa” adı ile bildikleri anlaşılmıştır. Ayrıca iğne

oyası yapımında zürefa, eksiltme, arttırma ve motif başlama tekniklerinin de uygulandığı gözlenmiştir.

Yörede incelemeye alınan bireylerin uyguladığı başlama teknikleri incelendiğinde, ürüne göre kumaşı kıvrarak zürefa ile ya da zincir veya trabzan üzerine başlayarak çalıştıkları belirlenmiştir. Ayrıca motif ortaları tığ ya da mekik ile oluşturulan yuvarlak birimler üzerine veya iplik halkası üzerine başlanarak uygulanmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamı iğne oyasını sağdan sola doğru çalışmaktadır. Araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerde sadece iğne tekniğinin gerektirdiği durumlarda her iki yöne de çalışıldığı anlaşılmıştır. Fakat ürün oluşturulurken birbirine tutturulan birimlerin oluşum yönü soldan sağa doğrudur.

Yörede iğne oyası yapımında kullanılan motif kaynakları incelendiğinde yoğun olarak bitkisel motiflerin kullanıldığı belirlenmiştir. Geometrik ve sembolik motifler ise bu grubu yakın değerlerle takip etmektedir. Ayrıca yörede incelemeye alınan ürünlerde hayvansal motiflerin sembolik olarak uygulandığı ve oyaya konu olan hayvanların ibik, kuyruk gibi karakteristik yerlerinin seçilerek işlendiği saptanmıştır. Nesneli motiflerin ise daha az tercih edildiği tespit edilmiştir.

Araştırma yöresinde yapılan incelemeler sonucunda yöre halkının kullandıkları motiflere benzetmeler yoluyla çeşitli adlar verdikleri belirlenmiştir. Örneğin selvili, çilek, badem, menekşe, karanfil, yan üzüm, pıtırak, üzümlü, enginar kafası, dut... gibi bitkisel motifler; yuva, kaburga, taraklı guguk, yıldız, çark, tavus kuşu, sinekli ... gibi sembolik motifler; üçgen, eşkenar, dörtgen, zigzag ... gibi geometrik motifler; inci, kurdele, testere, kesme şeker, taç, altı ok, yelpaze ... gibi nesneli motifler yörede en çok tanınan ve yoğun olarak uygulanan motiflerdir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin tamamı motif elde ederken daha önce yapılmış iğne oyası ürünlerden tekrar yoluyla faydalanmaktadır. Sipariş çalışan bireylerin ise tüketici tercihlerini gözönünde bulundurdıkları tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde eskiden çalışılmış iğne oyası ürünlerden alınan örneklerin karışık kullanılması sonucu yeni ürünlere dönüştürüldüğü de gözlenmiştir.

İncelemeye alınan bireylerin motif seçiminde yoğun olarak kendi zevklerine, sipariş çalışıyorlar ise müşterinin zevkine önem verdikleri belirlenmiştir. İğne oyası ürünün kullanım alanına uygunluğu ve ürünün şekline uygunluğu ise daha sonra gelen tercih nedenleri arasında yer almaktadır.

Yörede incelemeye alınan ürünlerde kullanılan kompozisyon özellikleri incelendiğinde ürün çeşidine göre farklılıklar görülmektedir. Bireylerin tamamının yorgan ağzı, karyola eteği, yastık gibi yatak takımı ürünlerinde düzgün sıralamalardan oluşan kenar şeklindeki kompozisyonları kullandıkları tespit edilmiştir.

Yörede uygulanan oda takımlarında bir merkeze doğru yönlendirilmiş sıralamalarla düzenlenmiş bağımsız kompozisyonların yoğun olarak tercih edildiği görülmektedir. Bu grubu birbirine bağlantılı motiflerle düzenlenmiş kompozisyonlar ile bir merkeze doğru yönlendirilmiş sıralamalarla düzenlenmiş bağımsız kompozisyonların kullanıldığı karma kompozisyonlar yakın değerlerle takip etmektedir.

Masa örtülerinde bireylerin yoğun olarak birbirine bağlantılı motiflerle düzenlenmiş kompozisyonları kullandıkları tespit edilmiştir. Bir merkeze doğru yönlendirilmiş sıralamalarla düzenlenmiş bağımsız kompozisyonların ise daha az tercih edildiği görülmektedir.

Yörede uygulanan bohçalarda köşe şeklinde düzenlenmiş kompozisyonların, peçetelerde ise birbirine bağlantılı düzgün sıralamalardan oluşan kenar şeklinde düzenlenmiş kompozisyonların kullanıldığı tespit edilmiştir.

Namaz örtülerinde düzgün sıralamalardan oluşan kenar şeklindeki kompozisyonların yoğun olarak tercih edildiği görülmektedir. Birbirine bağlantılı düzgün sıralamalardan oluşan ara şeklindeki kompozisyonların ise daha az tercih edildiği belirlenmiştir.

Yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde ara şeklinde çalışılan namaz örtülerinin eskiden yöre kadınının sokak kıyafetinin bir parçası olduğu tespit edilmiştir. Eskiden yöre kadınının yeldirme adı verilen siyah, yakasız, uzun kollu ve dizleri örten bol bir dış giysi üzerine, bu başörtüsünü taktığı ve yeldirmenin altına ise

şalvar ile buluz giydiği bireylerden edinilen bilgiler arasındadır. Günümüzde bazı dağ köylerinde halen aynı amaçla kullanıldığı öğrenilen bu başörtülerinin, şehirlerde artık sadece mevlütlerde veya namaz kılarken kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yörede incelemeye alınan ürünlerde yoğun olarak beyaz rengin kullanıldığı belirlenmiştir. Beyazın özellikle yatak ve oda takımları ile namaz örtülerinde tercih edildiği görülmektedir. Ayrıca yörede çalışılan ürünlerde pembe, sarı, krem, yavruağzı, eflatun, siyah, mavi ve lacivert gibi başka renklerinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Beyazın dışında renkler özellikle peçete veya namaz örtülerinde kullanılmaktadır.

Yörede yapılan incelemelerde kola işleminin sadece oda takımlarında ve masa örtülerinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kola işlemi uygulayan bireyler yoğun olarak plastik kola kullanmaktadır. Ayrıca yörede araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde bireylerin nişasta ve çamaşır kolası kullandıkları da tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin ütüleme teknikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve ürünlerini kendi seçtikleri tesadüfi tekniklerle ütüledikleri belirlenmiştir. Bireylerin kullandıkları ütüleme teknikleri incelendiğinde çoğunluğunun ütü bezi kullanmadan ürünün tersinden ütü yaptıkları anlaşılmaktadır.

İncelemeye alınan bireylerin ürünlerinde kullandıkları temizleme tekniği incelendiğinde tamamının ılık sabunlu su ile elde yıkadıkları ve yıkama esnasında deterjan kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Yörede iğne oyalarının bohça içinde ve sandıkta muhafaza edildiği belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin büyük çoğunluğunun sipariş ürün çalıştığı tespit edilmiştir. Yörede sipariş çalışan bireylerin tamamı ürünlerini evde pazarlamakla birlikte, bazı bireylerin tanıdıkları aracılığı ile satış yaptıkları da belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından yörede yapılan incelemelerde iğne oyası ile uğraşan bireylerin, ticari kaygı nedeniyle önceden ellerinde hazır ürün bulundurmadıkları gözlenmiştir.

Yörede iğne oyası ile uğraşan ve sipariş çalışan bireylerin elde ettikleri gelirin

büyük çoğunluğu ile kendi ihtiyaçlarını karşıladıkları aynı zamanda aile bütçesine de katkıda bulundukları belirlenmiştir.

Araştırma yöresinde yapılan incelemelerde iğne oyası ile uğraşan bireylerin herhangi bir güçlükle karşılaşmadıkları tespit edilmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde yaşı ileri olan bireylerden elde edinilen bilgilere göre 40-50 sene ve daha öncesinde malzemeye ulaşmada güçlük çekildiği öğrenilmiş fakat günümüzde böyle bir sorunun olmadığı anlaşılmıştır.

Yörede çalışılan iğne oyası ürünler bireyler tarafından turistik amaçlı olarak değerlendirilmemektedir.

Ayrıca araştırmacı tarafından yörede yapılan incelemelerde iğne oyası ile ilgili mani, şarkı veya türküye rastlanmamıştır. Bireylerden elde edilen bilgilere göre eskiden düğünlere yöre halkının ev ev gezilip şeker veya lokum tutularak davet edildiği öğrenilmiştir. İçine şeker konulan kutunun ise altına dört kenarı iğne oyası ile süslü bir mendil serildiği ve oyaların kutunun kenarlarından dışarıya sarkıtıldığı edinilen diğer bilgiler arasındadır.

Yörede yaşı ileri olan bireylerden elde edilen bilgilere göre, bu bireylerin anne veya büyük annelerinin eski yıllarda bu bölgede yaşayan Rum kadınlarına iğne oyası yapmayı öğrettikleri tespit edilmiştir. Türk halkı ile içiçe yaşayan Rumların daha sonra Yunanistan'a ve İstanbul'a göç ettikleri bireylerce belirtilmiştir.

6.2. Öneriler

Türk el sanatları içerisinde kendine özgü bir yeri olan iğne oyaları ile uğraşan kişi sayısı giderek eksilmektedir. Yakın bir zamanda sadece müzelerde veya hatıra olarak saklanan eşyalarda görebileceğimiz iğne oyalarını, aslına sadık kalarak yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak için hepimize büyük görevler düşmektedir.

Yörede en kısa sürede sandıklarda saklanan iğne oyaları gün ışığına çıkarılarak bilimsel araştırma teknikleri ile araştırma ve inceleme yapılarak belgelendirilmelidir.

Yöre halkı gerek iğne oyaları gerekse yörede uygulanan diğer el sanatlarının değerleri hakkında bilinçlendirilmelidir. Yeni nesil iğne oyası yapmak için teşvik

edilmeli, kurslar açılmalı, yarışmalar düzenlenmeli ve ürünlerin sergilenmesi sağlanmalıdır. Halkı, iğne oyasını yaşatmaya ve üretmeye teşvik edip, yöre halkının üretici duruma getirilerek aile ekonomisine daha fazla katkıda bulunmasına öncülük edilmelidir.

Oyalarda yeralan motiflerin karakteristik özelliklerini bozmadan aslına uygun olarak farklı ürünlerde yeni kreasyonlarla yaşatılmasına özen gösterilmelidir.

Yörede belirli dönemlerde iğne oyası ile ilgili bilimsel ve kültürel (sempozyum, konferans ... vb.) toplantılar düzenlenmelidir.

Yetkili kişiler (Vali, Kaymakam, Belediye Başkanı, Kültür Müdürü ... vb.) tarafından, eski iğne oyası örneklerine sahip kişilerden değeri karşılığında ürün örnekleri alınmalı ve yöreye ait bir müze oluşturularak, geleneksel el sanatlarımızdan olan iğne oyalarının korunması, gelecek kuşaklara aktarılması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

AKBİL, Fatma Pamir

1970 **Türk El Sanatlarından Örnekler.** İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Ana Britanica

1994 İstanbul: Ana Yayıncılık, 19.

ATAY, Ayten

1987 **Örücülük.** İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

BARIŞTA, Örcün

1988 **Türk El Sanatları.** Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

BAYKASOĞLU, Nursel

1986 Tavşanlı İğne Oyaları. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

BAYRAM, Muammer

1993 **İğne Oyası Teknikleri ve Kastamonu İğne Oyaları.** Ankara: Ofset Matbaacılık.

ERBEK, Güran

1984 “Erkek Oyaları”, **I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu.** İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.

FISCHER, Ernst

1990 **Sanatın Gerekliliği.** Çev. Cevat ÇAPAN, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

KAPTAN, S.

1973 **Bilimsel Araştırma Teknikleri.** Ankara: Ayyıldız Matbaası.

KARASAR, Niyazi

1979 **Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi.** Ankara.

KAYA, Murat

2000 **Kentimiz Gebze.** Gebze: Uyanış Matbaacılık.

Kocaeli

1990 **Kocaeli:** Kocaeli Turizm Müdürlüğü Yayınları.

KORKUSUZ, Süheyla

1980 **Nakış**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MERİÇ, Atanur

1993 “Tire İğne Oyları” **Kültür ve Sanat Dergisi**, 20, Aralık:23-27.
(Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları)

Meydan Larousse

1970a İstanbul: Meydan Yayınevi. III.

1970b İstanbul: Meydan Yayınevi. VII.

ONUK, Taciser

1983 “İğne Oyları (İçel-Namrun)”, **3. Ulusal El Sanatları Sempozyumu**.
İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.

1988 **İğne Oyları (Needleworks)**. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür
Yayınları.

ORTAÇ, Hülya Serpil

1997 “Elazığ İğne Oyları”, **Türkiye’de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş
Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyumu**. İzmir: Kültür Bakanlığı
Yayınları.

ÖGEL, Bahaeddin

1971 **Türk Kültürünün Gelişme Çağları I**. İstanbul: Milli Eğitim
Basımevi.

1978 **Türk Kültür Tarihine Giriş 5**. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

ÖĞÜT, Gürel

1973 “Oyacılık Sanatı ve Kütahya Oyları”, **Etnografya Dergisi**, XIII:55-61.
(Milli Eğitim Basımevi).

ÖZBAĞI, Tevhide

1995 “Emirdağ ve Birkaç Çevre Köyünden Derlenen Bazı Oylar”, **Emirdağ
Kültür Araştırmaları Sempozyumu**. Afyon: Emirdağ Kaymakamlığı
Köylere Hizmet Götürme Birliği Yayınları.

ÖZBEL, Kenan

- 1945 **Oya ve Oya Çeşitleri.** Ankara: CHP Halkevleri Bürosu, Kılavuz Kitaplar X.

ÖZCAN, Fatma

- 1997 **Nallıhan Yöresinde İğne Oyacılığı.** Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

SAROĞLU, Aysel

- 1991 Rize-Çayeli İlçesinde Yapılan İğne Dantelleri, Ankara: Gazi Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

SÜRÜR, Ayten

- 1983 “Oyaların Dekoratif Değeri”, **Türkiyemiz Dergisi**, 41, Ekim: 11-13. (Akbank Kültür Yayınları).

Türk Ansiklopedisi

- 1971 Ankara: Milli Eğitim Basımevi. 19.
1975 Ankara: Milli Eğitim Basımevi. 22.

YAĞAN, Şahin Yüksel

- 1978 **Türk El Dokumacılığı.** İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yurt Ansiklopedisi

- 1986 İstanbul: Anadolu Yayıncılık. 7.

EK-1: Ürün Tanıtım Kartı 1.

Ürün No	: 1
Fotoğraf No	: 75
Çizim No	: 96
Ürünün Adı	: İğne oyası teknikleri ile hazırlanmış bluz.
Boyutları	
Ürünün Boyutları	: 38 bedene göre hazırlanmıştır.
Oyanın Boyutları	: En 6,5 cm Boy 34 cm
Kullanılan Araçlar	
Oyaya Başlamada	: Tığ
Oya Yapımında	: İğne, küçük makas
Dikiş İşleminde	: Dikiş makinası, makas, ütü

Kullanılan Gereçler

- Oya Yapımında** : 6 katlı dantel ipliği
Dikiş İşleminde : Bürümcük kumaş, dikiş malzemeleri

Kullanılan Teknikler

- Oyaya Başlamada** : Zincir
Oya Yapımında : Kare ilmek

Kullanılan Renkler

- Oya** : Beyaz
Kumaş : Beyaz

Oya Konusu : Sembolik, geometrik ve nesneli bezeme

Kompozisyon : Oya bluzun roba ile bedenine birleştiği kısmında yer almaktadır. Enli bir su görünümünde olan oya, yörede yuva adı verilen birbirine paralel iki ince su arasına yerleştirilmiş, eşkenar dörtgen biçimindeki motiflerin yanyana sıralanmasından meydana gelmektedir.

EK-1: Ürün Tanıtım Kartı 2.

Ürün No	: 2
Fotoğraf No	: 76
Çizim No	: 97
Ürünün Adı	: İğne oyası kese
Boyutları	: Çapı 11 cm
Kullanılan Araçlar	
Oyaya Başlamada	: Tığ
Oya Yapımında	: Tığ ve iğne
Kullanılan Gereçler	
Oya Yapımında	: Fındık yumak
Astar İşleminde	: Organze kumaş
Kullanılan Teknikler	
Oyaya Başlamada	: Sık iğne
Oya Yapımında	: Kare ve üçgen ilmek
Kullanılan Renkler	
Oya	: Açık yeşil
Astar	: Krem
Oya Konusu	: Sembolik ve bitkisel bezeme

Kompozisyon

: Kesenin ön yüzünde ve merkezde, üst üste tutturulmuş, dörder adet taç yapraktan oluşan iki tane çiçek motifi yer almaktadır. Bunun dışına yörede pıtırak adı verilen motiflerden 10 adet sıralanmıştır. Daha sonra yörede yuva adı verilen ince bir su çalışılarak kesenin ön yüzü tamamlanmıştır. Kesenin arka yüzü ise yörede çark adı verilen motif ile oluşturulmuştur.

EK-1: Ürün Tanıtım Kartı 3.

Ürün No	: 3
Fotoğraf No	: 77
Çizim No	: 98
Ürünün Adı	: İğne oyası teknikleri ile hazırlanmış örtü.
Boyutları	
Ürünün Boyutları	: En 39 cm Boy 82 cm
Oyanın Boyutları	: En 6,5 cm Boy 39 cm
Kullanılan Araçlar	
Oyaya Başlamada	: İğne
Oya Yapımında	: İğne
Kullanılan Gereçler	
Oya Yapımında	: Çamaşır ipeği
İşlemede	: Muline
Zeminde	: Tahta kumaş
Kullanılan Teknikler	
Oyaya Yapımında	: Kare ilmek
İşlemede	: Sap işi, makine dikişi, tohum işi
Kenar Temizlemede	: Parispuanı

Kullanılan Renkler**Oya Yapımında****İşlemede****Oya Konusu****Kompozisyon**

: Açık ve koyu yavruağzı

: Açık ve koyu yavruağzı, yağ yeşili, yaprak yeşili, taba

: Bitkisel bezeme

: Oya, dikdörtgen biçimindeki örtünün iki kısa kenarında yer almaktadır. Oyaya yörede selvili adı verilen su ile kumaşın kenarından başlanmıştır. Bu suyun üzerine 6 adet üçgen biçiminde motif yerleştirilerek bu motiflerin dışına bitkisel kaynaklı ince bir su uygulanmıştır. Örtünün iki kısa kenarında ise bitkisel kaynaklı bir işleme yer almaktadır. İşleme üzerinde çiçek desenlerinin yerine ise iğne oyası çiçek motifleri tutturulmuştur.

EK-2: Tasarım Tanıtım Kartı 1

Tasarım No	: 1
Çizim No	: 99
Ürünün Adı	: İğne oyası teknikleri ile hazırlanacak örtü
Boyutları	: En: 80 cm Boy: 80 cm
Kullanılacak Araçlar	
Oyaya Başlamada	: İğne
Oya Yapımında	: İğne
Kullanılacak Gereçler	
Oya Yapımında	: İbrişim
Zeminde	: Ödemiş keteni
Kullanılacak Teknikler	
Oyaya Başlamada	: Kumaşı kıvrarak zürefa
Oya yapımında	: Kare ilme
Kullanılacak Renkler	
Oya	: Krem rengi
Kumaş	: Krem rengi

Oya Konusu

: Bitkisel ve nesneli bezeme

Kompozisyon

: Örtünün 20x20 cm ebatında etrafı iğne oyalı dokuz parçadan oluşması tasarlanmıştır. Önce her parçanın etrafına yörede inci adı verilen su iki sıra uygulanarak parçalar birbirine tutturularak, daha sonra ise örtünün dört kenarına yörede selvili badem olarak bilinen motifler yanyana sıralanıp ürün tamamlanacaktır.

Tasarım Tanıtım Kartı 2

Tasarım No : 2

Çizim No : 100

Ürünün Adı : Mücevher kutusu

Boyutları

Ürünün Boyutları : En: 18 cm Boy: 13 cm Yüksekliği: 7 cm

Peçetenin Boyutları : En: 25 cm Boy: 25 cm

Kullanılacak Araçlar

Oyaya Başlamada : Tığ ve iğne

Oya Yapımında : İğne

Kullanılacak Gereçler

Oya Yapımında : Çamaşır ipeği

Zeminde : Birman kumaş

Kullanılacak Teknikler

Oyaya Başlamada : Kumaşı kıvrarak zürefa ve sık iğne

Oya yapımında : Üçgen ve kare ilme

Kullanılacak Renkler

Oya : Açık ve orta pembe, açık yeşil

Kumaş : Beyaz

Oya Konusu**Kompozisyon**

: Bitkisel, geometrik ve nesneli bezeme

: Kutunun dış ve iç yüzeyinin kumaş ile kaplanması tasarlanmıştır. Kapakta pembe tonları ile çalışılacak iğne oyası bir çiçek motifi düşünülmüştür. Kutunun içine oyalar dışarı sarkacak şekilde serilmiş, bir peçete yer alacaktır. Peçetenin kenarına yeşil renk ile yörede kesme şeker adı verilen bir su uygulandıktan sonra, bu suyun üzerine yörede taç adı ile bilinen çiçek motifleri, pembe tonları ile çalışılarak sıralanacaktır.

Tasarım Tanıtım Kartı 3

Tasarım No	: 3
Çizim No	: 101
Ürünün Adı	: İğne oyası teknikleri ile hazırlanacak bluz
Boyutları	: 38 bedene göre hazırlanacak
Kullanılacak Araçlar	
Oyaya Başlamada	: İğne
Oya Yapımında	: İğne ve mekik
Kullanılacak Gereçler	
Oya Yapımında	: 60 no dantel ipliği
Zeminde	: Çin ipeği kumaş
Kullanılacak Teknikler	
Oyaya Başlamada	: Zürefa
Oya yapımında	: Mekik teknikleri, kare ve üçgen ilmek
Kullanılacak Renkler	
Oya	: Beyaz
Kumaş	: Beyaz

Oya Konusu

: Sembolik bezeme

Kompozisyon

: Bluzun yakasının kalıba uygun olarak tamamen kareilmek tekniği ile oluşturulması tasarlanmıştır. Daha sonra yakanın kenarlarına yörede yıldız adı verilen küçük motifler yanyana sıralanarak ürün tamamlanacaktır.

EK-4. Anket Formu Örneği**Anket No** : **Adı-Soyadı:****Uygulama yeri** :**Uygulama Tarihi** :

1. Yaşınız
2. Doğum yeriniz
3. Öğrenim durumunuz

☐ Okur-yazar	☐ Lise
☐ İlkokul	☐ Meslek lisesi
☐ Ortaokul	☐ Yüksekokul
4. Medeni haliniz?

☐ Bekar	☐ Evli	☐ Dul
--------------------------------	-------------------------------	------------------------------
5. Temel uğraşı alanınız?

☐ Ev kadınıyım
☐ Kamu kuruluşunda çalışıyorum
☐ Özel kuruluştaki çalışıyorum
6. Yörede el sanatları çeşitlerinden hangi teknikler uygulanmaktadır?

İşleme

☐ Kanaviçe	☐ Çin iğnesi
☐ Türk işi	☐ Beyaz iş
☐ Hesap işi	☐ Aplike

Dokuma

☐ Halı	☐ Zili
☐ Kilim	☐ Sumak
☐ Cicim	

Örgü

☐ İğne oyası	☐ Tığ danteli
☐ Firkete oyası	☐ Şiş örgü
☐ Mekik oyası	☐ Beş şiş örgü
☐ Boncuk oyası	☐ Çorap örücülüğü
☐ Bitkisel örücülük	

7. İğne oyasını öğrendiğinizde kaç yaşındaydınız?
- () 10-14 () 23-26 () 41-50
 () 15-18 () 27-30 () 51 ve yukarı
 () 19-22 () 31-40
8. İğne oyası yapmayı kimden öğrendiniz?
- () Aile fertlerinden () Çeşitli kurslardan
 () Komşularımdan () Eğitim kurumundan
9. İğne oyası yapmayı bir eğitim kurumundan öğrendiyseniz hangi kurumdan öğrendiniz?
- () Pratik Sanat () Olgunlaşma
 () Halk Eğitim Merkezi () Kız Meslek Lisesi
10. İğne oyası yapmayı ne kadar sürede öğrendiniz?
- () Bir haftada () 20-30 günde
 () 15 günde () 2-3 ayda
11. İğne oyasını günün hangi saatlerinde yapıyorsunuz?
- () Sabah () Akşam
 () Öğlen () Günün her saatinde
12. İğne oyasını hangi amaçla yapıyorsunuz?
- () Boş zamanları değerlendirmede
 () Kullanmak için
 () Hediye için
 () Çeyiz amacıyla
 () Kazanç sağlamak için
13. Yörenizde iğne oyası daha çok hangi yaşlarda yapılmaktadır?
- () 10-14 () 23-26 () 41-50
 () 15-18 () 27-30 () 51 ve yukarı
 () 19-22 () 31-40
14. İğne oyası yapımında hangi teknikleri kullanıyorsunuz?
- () Üçgen ilmek () Kare ilmek () Başka

15. İğne oyasını hangi yönde çalışıyorsunuz?

- ☐ Sağdan-sola ☐ Soldan-sağa

16. İğne oyasını başlarken hangi teknikleri kullanıyorsunuz?

- ☐ Zincir üzerine ☐ Kumaşı kıvrarak zürefa ile
☐ Trabzan üzerine ☐ Firkete üzerine
☐ Mekik üzerine ☐ Başka

17. Yörenizde iğne oyası yapımında kullanılan ve sizin kullandığınız iplik çeşidi hangileridir?

	Yörede Kullanılan	Bireyin Kullandığı
İbrişim	☐	☐
Dantel ipliği	☐	☐
Naylon iplik	☐	☐
Başka	☐	☐

18. İğne oyası yapımında kullandığınız ipliğin tercih nedeni nedir?

- ☐ Sağlam oluşu ☐ İnce oluşu
☐ Az bükümlü olması ☐ Çok bükümlü olması
☐ Parlak olması ☐ Mat olması
☐ İpliğin düzgün olması ☐ İpliğin kat sayısı

19. Sizce iğne oyası yapmak için en uygun iplik cinsi hangisidir?

- ☐ İbrişim ☐ Naylon iplik
☐ Dantel ipliği ☐ Başka

20. Sizin için ipliğin kat sayısı önemli ise kaç kat ipliği tercih ediyorsunuz?

- ☐ Bir kat ☐ İki kat ☐ üç kat ☐ Dört kat ☐ Altı kat

21. Daha önceki ürünlerde en çok ne tür iplik tercih ediliyordu?

- ☐ İbrişim ☐ Naylon iplik
☐ Dantel ipliği ☐ Başka

22. İğne oyası yapımında iplikten başka hangi gereçleri kullanıyorsunuz?

- ☐ Pul ☐ Boncuk ☐ Başka

23. İğne oyası yapımında kullandığınız iğnenin numarası var mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

24. Cevabınız evet ise; kaç numara iğne kullanıyorsunuz?

No

25. Kullandığınız iğnenin özellikleri nelerdir?

- ☐ İnce olması ☐ Kalın olması
☐ İnce uzun olması ☐ Kalın ve uzun olması
☐ İnce ve kısa olması ☐ Başka

26. İğne oyası yapımında yardımcı araç olarak ne kullanıyorsunuz?

- ☐ Tığ ☐ Mekik
☐ Firkete ☐ Başka

27. İğne oyası yapımında kullandığınız motiflerin kaynakları nelerdir?

- ☐ Bitkisel motifler ☐ Geometrik motifler
☐ Hayvansal motifler ☐ Sembolik motifler
☐ Nesneli motifler

28. İğne oyası motiflerini seçerken nelere dikkat ediyorsunuz?

- ☐ Ürünün kullanım alanına uygunluğuna
☐ Ürünün şekline uygunluğuna
☐ Kendi zevkime
☐ Oyayı yaptıranın zevkine
☐ Başka.....

29. İğne oyası yapımında kullandığınız motifleri nasıl temin ediyorsunuz?

- ☐ Yapılmış iğne oyası ürünlerden
☐ Hazır modellerden
☐ Oyanın sahibi getiriyor
☐ Kendim çiziyorum

30. İğne oyları içerisinde yörenizde en yaygın olan ve herkes tarafından bilinen motiflerin adını yazar mısınız?

.....

31. Oluşturduğunuz ürünün kullanım alanına uygun olarak, iğne oyasını ürünün hangi kısmına yerleştiriyorsunuz?

	Kenar		Bağlamalı		
	Uç	Köşe	Motif	Ara	Bağımsız
Yorgan ağzı	☐	☐	☐	☐	☐
Karyola eteği	☐	☐	☐	☐	☐
Çarşaf	☐	☐	☐	☐	☐
Yastık	☐	☐	☐	☐	☐
Oda takımı	☐	☐	☐	☐	☐
Masa örtüsü	☐	☐	☐	☐	☐
Bohça	☐	☐	☐	☐	☐
Peçete	☐	☐	☐	☐	☐
Namaz örtüsü	☐	☐	☐	☐	☐

32. İğne oyasını sertleştirmek için bir uygulamada bulunuyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

33. Cevabınız evet ise; sertleştirmek için hangi malzemeyi tercih ediyorsunuz?

☐ Şeker kolası ☐ Jelatin kola
☐ Pirinç kolası ☐ Plastik kola
☐ Yumurta akı ☐ Başka

34. İğne oyasının temizliğini nasıl yapıyorsunuz?

☐ Ilık sabunlu su ile elde yıkıyorum
☐ Makinada deterjanla yıkıyorum
☐ Kaynar suda elde yıkıyorum
☐ Yıkadıktan sonra çivit kullanıyorum

35. Ürünlerinizin saklamasını nasıl yapıyorsunuz?

☐ Bohça içinde sandıkta
☐ Naylon torbada
☐ Özel hazırlanmış bez torbada

36. Satış için ürün çalışıyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

37. Cevabınız evet ise; ürünlerinizi nasıl pazarlıyorsunuz?
- ☐ Evde satıyorum
 - ☐ Mağazalar aracılığı ile satıyorum
 - ☐ Tanıdıklar aracılığı ile satıyorum
38. Ürünlerinizi turistik amaçlı olarak değerlendiriyor musunuz?
- ☐ Evet ☐ Hayır
39. Satış için yaptığınız ürünlerinizi sipariş üzerine mi yapıyorsunuz?
- ☐ Evet ☐ Hayır
40. Cevabınız evet ise; elde ettiğiniz geliri nasıl değerlendiriyorsunuz?
- ☐ Çocuklarımın ihtiyaçlarını karşılıyorum
 - ☐ Kendi ihtiyaçlarımı karşılıyorum
 - ☐ Aile bütçesine katkıda bulunuyorum
 - ☐ Tasarruf yapıyorum
41. Ürünlerinizi hangi ütüleme tekniği ile ütölüyorsunuz?
- ☐ Tersinden ve üzerine nemli bez koyarak
 - ☐ Ütü bezi kullanmadan ters tarafından
 - ☐ Buharlı ütü ile hiçbir şey kullanmadan
 - ☐ Sert yüzeyde oyanın yüzünden
 - ☐ Havlu üzerine tersinden
42. İğne oyası yapımında karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
- ☐ Örnek bulmada
 - ☐ Araç temininde
 - ☐ Gereç temininde
 - ☐ Ürünleri pazarlamada
 - ☐ Malzeme özelliğinde
 - ☐ Başka
43. İğne oyasının yörede bilinen en eski tarihi nedir?
-
44. Yörenizde iğne oyası ile ilgili şarkı, türkü, mani gibi gelenek-görenek var mı?
-
45. İğne oyasının yöreye kimler tarafından getirildiğini biliyor musunuz?
-

EK-5: Bilgi Formu Örneği

Fotoğraf No :

Çizim No :

Kaynağı :

İnceleme Tarihi :

Ürünün Yapım Tarihi :

Örnek Türü :

Onarım Durumu :

Boyutları

Ürünün Boyutları :

Oyanın Boyutları :

Kullanılan Araçlar

Oyaya Başlamada :

Oya Yapımında :

Kullanılan Gereçler :

Kullanılan Teknikler

Oyaya Başlamada :

Oya Yapımında :

Kullanılan Renkler :

Konu :

Yöresel Adı :

Kompozisyonu :

Eserlerle İlgili Notlar :

EK-6. İsim Listesi

1. Azize Serdar
2. Nihal Ünal
3. Esra Kocabaş
4. Necmiye Kıvanç
5. Nahide Çelik
6. Nihayet Can
7. Şeküre Özten
8. Güsvent Tetik
9. Aysun Serdar
10. Özler Serdar
11. Fikriye Elmas
12. Nurane Elmas
13. Müşerref Demir
14. Ayşe Akın
15. Naime Elmas
16. Fatma Karaaslan
17. Fikret Atila
18. Ceyda Sertoğlu
19. Nigar Eryılmaz
20. Şahinaz Yılmazbayhan
21. Hayriye Köse
22. Mahinur İçim
23. Nuriye Kıvanç
24. Zehra İncesu
25. Fatma Kurt
26. Saime Erdoğan
27. Ayşe Demir

ÖZET

Geleneksel el sanatlarımız içerisinde önemli bir yere sahip olan iğne oyaları yazılı kaynaklara göre XII.Y.Y.'da Anadolu'dan Yunanistan'a oradan da İtalya yolu ile Avrupa'ya geçtiği tahmin edilmektedir. M.Ö. 2000 yıllarına ait örnekleri tespit edilen oylar, günümüzde de Anadolu'nun bir çok bölgesinde bazı farklı özelliklerle uygulanmaktadır.

Araştırmanın materyalini Kocaeli iline bağlı Gebze ilçesi, Tavşancıl beldesi ve Hereke beldesinde iğne oyası ile uğraşan bireylerden elde edilen ürünler ile bu bireylerden sağlanan bilgiler oluşturmuştur.

Araştırmanın amacını Kocaeli ilinde yapılan iğne oyası ürünlerin çeşit, araç-gereç, motif, kompozisyon, renk, kalite, yöreye ait geleneksel teknik ve estetik özellikleri ile kullanım alanlarının incelenmesi, mevcut tekniklerin analiz edilerek belgelenmesi oluşturmuştur.

İğne oyası ile uğraşan bireylerden bilgiler anket yoluyla toplanmış, anket karşılıklı görüşme tekniği ile bizzat araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Yörede iğne oyası ile genellikle 46-50 yaşları arasındaki bireyler uğraşmaktadır. Bu grubu 51 yaşından başlayarak 70 yaş ve üzerine kadar olan bireyler yakın değerlerle takip etmektedir. Bu durum yörede iğne oyası ile orta yaşın üzerindeki bireylerin uğraştığını ve genç neslin ilgisinin giderek azaldığını ortaya koymaktadır.

Yörede iğne oyası ile uğraşan bireyler yoğun olarak ilkokul mezunudur. Eğitim seviyesi yükseldikçe bu el sanatı ile uğraşan birey sayısı azalmaktadır. Yörede iğne oyası ile uğraşan bekar bireye rastlanmamıştır.

İğne oyası ile uğraşan bireylerin tamamı ev hanımı olup ev işlerinden artan zamanlarında iğne oyası yapmaktadır. Yörede iğne oyası dışında işleme, dokuma ve örgü teknikleri de uygulanmaktadır.

Yörede iğne oyası ile uğraşan bireylerin bu el sanatını yoğun olarak 10-18 yaşları arasında öğrendikleri tespit edilmiştir. Yörede yaş küçüldükçe iğne oyasını

öğrenme süresi kısalmaktadır.

Bireylerin iğne oyası ile uğraşmalarının nedeni genellikle çeyiz yapmak ve kazanç sağlamaktır.

Yörede iğne oyası yapımında ince ve uzun iğne tercih edilmektedir. Yardımcı araç olarak ise ince tığ ve mekik kullanılmaktadır.

Yörede günümüzde yapılan ürünlerde yoğun olarak dantel ipliği ve naylon iplik kullanılmaktadır. 25-30 yıl ve daha öncesinde yapılan ürünlerde ise ibrişim ve dantel ipliği kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu durum günümüzde ibrişimin yerini naylon ipliklerin aldığı sonucunu ortaya koymaktadır. Yörede kullanılan ipliklerin öncelikle sağlam, düzgün ve ince oluşuna dikkat edilmektedir. Dantel ipliğinde altı, naylon iplikte ise ürüne göre iki veya üç katlı iplik kullanılmaktadır.

Yörede iğne oyasında kullanılan temel teknik üçgen ve kare ilmehtir. Ürünler, kumaşın kenarını kıvrarak zürefa ile, ya da zincir veya trabzan üzerine başlanarak oluşturulmaktadır. İğne oyasında tercih edilen yapım yönü sağdan sola doğrudur.

Yörede kullanılan motifler yoğun olarak bitkisel, geometrik ve sembolik kaynaklıdır. Nesneli motiflere daha az rastlanmaktadır. Motiflere benzetmeler yoluyla çeşitli adlar verilmektedir.

Yörede çalışılan iğne oyalarında ulama türü kompozisyonlar kullanılmaktadır. Bu tür kompozisyonlar düz motiflerden oluşmaktadır. Kullanılan kompozisyon özellikleri incelendiğinde genellikle kenarın esas alındığı görülmektedir. Masa örtüsü veya oda takımlarında ise bağımsız kompozisyonlar tercih edilmektedir.

Yörede çalışılan ürünlerde yoğun olarak beyaz renk kullanılmaktadır.

Yörede iğne oyası ile uğraşan bireyler sadece masa örtüsü ve oda takımlarında sertleştirme işlemi uygulamakta, ürünlerini elde ılık sabunlu su ile temizlemekte ve bohça içinde sandıkta muhafaza etmektedirler.

Yörede sipariş çalışan bireylerin ürünlerini evde pazarladıkları ve elde ettikleri gelir ile kendi ihtiyaçlarını karşılayarak, aile bütçesine katkıda bulundukları tespit edilmiştir.

Yörede bu el sanatı turistik amaçlı olarak değerdendirilmemektedir. Oysa bu el sanatı bazı dernek ve kuruluşlarca desteklenirse bireylere hem daha fazla gelir sağlanmış hem de bölge dışında tanıtımı yapılmış olur. Böylece geleneksel el sanatlarımızın en ince türlerinden biri olan iğne oyalarının yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması sağlanır.

SUMMARY

It is assumed that needlework, a kind of stitchery having an outstanding position in our traditional handicrafts were, in accordance with the written sources, passed from Anatolia to Greece, and from there to Europe via Italy in the 12th Century. The samples of 2000 B.C. have still been implemented today with some different features in the number of regions of Anatolia.

The materials of this study was consisted of samples obtained from the individuals dealing with needlework, in Gebze Sub prefecture of Kocaeli Province, and Tavşancıl and Hereke Towns, and of the information provided from these individuals.

The purpose of this study includes the investigation on the varieties, tools, equipment, patterns, composition, colour and quality of needlework, in Kocaeli area, and of the traditional techniques and aesthetical features of the region, and on the fields of use, and the analysing and documenting the existing techniques.

The information from these individuals dealing with needlework was collected through an inquiry. This inquiry was performed by using a *tête-à-tête* conversation by a researcher personally.

In the area, 46 to 50 years-old women in general were dealing with needlework. This group was followed by other groups who were 51 to 70, and even over 70 years old, and the group over medium age are usually dealing with needlework has gradually been decreasing.

The education level of these individuals was of primary school. The higher the education level the lower the number of individuals dealing with this handicraft. No single individual was come across within the area.

All individuals dealing with needlework were women, and they were usually doing the same in their leisure times. Also the techniques for embroidery, weaving and knitting are being applied within the area.

It was determined that the individuals dealing with needlework were used to learn this craft at the age of 10 to 18 smaller the age within the area shorten the learning period.

In general the reason of dealing with needlework is to prepare the bride's dowry, and to provide earnings. Thin and long needles are preferred within the area. Auxiliary tool are the crochet-needle and the shuttle. The lace and nylon threads are being used extensively within the region. It was determined that the silk threads and lace threads were used in the crafts produced 25 to 30 years ago. This situation shows that the silk threads were replaced by the nylon ones today. Primarily, the threads which are preferred within the area are the strong, uniform and thin threads. The threads with six plies in lace thread, and the threads with two or three plies in the nylon threads are being preferred.

In the area, the basic technique used in needlework is the triangle-and square knots. The products are made by holding the edge of the cloth, and by starting on a chain stitch or “trabzan” or “zürefa”.. The direction of stitchery is from right to the left.

The motifs used within the area are from extensively floral, geometrical, and symbolic designs. The material motifs are rare. Various names are given to the motifs through forging.

The composition of “ulama” kind are used in needlework within the area. These kinds of composition consist of simple designs. The edge is generally taken as a basis if composition features are investigated, but independent composition is preferred for table cloths and bed covers. The white colour is extensively used in these crafts.

The individuals dealing with needlework apply the hardening process only for the furnishings, and they clean their products with warm soapy water by hand, and keep them in bundles or wooden boxes.

It was determined that the individuals working upon orders, are marketing their products at home, and meet their own needs through this income. This handicraft is not assessed as for tourism purposes yet within the area but if it is supported by some associations or institutions, more income and the promotion of the region would have been provided for these individuals. Thus, surviving of needlework which is one of the most sensitive kinds of our traditional handicrafts, and transferring it to the next generations shall have been provided.